

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

MAREC 2020

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Končna redakcija in objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 17. 4. 2020

Pripravili: Ilinka Todorovski, Eva Semič

Delovodnik, statistika: Eva Semič

Poudarki v odzivih in odgovorih za marec 2020:

331 odzivov v marcu je dvakratnik povprečnega mesečnega števila in mesečni rekord v enajstletnem delovanju varuha pravic gledalcev in poslušalcev.

Kako poročati o epidemiji in slediti spreminjajočim se podatkom in navodilom, kako ohranjati preudarnost in verodostojnost, koliko kritičnosti prenesejo posebne razmere, kdo naj dobi besedo in kdaj, kaj je dovoljeno v humorju in satiri, kako pomagati ranljivim in skrbeti za dostopnost – to so bile ključne dileme občinstva. V odzivih so se odražali tudi pogledi na politične razmere ob zamenjavi vlade, ki je sovpadala z razmahom epidemije. V pritožbah so se zrcalila osebna prepričanja pritožnikov, vse vrste družbenih delitev, ostra javna polemika in objave na družbenih omrežjih.

Varuhinja je pisala odgovore in pojasnila, posredovala informacije in povezave, si z občinstvom in ustvarjalci dopisovala o celovitosti, preverjanju, nepristranskosti in neodvisnosti v sporočanju novic, a tudi vseh drugih vidikov medijskega dela, od jezikovne kulture do vizualizacije vsebin.

V času virusa, negotovosti in številnih neznank in so se potrdila velika pričakovanja občinstva, da bo javni medijski servis zanesljiv in ključni vir informacij o zdravju, ukrepih za zaježitev epidemije in blažitev posledic, a tudi nepogrešljiv sopotnik v ohromljenem javnem življenju. Občinstvo se je s hvaležnostjo odzivalo na prilagajanje programskih shem, uvajanje novosti, spremenjeno produkcijo oddaj, pestrost vsebin in nemoteno posredovanje novic tudi v najtežjih razmerah.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Poročanje o epidemiji koronavirusa	5
Celovito in nepristransko poročanje o epidemiji	5
Navodila in priporočila za preprečevanje širjenja bolezni	7
Negativne novice in dramatičnost poročanja	10
Umaknite zastrašujočo grafiko virusa!	11
Poročanje o novi vladi, njenem delovanju in ukrepih	12
Kdo je premier: Šarec ali Janša?	12
O dvigu plačilnih razredov ministrov nove vlade	13
Očitki o pristranskem poročanju o delovanju nove vlade	14
Zakaj niso poročali o sestavi strokovne skupine?	16
TV-prenosi tiskovnih konferenc in nagovorov vlade.....	18
Mnenja o vodenju televizijskih oddaj	19
EkstraVizor: Kdo rabi in kdo dobi	23
Prispevek o otroškem tekmovanju	24
Kaj pa begunci in 5G?	25
Odmevi: Nazorni posnetki nasilja	26
Kje je Studio City?	26
Intervju: dve mnenji in pohvala	27
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	30
Bogata bera igranih vsebin – pohvale, kritika, vprašanje	30
Čestitke za Izodrom! Kaj pa učenje na daljavo?	32
Glasba, dokumentarci in sezname filmskih želja	32
Za ogled primerno le ob spremstvu staršev?.....	34
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	35
O parodiji v oddaji Kaj dogaja z Jonasom.....	35
IV. ŠPORTNI PROGRAM	36
Šport v času virusa	36
V. PROGRAM PLUS	37
Dobro jutro: čim več svežih informacij, prosim!.....	37
Merila za jutranji izbor časopisnih novic.....	38
Zadnja beseda: kritika in pohvala	38
Halo TV je bila koristna oddaja	39

VI. TV-PROGRAM ZA ITALIJANSKO NARODNOSTNO SKUPNOST	39
Meridiani, pogovorna oddaja o fojbah	39
VII. SPLOŠNO.....	41
O programskih ločilih in slovenskih mostovih	41
Pobuda za podrobnejšo predstavitev knjige.....	42
RADIO SLOVENIJA	43
I. RADIO PRVI.....	43
Informativne oddaje: o nevtralnosti in nepristranskosti	43
Mnenja o glasbi na Prvem.....	45
II. VAL 202.....	46
Na kaj se je navezovala voditeljeva opazka?	46
Uporaba besede fašizem.....	46
Koncerti v živo - kaj pa varnost?	47
III. ARS	48
Po notah slovenskih skladateljev?	48
MMC	49
I. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	49
6 tisoč komentarjev na dan – komaj obvladljivo!	49
Anonimnost piscev komentarjev	49
RTV SLOVENIJA.....	50
I. JEZIKOVNA KULTURA	50
Uporabna neknjižnih besed	50
Naslavljanje sogovornikov	51
Dober-večer-anje	52
Pravilno zastavljanje vprašanj	53
Kdo je kdo v poročanju o Siriji.....	53
Simultano prevajanje, sinhronizacija, podnapisi	54
II. OGLAŠEVANJE.....	55
O oglasih, ki izkoriščajo stisko ljudi	55
Je lahko še kaj bolj neokusnega?	56
III. TEHNIČNE ZADEVE	57
Križanje govora in glasbe	57
Geoblokada ali napaka?.....	58
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	58
Pomen tolmačev in podnapisov v kriznih razmerah.....	58

II. SPLOŠNO	62
Vloga javnega medijskega servisa.....	62
Protesti in kritična mnenja o delovanju in poročanju RTV Slovenija	63
Pohvale, zahvale in spodbude ter podpora RTV Slovenija.....	66
Javnomnenjske raziskave v programih RTV Slovenija	68
Uporaba posnetka TV Slovenija na spletu	70
Spet lažne strani MMC RTV na spletu.....	70
III. VARUHNJA	71
Letno poročilo za 2019.....	71
Novinar v času virusa in medij v kriznih časih.....	71
Delo od doma.....	71
PRILOGE	72
Priloga 1: EkstraVisor: Kdo rabi in kdo dobi, 5. marec 2020.....	72
Priloga 2: Meridiani, pogovorna oddaja o fojbah, 10. februar 2020	78
Priloga 3: Novinar v času virusa, kolumna varuhinje	80
Priloga 4: Eksplozija odzivov in protistrup za jezo, kolumna varuhinje	83
STATISTIKA	85

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Poročanje o epidemiji koronavirusa

Gledalci informativnih oddaj so se odzivali na praktično vse vidike poročanja o epidemiji ter ukrepih za zaježitev širjenja okužb pri nas in po svetu. Nekateri so menili, da je informacij premalo, spet drugi so sporočali, da se z obsegom in poudarki pretirava, številni so komentirali način podajanja novic, izbor sogovornikov in tudi grafično opremo. Zanimali so jih viri podatkov in način interpretacije. Številni so pričakovali, da se bo o vladnih ukrepih poročalo drugače: bolj kritično ali bolj pohvalno, odvisno od pogleda pritožnika. Tako kot so se spreminjale številke in navodila, so se spreminjali tudi odzivi. V nadaljevanju je nekaj primerov.

Celovito in nepristransko poročanje o epidemiji

Gledalec **M. V.** je bil kritičen do načina analiziranja podatkov o okuženih in umrlih za posledicami koronavirusa, menil je, da je »strašenje« nepotrebno in bo škodilo gospodarstvu.

»RTVSLO objavlja podatke, ki jih dostavljajo medijske hiše a ne poskrbi za celovito vrsto podatka. Okuženi z novim virusom v starostni skupini do 20 let imajo preživetje 99,5-99-8%. Okuženi v starostni skupni nad 80 let imajo preživetje 85%. RTVSLO postajate Slovenske novice z recimo 17 minutnim prispevki na temo virusa v Dnevniku. Vse poročanje temelji na mrtvih, ne na deležu preživelih, ki je visoko nad kritično skupino. Najmanj, kar lahko novinarske povedo je ob podatku o umrlih, da ni niti njihove starosti niti vzporednih obolenj.« **(M. V.)**

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič:**

»Ob širjenju koronavirusa z vso resnostjo in odgovornostjo ter v skladu z našim poslanstvom spremljamo dogajanje v Sloveniji in v svetu. Svetovna zdravstvena organizacija je pred nekaj minutami razglasila pandemijo. Res je, širjenje virusa bo brez dvoma povzročila in že povzroča občutno gospodarsko škodo in o tem vsak dan poročamo. A tolikšen izbruh nove bolezni ne moremo in ne smemo podcenjevati in pometati pod preprogo. Vse vidike pandemije spremljamo, analiziramo in osvetljujemo in to bomo počeli do njenega konca.«

Gledalca **M. D.** je zanimala verodostojnost informacij pri poročanju o umrlih:

»Pri prvih štirih osebah, ki so umrle v Sloveniji in so imele poleg ostalih bolezni tudi Korona virus, je bilo zelo jasno poročano, da vzrok smrti ni bil Korona virus. Torej iz tega sledi, da niso bili žrtve Korona virusa, ampak neke druge bolezni, zato se mi zdi povsem nedopustno in zelo zavajajoče navajati, da je pri nas devet žrtev tega virusa.

Kje pride do popačenja resnice, tega ne vem, zato ne bom krivil ne novinarjev ne RTV same, to je treba šele ugotoviti, a vsekakor se da in mora poročati skladno z resnico. Ni tako? Saj samo če poznamo resnico, smo svobodni v naši demokratični družbi.«

Primer odgovora **varuhinje**:

»Javni medij pri poročanju o javnozdravstvenih temah uporablja podatke, ki jih podajo in potrdijo ustrezne inštitucije. Podatke o številu testiranih in okuženih dnevno sporoča Nacionalni inštitut za javno zdravje NIJZ (povezava), podatke o obolelih in umrlih pa vlada Republike Slovenije (povezava). O tem v programih RTV Slovenija redno govorijo epidemiologi, infektologi, družinski in drugi zdravniki, ki so tudi edini kompetentni za podajanje informacij o človekovem zdravju. V ustnih poročilih pristojni običajno dodajo, da so imeli umrli tudi druge (pridružene, kronične ali terminalne) bolezni oz. slabe prognoze, neposredni vzrok smrti pa je bila bolezen covid-19.

Gledalec **E. K.** je varuhinji poslal pobudo, naj razmere in ukrepe zaradi koronavirusa v Sloveniji komentirajo za to usposobljeni strokovnjaki in ne politiki:

»Ali je možno doseči, da razmere v zvezi z epidemijo Coronavirusa v Sloveniji, na RTV komentirajo tudi, in predvsem, specializirane, ustrezno strokovno podkovane in kompetentne osebe s področja zdravstva, in NE politiki?«

Iz odgovora **varuhinje**:

»O medicinskih in nasploh zdravstvenih vidikih epidemije v informativnih oddajah govorijo izključno in samo kompetentne osebe: zdravniki, epidemiologi, infektologi, psihologi itd. Prav tako o stanju v državi, preventivnih, varnostnih, gospodarskih in drugih ukrepih govorijo tisti, ki so za to najbolj pristojni, torej predstavniki vlade in različnih ustanov.«

Več gledalcev je menilo, da bi bilo treba v informativnih oddajah podrobno poročati o stanju v vsakem kraju, ne le o žariščih epidemije, ter o razmerah v vseh evropskih državah, ne le v tistih, ki jih je novi koronavirus najbolj prizadel (Italija, Španija itd).

»Dobro pokrivata ostale predele Slovenije, dobro smo obveščeni, kaj smemo in česa ne, bi bilo pa zelo praktično imeti na razpolago več praktičnih informacij tudi o dogajanju v našem mestu, Ljubljani. Živim v soselki, kjer je veliko starejših ljudi in vsi niso večji uporabe spleta, redno pa spremljajo radio in TV program.« **(P. J.)**

»Opažam, da ni poročanja o stanju COVID 19 za Hrvaško. Redno je obveščanje o vseh sosednjih državah razen o Hrvaški. Zakaj jo izločate, kajti za nas državljane je po pomembnosti na isti prioriteti kot ostale sosednje države.« **(V. Č.)**

Odgovor **varuhinje** (o razmerah Sloveniji):

»Načelno pojasnujem, da ukrepi veljajo za vso državo in so povsem enaki, ne glede na to, kje živimo, zato so informacije pripravljene tako, da so univerzalne. Pri tem imam v mislih telefonske številke, ki se redno objavljajo v televizijskih in radijskih programih, pa tudi druge podatke, npr. o tem, katere dejavnosti delujejo in katere ne, kakšni so odpiralni časi, kako se s težavami soočajo v različnih generacijah ali gospodarskih panogah. Razumljivo je, da javni medij ne more podati posamičnih informacij za vsako mesto ali občino posebej. Če pa imate v mislih kakšno specifičnost Ljubljane, ki je uredništva ne bi smela spregledati in bi bila v javnem interesu, prosim sporočite.«

Odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič** je sporočila (o razmerah v svetu):

»O Hrvaški smo veliko poročali v dneh po 19. marcu, ko je državo prizadel potres. O pandemiji poskušamo poročati zelo celovito; od sosednjih držav je še vedno najhuje v Italiji, zato ji namenjamo največ pozornosti. Hrvaški bomo glede na naše načrte poseben prispevek namenili najverjetneje jutri.«

Navodila in priporočila za preprečevanje širjenja bolezni

Številni gledalci so pisali varuhinji glede navodil in priporočil, ki jih morajo posamezniki upoštevati, da bi omejili možnosti okužbe s koronavirusom. Gledalci so želeli več navodil o pravilni uporabi mask, o ravnanju z živili, obnašanju v trgovini in jasna pojasnila o vladnih ukrepih, predvsem o omejitvi gibanja. Še posebej, ker se navodila in priporočila iz dneva v dan spreminjajo. Več gledalcev je bilo kritičnih, ko so novinarji, strokovnjaki ali politiki navodila in priporočila pred kamerami tudi prekršili. Sledi nekaj primerov.

Gledalka **A. Š.** je menila, da je bilo rokovanjem med voditeljico Dnevnika in predsednikom vlade v oddaji 8. marca neprimerno:

»V današnjem dnevniku ob 19. uri je bila po najinem mnenju neprimerna gesta rokovanja med voditeljico in predsednikom vlade. Neprimerna zato, ker spodbuja ciničen odnos do priporočil, kako se obnašati v dani situaciji. Rokovanje pred kamero pri vas sploh ni običaj! Verjameva, da je rokovanje med zdravimi ljudmi povezujoče, vendar , ali lahko v tem času vemo, kdo je prenašalec virusa in kdo ni?«

Odgovor **varuhinje**:

»Drži, kar ste napisali, da takšno rokovanje ni v navadi in da je bilo tokrat izpeljano izključno v kontekstu novic o koronavirusu, zaradi česar je premier obiskal studio. Voditeljica je ob koncu vprašala: - Ali se morda lahko rokujeva?, gost pa je odvrnil: - Če upoštevava vsa načela higiene, potem se lahko.« Menim, da v tem ni ničesar ciničnega. Voditeljica in gost sta zgolj ilustrirala to, kar poudarjajo predstavniki pristojnih inštitucij tudi v studiu javne televizije: virus se ne prenaša z rokovanjem, ampak po zraku, lahko tudi z dotikom sluznic nosu, oči in ust, če se ne bi poskrbelo za

higieno rok. Zagotovo pa bo epidemija vplivala tudi na vsakdanje navade ljudi, vključno z rokovanjem. Kot vidimo, se dojemanje virusa, previdnostnih ukrepov in varnosti spreminjajo iz dneva v dan.«

Gledalke **M. B.** je opozorila na zaščito novinarjev javne televizije in njihovih sogovornikov pred koronavirusom:

»Novinarka je pri pogovoru z eno zdravnico sicer uporabljala podaljsan mikrofona, ampak enkrat ga je imela tik pred svojimi usti in prav tako tik pred usti sogovornice. Mislim, da to ni nikakršna preventiva. LEPO VAS PROSIM ukrepajte in opozorite na to ustrezne organe, ker vi to lahko. Upam, da boste vzeli mojo pripombo resno, samo tako lahko prispevamo k zaščiti, sploh pa tistih oseb ki so zaradi svojega dela zelo izpostavljeni okužbi.«

Odgovor urednice dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Nataše Rijavec Bartha**:

»Gledalcem se zahvaljujemo za skrb tudi za varnost novinarjev, ki so na terenu tudi izpostavljeni tveganju, da se okužijo s koronavirusom, v enaki meri so seveda tveganju izpostavljeni sogovorniki. Zato smo na RTV Slovenija sprejeli vrsto zaščitnih ukrepov, s katerimi želimo oboje preprečiti: med drugim uporabljamo posebne mikrofona na daljavo, tako imenovane boome, ali pa mikrofona podaljšamo, da zvečamo razdaljo med novinarjem oz. voditeljem in gostom. Mikrofona sproti razkužujemo, ekipe nosijo zaščitne maske in rokavice, opremljene so z razkužili. Razkužujemo tudi slušalke. Gostov ne vabimo več v studio na Televiziji Slovenija, ampak vselej le posamične goste gostimo na vklopu z zunanjih lokacij ali v improviziranem studiu, ki je odprt, zunaj hiše. Sogovornike pogosto intervjuvamo tudi prek Skypa. S sogovorniki se ne rokujemo.«

Gledalca **R. K.** je zmotil prispevek o pravilnem obnašanju v trgovini z živili 25. marca:

»Ta navodila so bila v sedanjem času, ko se borimo z aktualnim virusom, močno pomanjkljiva. Gospa, ki je odigrala nakupovanje in potem pot do doma, je rokovala z nakupovalnim vozičkom brez rokavic. Potem, ko ga ni več imela v uporabi, je veselo nadaljevala pot v avto in domačo kuhinjo. Roke bi si morala potem, ko je oddala voziček in snela rokavice, takoj razkužiti. Ravno nakupovalni vozički so močan vir potencialnih okužb, saj z njimi rokuje v kratkem času množica ljudi. V tem prikazu pa je vse, kar je bilo na ročaju nakupovalnega vozička, prenesla na vrečke z živili, notranjost svojega avtomobila, itd...«

Odgovor **varuhinje**:

»Pojasnujem, da je bil prispevek, o katerem ste mi pisali, pripravljen s strokovno pomočjo in na podlagi veljavnih navodil NIJZ. Zelo podrobna navodila je dala tudi infektologinja z Infekcijske klinike UKC Ljubljana dr. Mateja Logar, ki je izrecno izjavila, da je uporaba rokavic potrebna zgolj na pekovskem oddelku in oddelku sadja in

zelenjave. Poudarila je tudi, da je nesmiselno stalno razkuževati roke, saj smo ves čas v stiku s potencialno okuženimi predmeti (nakupovalni voziček, kljuka na vratih avtomobila, prtljažnik, volan, vstopna vrata v stanovanjski blok ipd). Obvezno pa moramo roke oprati z milom, ko se vrnemo domov, tako kot je bilo prikazano v prispevku. Kot je še dejala Logarjeva, virus ne skoči nate, pomembno pa je, da se ne dotikamo obraza. In to je novinarka v prispevku tudi povedala.«

Gledalci so opozarjali na napačno uporabo mask, ki so jo opazili na posnetkih, na nasprotujoče si nasvete glede ravnanja z živili, na stisko, ker si nimajo kje kupiti maske itd.

»Na TV se prikazuje napačna uporaba mask. O uporabi niso poučeni niti poslanci. To je zelo slabo za vse gledalce.« (S. V., upokojena medicinska sestra.)

»Znanstveniki odkrivajo in svetujejo vedno kaj novega, je pa dobro, da se ne menja toliko govorcev, ker vsak obrne malo drugače in že ne veš kaj je prav. zagotovo je bolj sprejemljiv nasvet direktno od strokovnjaka, ki je odgovoren za to področje. (A. N.)

»cele dneve poslušam eno in isto, naša oblast ali tisti zadolženi za tote viruse ne vejo kaj se dogaja na terenu. Naredite to ali ono to je predpisano , vlada je določila itd, vse to drži za oski krog ljudi naše države, večinoma teh kateri nekaj določajo nigdar niso bili na terenu-bojijo se virusa..jaz kot navadni smrtnik ne morem kupit ne maske ne dezinfekcijskega sredstva zato ker ga ni nikjer za dobit, zdaj povejte kako da se zaščitimo ko gremo v trgovino.. Apoteke in trgovine nimajo zaščitnih sredstev.. Naj odgovorni manj govorijo pa več delajo na tem da vsaki posameznik lahko pride do maske vsaj ene na dan.. Pišem iz obupa, vsaki dan poslušam eno in isto, nesposobneži naj odstopijo.. (A. J.)«

Varuhinja je predloge pošiljala uredništvom, podajala pojasnila ter posredovala koristne povezave in telefonske številke. Primer odgovora:

»Povsem razumem, da smo ljudje v času epidemije lačni različnih informacij o osebni higieni in vseh mogočih previdnostnih ukrepih, ki nas lahko zaščitijo pred okužbo in boleznijo. Menim, da ne mine dan, ko ne bi večkrat v različnih radijskih in televizijskih oddajah podrobno govorili o tem, kaj je prav in kaj narobe. Dejansko pa se navodila tudi spreminjajo in dopolnjujejo, zato je dobro biti ves čas na tekočem. Poudarjam, da so vsi govorci, ki jih povabimo v naše studije, strokovno podkovani in verodostojni. To so epidemiologi, infektologi, družinski in drugi zdravniki.

Verjemite, tudi novinarji in snemalci in drugi zaposleni na RTV Slovenija smo navadni smrtniki in imamo takšne težave kot drugi prebivalci. Uredništvom bom predlagala, da še večkrat pripravijo koristne in praktične vsebine, ki so usodno pomembne za ljudi v teh časih.«

Negativne novice in dramatičnost poročanja

Več gledalcev je menilo, da novinarji in voditelji pretiravajo z dramatičnim načinom poročanja, ki stopnjuje negotovost in tesnoba. Med drugim jih je zmotilo nenehno ponavljanje števila okuženih posameznikov na začetku dnevno informativnih oddaj, opozorili so na intonacijo in govorico telesa ter izrazili željo, da bi bilo več pozitivnih novic.

»Ob današnjih poročilih ob 17h sem nejevolna izklopila -in se sprašujem, če namensko izrabljate vsebine govora,ki so prav spodbudno medla, otopela, težka, temna.. z eno besedo "negativna".Samo poslušamo - česar ni! Ali v naši Sloveniji se ne zgodi - nekaj kar bi vlivalo vsaj malo "epatije" ob pozitivnih dogodkih,ki se sigurno dogajajo med ljudmi v teh kriznih časih.Ko ostajamo doma!« **(Z. M.)**

»Vsako uro samo virus na virus. Prva beseda (dobesedno) ko se oglasi (vsako polno uro) je "število okuženih". Kot da ni nič drugega na tem svetu pomembnega kot število okuženih. RTV je dobesedno postal CNN. Prav tako po populističnem glasu, ki se lahko kosa (ali presega) že sam POP TV. Visoko, "na en dah" in stresno govorjenje poročevalcev. In eno in isto... non-stop. Saj tole me moti tudi sicer, a zdaj s "številom okuženih" je pa preseglo mejo.« **(M.)**

»Več ljudi mi je omenilo, da jim začetki oddaj v tem času zbudajo nelagodje. Drugi so zdaj postali občutljivi tudi na glasnost premnogih (skoraj monotono kričav govor, bolj na drugih televizijah, morda gre za maniro, ki se je razpasla) in barvo glasu. Tega ljudje seveda ne morejo spremeniti. Možno pa se je naučiti govoriti drugače.

Čas je takšen, da ljudje prihajajo pred zaslone vznemirjeni, v pričakovanju slabih novic, radovedni a tesnobni in tudi preplašeni zaradi vse večje bližine in pogostosti slabih novic. S tonom, dinamiko, akcenti in izbiro besed (črni scenarij se uresničuje, čudežnega zdravila ni...), z odrezavostjo se namreč stopnjuje indeks izražene emocije (Expressed Emotion Index), ki ga nikoli,posebej pa v tem času ni koristno stopnjevati. V stroki vemo, da se lahko s stopnjevanjem (intenziteto in pogostnostjo izražanja emocij) poslabšajo nekatere psihiatrične in nevropsihiatrične motnje. Izkazalo se je, da je to v družinskem življenju upoštevanja vreden dejavnik, s katerim lahko vplivamo na pojavnost težav.« **(I. R.)**

»Morda bi lahko začeli tudi s kakšnimi pozitivnimi zgodbami, tv-ja niti ne prižgem več, samo preštevate in kvantificirate, namesto da bi nekaj dali tudi na kvaliteto poročanja.« **(T.)**

»Ker nobena od slovenskih pa tudi tujih informativnih oddaj nikoli in nikdar v tem času ne prične z neko - katerokoli pozitivno novico, vam predlagam in srčno upam, da s širjenjem POZITIVNIH NOVIC pričnete prav VI! S tem si boste pridobili trume gledalcev in oboževalcev ter podpornikov.

Poiskujete s pilotnim projektom, da npr. napovedovalec v napovedniku pove ČUDOVIT DAN JE ZA NAMI IN JUTRI BO SONCE SIJALO (ne morete si predstavljati

kakšno pozitivno sporočilo bi to bilo za vse utrujene gledalce in državljane od neprestanih bombardiranj koliko je obolelih in koliko smrtnih žrtev zaradi virusa!!)« **(J. D.)**

Primer odgovora **varuhinje**:

»Imate prav, televizijske (in tudi radijske) oddaje so polne slabih novic, le tu in tam se najde kaj bolj sproščujočega, vedrejšega in bolj optimističnega. To opazim tudi sama. Vendar je žal bera dobrih novic silno majhna, ne le v Sloveniji tudi po svetu, saj se spopadamo s pandemijo. Novinarji delujejo v izjemno težkih razmerah, gibanje je omejeno, preventivni ukrepi omejujejo običajno komunikacijo. Vseeno pa najdejo tudi novice, ki tudi njim dvigujejo moralo – takšne vsebine tudi redno sporočajo: o prostovoljcih, o dobroti ljudi, o preganjanju dolgega časa itd.

Kot rečeno, pa vašo pripombo razumem, uredništvo bom spomnila, da si občinstvo želi čim več lepših novic.«

Umaknite zastrašujočo grafiko virusa!

Varuhinja je prejela več pozivov gledalcev dnevnoinformativnih oddaj za spremembo studijskega ozadja in umik 3D grafičnega prikaza virusa, ki delujeta zastrašujoče.

»Moti me scena pri poročilih in sicer slika vrtečega virusa v rdeči barvi. Ljudje so precej prestrašeni zaradi novega krona virusa in omenjena scena na tv zaslonu deluje zastrošujoče.« **(M. O.)**

»Prosim, da takoj umaknete ozadje pri vseh poročilih in dnevnikih, zdaj se tam vrtijo samo še krogle virusov. Ni primerno in nekaterim gre že na bruhanje.« **(V. G.)**

»Stalno spremljam vase informativne oddaje in so ok. Se trudite za nas. Prosim pa da spremenite ozadje studia z nesimpatično grozljivo podobo virusa v nekaj pozitivnega, pomladnega, optimizma, volje v življenje in dobroto. To bomo se vsi potrebovali.« **(J. N.)**

»Popolnoma nepotrebni so stalni virusi v sceni informativnih oddaj, zastrašujoči in odbijajoči, še posebno tisti ogromni rdeči v prvem planu deluje grozljivo, odbijajoče, moteče. Saj vendar vsi vemo, da je virus med nami. Deluje nepotrebno zastrašujoče. Zakaj je to potrebno? Prosim če le morete, naredite kaj, da ga odstranijo.« **(M. R.)**

Varuhinja je menila, da so opozorila gledalcev upravičena. Pogovorila se je z odgovorno urednico **Manico J. Ambrožič**, vodjo grafičnega oblikovanja **Bogdanom Zupanom** in direktorico TV Slovenija **Natalijo Gorščak**. Po dveh tednih se je grafična oprema začela postopno spreminjati, 3D model se prikaže ob grafičnem prikazu števila okuženih, obolelih, hospitaliziranih in umrlih. Primer **varuhinjinega** odziva:

»Kot varuhinja sem prejela več tovrstnih predlogov, že od izbruha epidemije sem tudi opozarjala, da je v času izrednih razmer treba z vsemi televizijskimi prijemi – govorico

telesa, intonacijo glasu, izbiro besed, vizualizacijo vsebin, kadriranjem, uporabo video in ilustrativnega gradiva, grafičnimi ozadji, napisi in dodatki, izbiro barv, glasbeno podlago itd. – prispevati k umirjanju razmer in pomiritvi občinstva. Nobene potrebe ni, da bi s temi prijemi počeli nasprotno, torej dodatno dvigovali napetost in nehote strašili in alarmirali ljudi ter jim povečevali utrip in pritisk. Stvari so že same po sebi resne, ni jih treba barvati v rdeče in poudarjati z grozečimi bodečimi pošastmi. Menim, da gre za medijske in psihološke zakonitosti, lovljenje splošnega dobrega okusa in empatijo.

Kot ste opazili, se zdaj ta 3D model bistveno manj uporablja, skoraj nič več. Vesela sem, ker je glede tega dosežen konsenz. Upam, da bodo televizijski oblikovalci 3D grafiko izpilili in nadgradili za druge prikaze, če ne prej, za postepidemijske čase.«

Poročanje o novi vladi, njenem delovanju in ukrepih

Zamenjava oblasti, ki je sovpadala z razmahom epidemije, se je odražala tudi v vsebini odzivov. Veliko pritožnikov je izražalo mnenje, da so poročevalci politično opredeljeni – nekateri so menili, da so preveč prizanesljivi do nove vlade in uporabljali izraz »vladno trobilo«, na drugi strani je bilo veliko očitkov, da so informativne oddaje preveč kritične ali celo protivladno nastrojene. V odzivi so se zrcalili osebni pogledi, prepričanja in preference gledalcev. V nadaljevanju je nekaj primerov.

Kdo je premier: Šarec ali Janša?

Več gledalcev je vprašalo, zakaj sta bila v prenosih tiskovnih konferenc 12. marca kot predsednik vlade podpisana tako Marjan Šarec kot Janez Janša.

»Na tiskovni konferenci govori gospod Šarec, edini legalni predsednik Vlade RS, nad njegovo glavo na ekranu pa teče napis, da je ob 15. uri tiskovna konferenca s predsednikom Vlade Janezom Janšo.....mimogrede, legalni predsednik Vlade govori na 2. programu, tiskovko nekoga, ki še ni operativen, pa napovedujete na 1. programu. Vsak, ki ima malo pameti ali je šel zgolj mimo zgradbe Pravne fakultete, ve kdaj postane Vlada RS operativna.....ko je potrjenih najmanj dve tretjini ministrov.....in to bo v petek ponoči ali v soboto zjutraj.« **(B. R.)**

»Ali je Janez Janša že predsednik vlade, kot ste ga napovedali ob današnji tiskovni konferenci? A ni zgolj izvoljeni mandatar vlade? Včasih smo temu rekli puč s strani javnih medijev! Tiskovna konferenca pa še kar traja!« **(S. K.)**

»Že marsikdaj mi kaj ni bilo všeč v vašem informativnem programu, kar ni čudno, saj jih imam preko sedemdeset, ampak danes sem pa prav ogorčena, ogorčena zato, da je bila na tv slo 1 napovedana tiskovna konferenca s predsednikom vlade Janezom Janšo (kaj imamo zdaj dva predsednika: naj bi vsaj napisla s predsednikom vlade v prihajanju), drugič ogorčena zato, da vsi, ki so tam sedeli (spet šele bodoči ministri) izkoriščajo tako resno stvar za blatenje dosedanjih ukrepov kar počez in govorenju "bi

naredili tako, bi ravnali drugače." Ampak Janez Janša je pač tak, žalostno, da si nabira politične točke tudi v tako resni situaciji kot je bolezen, ne vem pa, zakaj je morala to RTV Slovenija prenašati na svojem programu, nič novega nismo izvedeli, samo plivanje« **(N. H.)**

Primer odgovora **varuhinje**:

»Janez Janša je kot predsednik vlade prisegel 3. marca, takoj potem, ko ga je za predsednika vlade na tajnem glasovanju izvolilo 52 poslancev DZ-ja. Prav tako je predsednik slovenske vlade Marjan Šarec, ki s svojo ekipo ministrov opravlja tekoče posle do izvolitve novih ministrov in predaje poslov, ko stari vladi preneha mandat in mandat začne novi. Podrobnosti postopka so opisane v ustavi. Obžalujem, ker tako zlahka 'napako' pripišete mediju.«

O dvigu plačilnih razredov ministrov nove vlade

Varuhinja je prejela štiri odzive na oddajo Poročila ob petih 20. marca, ko je dvig plačnih razredov ministrov nove vlade komentirala predstavnica Sindikata mladih. Poročanje o dvigu plačnih razredov so omenili tudi drugi pritožniki, kot argument, ko so zatrjevali, da je RTV Slovenija pristranska. Primeri konkretnih odzivov:

»Včeraj je voditeljica s skrajno aktivistko pljuvala po domnevnem zvišanju plač nekaterim. in ščuvala ljudi da bi šli na cesto protestirati Halo ali ste čisto normalni na RTV. Delo ki ga opravlja g. Janez Janša s svojo ekipo ne bi delala za petkrat večjo plačo.« **(M. G.)**

»V poročilih ob 17h je bil cel prispevek, v katerih je bila voditeljica in predstavnica Sindikata Mladi Plus. Kaj je bilo narobe? VSE! Tako ogabnega fake news prispevka si nebi dovolili tudi na najbolj vaški radijski postaji! RTV prispevka ne plačujemo zato, da poslušamo hujskaštva proti legitimni vladi! Zahtevam najmanj javno opravičilo, po možnosti tudi odpoved delovnega razmerja z voditeljico.« **(J. L.)**

»Danes sem na nekem omrežju zasledila pogovor z gospo predsednico nekega mladinskega foruma, ki je dobesedno bruhala čez uskladitev plač sedanjih ministrov na raven plače, ki jo je v prejšnji vladi imel gBertoncelj saj tako so poročali drugi mediji in tudi vlada je tako sporočila. Kot občanki, ki plačuje vašo RTV me zanima če ste z enakim intervjujem objavili tudi odpravnine za minsitre in PV prejšnje vlade, ki je po 500 dneh sama dala ODPOVED???Kot občanka me zanima če je bil na javni RTV objavljen ta podatek in koliko so te odpravnine znašale in če so te oddpravnine enake za 4 letni mandat in za mandat 1,5 let.« **(M. M.)**

Primer odgovora **varuhinje**:

»Obžalujem, ker ste v svojem odzivu zapisali kar nekaj ostrih besed in trditev o javnem mediju, ki jih niste utemeljili, denimo o pljuvanju in negativizmu. Želim vam povedati, da si vsak dan na desetine radijcev, televizijcev in drugih programskih

ustvarjalcev prizadeva, da v vaše domove posreduje preverjene, raznolike, verodostojne in celovite informacije, nasvete in druge vsebine. Ne morem se strinjati z grajo vsevprek.

Vladna odločitev o dvigu plačnih razredov ministrom in državnim sekretarjem je sprožila veliko javnih kritik; vlada se je odzvala z napovedjo 30-odstotnega znižanja plač funkcionarjev. Javni medij je poročal tako o kritikah kot o vladnem odzivu.

Lahko razumem, da imamo gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin različne poglede in se o marsičem ne strinjamo. Nesprejemljivo pa bi bilo, če bi kdor koli zatrjeval, da je njegov pogled edini mogoč in merodajen. V programih javnega medija smejo nastopati tudi tisti, s katerimi se vi osebno ali vaši prijatelji ne strinjajo. Prepovedanih gostov in tem ne more biti.«

Očitki o pristranskem poročanju o delovanju nove vlade

Varuhinja je prejela več odzivov gledalcev, ki so menili, da je Informativni programa izrazilo pristranski in nenaklonjen novi vladi.

»Pravkar (nedelja, 22.3.2020) sem gledal dnevnik in zrcalo tedna. V Evropi so izredne razmere zaradi nenadejane bolezni. in v vseh pametno vodenih državah so izredni ukrepi. Ves čas to poudarjate. In verjamem vam, ker podatki o rasti okužb in smrti, ki so posledica bolezni, ne lažejo.

V isti sapi pa brez sramu skoraj obtožujete slovensko oblast, da z ukrepi, ki so enaki ali še niso tako drastični kot v nekaterih sosednjih državah, omejuje demokracijo. To, da nekateri novinarji nimajo radi predsednika vade (mimogrede - tudi meni se zdi nediplomatsko direkten), vam ne daje nobene pravice, da istočasno, ko poudarjate, kako so pomembne omejitve in medsebojna pomoč državnih organov, odkrito namigujete (da ne rečem obtožujete) sedanjo oblast za dejanja, ki so jih dolžni narediti. Dolžni so omejiti gibanje in dolžni so omogočiti vojski, da pomaga policiji. In pri tem citirate iztrgane citate opozicije, da bi situacijo še bolj dramtizirali. Tem obtožbam pa ne verjamem.« **(F. S.)**

Pritožniku je odgovorila **Manica Ambrožič**, odgovorna urednica Informativnega programa:

»Zahvaljujemo se vam za mnenje. V teh dneh se v Informativnem programu TV Slovenija še posebej trudimo, da bi javnost o vseh razsežnostih koronavirusa obveščali ažurno, celovito, analitično, razumljivo, da bi odgovornim v državi zastavili tudi vsa relevantna vprašanja, ki jih glede širjenja virusa, preventive in posledic naslavlja tudi javnost. Mislim, da to z vso odgovornostjo v naših Informativnih oddajah tudi počnemo. Odločno zavračamo očitke o zlonamernem in neresničnem poročanju in špekulacije o domnevnih motivih; tovrstni očitki so sami po sebi zlonamerni in nepošteni do programskih ustvarjalcev in njihovega dela. Zakaj se tovrstni očitki pojavljajo, ne želimo špekulirati. Naše delo bomo še naprej opravljali profesionalno, skladno z vsemi standardi, ne glede na morebitne pritiske. Vprašanja

javnosti in tudi kritične pripombe, ki temeljijo na dejstvih, pa so vedno, tudi v zdajšnjih, ne ravno običajnih časih, vedno dobrodošle.«

Še nekaj primerov odzivov, v katerih so pritožniki kritizirali poročanje o vladnem delovanju.

»S kakšnim razlogom je novinarka v svojem poročilu O ZASEDANJU VLADE omenjala pričakovanje opozicije o večjem deležu BDP za financiranje korona protikriznih ukrepov (menjala je 19 odstotni delež namesto 'skromnega' predloga Vlade)?

Vlada sprejema ukrepe po lastni presoji, za to odgovarja in zato tudi JE vlada. V kolikor novinarka poroča o ukrepih Vlade, naj navede dejstva in poroča o ukrepih Vlade, ne pa da popolnoma deplasirano vpleta neka pričakovanja opozicije.

Opozicija bo lahko svoja pričakovanja izrazila ob razpravi v Državnem zboru in takrat bo novinarka lahko o tem tudi poročala. Da bo, niti ne dvomim, saj se je to, da vaša televizija ekstremno favorizira levo politično opcijo oz. zdajšnjo opozicijo, do zdaj izkazalo še ob prav vsakem vašem poročanju. Tako zdaj, za razliko od vašega poročanja pri prejšnji Vladi, prav vsakokrat za mnenje sprašujete predstavnike opozicijskih strank. Pod prejšnjo vlado pa (dokumentirano) niste poročali niti o vseh poslanskih vprašanjih Vladi s strani opozicije ob začetkih zasedanja Državnega zbora, četudi so bila ta vprašanja pomembna za vse državljane Slovenije! Kako neverjetno različna merila!« **(J. A.)**

»Pravkar sem gledala vaš nastop v oddaji Dobro jutro. Niti vi niste povedali, da smo gledalci zelo kritični do poročanja RTV. Trdili ste da ste verodostojni. NI RES NISTE VERODOSTOJNI. Nimate nitri ene dobre besede do celotne vladne ekipe, ki dela noč in dan, da bi rešila naša življenje, vaši novinarji pa samo podžigajo in ščuvajo proti vsemu, kar dela sedanja vlada. Prejšnjo vlado ste samo hvalili, pa niso nič naredili, Zakaj je Šarec odstopil če je tako sposoben. Bodite malo pravični in delujte pozitivno.

Pogledala sem si pred dnevi program ORF, pa imajo veliko bolj prijazen pristop. V teh težkih časih želim, da ste saj vaši novinarji, ki vas plačujemo vsi, vsaj nekoliko bolj pravični.« **(M. G.)**

V prispevku novinarko, me je izredno motilo enostransko neobjektivno in sovražno poročanje, prav tako voditeljice dnevnika z vprašanji. Pozanimajte se kako potekajo tiskovne konference v Italiji, Bruslju in še kje drugje v trenutnem času pandemije. **(J. M.)**

»Pravite. da niste od nikogar in da ste od nas vseh. Potem je že skrajni čas, da se tako takoj začnete tudi obnašati do nas običajnih državljanov. Dovolj imam vašega ustrahovanja in cenzuriranja aktualnih vsebin, ki jih podajate preveč enostransko nepopolno in pristransko neobjektivno, saj bom drugače tudi jaz kot mnogo drugih prisiljen prenehati plačevati RTV prispevek, ki ga moramo plačevati vsi lastniki električnih priključkov v Sloveniji.

Z medijskim stampedom proti popolnoma legitimni novi vladi in njeni borbi za zaježitev širjenja tega smrtonosnega koronavirusa popolnoma po nepotrebem vnašate nemir in delite slovenski narod in to v času, ko moramo biti vsi prebivalci enotni ne glede na politično prepričanje.« (M. Z.)

»Ogromno časa ste namenili jamranju upravnikov, kako je nemogoče očistiti tistih nekaj kljuk, tipk na dvigalih in kakšno stopniščno ograjo. Ali naj to dela vlada ??? Večina večstanovanjskih stavb ima čistilke !!! (očitno ste to namerno spregledali). Teh par kljuk in tipk lahko dvakrat dnevno očistijo (z milnico, varekino oz. znajdi se, saj nismo padli zlune). To delo bi čistilke opravile mimogrede poleg čiščenja skupnih hodnikov in stopnišč. Ali ste normalni, da predvajate predstavnike skupnosti upravnikov, ki bi očitno radi na račun tega minimalnega opravila dodatno mastno zaslužili. Čistilke se morajo npr. vsako uro vpisati, da so npr. očistile WC v lokalu, pa zaradi tega na vaši "NACIONALKI" še niste zagnali takšne histerije. Očitno bi vam bil ljubši italjanski scenarij, ko je vojska s kamioni odvažala krste s trupli samo zato, da bi lahko očitek o nesposobnosti naslavljali na sedanjo vlado. Vsaj v času tega nevarnega virusa se naj "nacionalka" vzdrži rušenja vlade, ki resnično profesionalno in požrtvovalno obladuje razmere, ki jih je kot katastrofalne žal zapustila prejšnja vlada.« (I. S.)

Varuhinja je z odzivi seznanjala uredništvo, v odgovorih pa poudarjala vlogo javnega medija, ki tudi v kriznih obdobjih ohranja kritično distanco od nosilcev oblasti, pri čemer preverjanja in zastavljanja vprašanj ni mogoče enačiti z napadi.

»Prejela sem vaše sporočilo in se zanj zahvaljujem. Iz prejetega sporočila razberem vaš pogled na družbeno stvarnost in medijske razmere ter pričakovanje, da bo javni medij skozi radijske in televizijske programe ter spletne portale deloval v službi javnosti. Takšno pričakovanje je povsem upravičeno. Javnost pa k sreči ni monolitna in enoumna, ampak pluralna. Zato ni mogoče pričakovati, da bi podajala le eno vrsto informacij, po možnosti takšno, ki je v skladu z osebnimi pogledi vsakega posameznika. Razlike povsem razumem in jih cenim. Vedno znova pa me preseneti, če kakšen gledalec, poslušalec ali bralec RTV-vsebin pričakuje, da je njegov pogled edini merodajen. Več o tem sem zapisala v kolumni, ki je objavljena na spletu ([povezava](#)).«

Zakaj niso poročali o sestavi strokovne skupine?

V več primerih so pritožbe, podane po neki konkretni oddaji, postale brezpredmetne že po naslednji oddaji, saj so se razmere hitro spreminjale, novice pa nenehno dopolnjevale. Primer dopisovanja z gledalcem **R. J.**, ki je menil, da so novinarji namenoma zamožčali, kdo so člani strokovne skupine za pomoč ministrstvu:

»Dne 23.3.2020 v vaših medijih nisem dobil informacije o sestavi strokovne skupine za pomoč ministrstvu pod vodstvom dr. Lahovnika. Menim, da je ta podatek bistven

za večino ljudi v Sloveniji, kajti od predlogov in ukrepov te skupine bo odvisno naše življenje v prihodnih mesecih. ... Kot državljen, ki mu je mar in kot plačnik RTV prispevka vas sprašujem, zakaj ste podatek o sestavi strokovne skupine za pomoč ministrstvu pod vodstvom dr. Lahovnika zamolčali oz. kdaj bom lahko ta podatek dobil tudi v vaših informativnih programih?»

Odgovor varuhinje:

»Povsem se strinjam, da bi bilo dobro, če bi vlada čim prej podala informacijo, kdo sestavlja strokovno skupino za pomoč ministrstvu pod vodstvom gospoda Lahovnika. Kot veste, je komunikacija v teh dneh nekoliko omejena in okrnjena, tudi novinarji nimajo odprtih vseh vrat in so zaradi preventivnih in varnostnih ukrepov v veliki meri odrezani od dogajanja. Vlada je sinoči zasedala na Brdu pri Kranju, o vsem, kar je bilo mogoče zvedeti do 22. ure, so poročali večerni Odmevi. Več podrobnosti bo vlada predstavila danes popoldne. Te informacije bodo seveda v celoviti obliki dostopne tudi javnosti.«

Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen:

»Vaše delo je v teh dneh res oteženo, prav tako kot je oteženo delo vseh nas, vendar se z vašim odgovorom in izgovorom, da vam informacije o sestavi strokovne skupine, vlada RS ni posredovala oz. da jo niste mogli pridobiti nikakor ne morem strinjati. Prepričan sem, da vlada tudi danes na novinarski konferenci ne bo naštevala članov strokovne skupine; mar to pomeni, da te informacije od vas tudi danes ne bomo dobili? ... Če ste lahko poročali o dveh osebah, ki sta pred parlamentom prižigala sveče, se mi zdi da bi lahko tudi o tem kdo bo z ukrepi krojil našo usodo. Ne vejamem da vas je o akciji prižiganja sveč obvestila vlada in da ste zato to objavili.«

Iz odgovora varuhinje:

»Javnemu mediju ni treba tekmovati v hitrosti, ampak v verodostojnosti. Ko bodo novinarji javnega medija uspeli pri pristojnih dobiti verodostojne in uradne informacije, ji bodo tudi objavili.«

Pritožnik je vztrajal:

»Sam bom poskušal kontaktirati predstavnike vladnega urada za komuniciranje in jih prosim, da vam posredujejo uradne podatke če jih še niso.«

Varuhinja:

»Novinarji in uredniki opravljajo svoje delo, so v službi javnosti in spoštujejo pravila stroke. Če na TV SLO3 spremljate prenos tiskovne konference vlade, ste pravkar slišali vodjo strokovne posvetovalne skupine za pripravo ukrepov Mateja Lahovnika, ki je dejal, da so v tej skupini strokovnjaki različnih vrednot, prepričanij in pogledov:

»Vodilo nas je načelo, da morajo biti ukrepi hitri in enostavni«. Verjamem, da bodo njihova imena kmalu objavljena.«

Epilog: ta dan, 24. 3. so bili v Dnevniku naštetni vsi člani skupine.

TV-prenosi tiskovnih konferenc in nagovorov vlade

Več odzivov se je nanašalo na prenose in povzetke tiskovnih konferenc in izjav predstavnikov vlade ter javnih inštitucij glede epidemije in ukrepov.

Gledalci so predlagali, da bi tiskovne konference potekale ob drugih urah ali da bi jih TV Slovenija prenašala na prvem programu.

Ob prvem nagovoru predsednika vlade o razmerah v času koronavirusa, 19. marca, je bilo več vprašanj, zakaj ni bil predvajan po Dnevniku, kot je to običaj pri prazničnih nagovorih, zakaj je bil v Odmevih predvajan le odlomek in kje lahko občinstvo posluša celoten nagovor.

Varuhinja je gledalcem posredovala pojasnilo odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič**, da so posnetek iz vladnega kabineta prejeli prepozno za uvrstitev v Dnevnik, da je bil v Odmevih objavljen odlomek v dolžini 6 minut in da so ga v celotni dolžini 13 min in 16 sekund večkrat predvajali na TV SLO3. V integralni obliki je bil dostopen tudi na spletu (povezava).

Varuhinja je prejela tudi tri odzive glede spremenjenega načina komuniciranja vlade v zvezi z epidemijo, saj od 20. marca novinarji niso več mogli biti prisotni na novinarskih konferencah, ki jih je neposredno prenašala TV Slovenija.

Gledalec **P. K.** je vprašal, zakaj javni medij ni bil bolj kritičen do ravnanj, ki po njegovem mnenju omejujejo pravico do obveščnosti.

»Gledal sem današnji (20.3.2020) TV Dnevnik. Sprašujem se, zakaj je temi, o kateri govorim v nadaljevanju, bilo namenjenih le nekaj 10 sekund. Kakor da gre za obrobno zadevo. Zazdi se, kakor da TV SLO hočeš nočeš sledi tendencam omejevanja demokratične pravice do obveščnosti. Sprašujem se, zakaj. Na kakšni resni osnovi lahko Vlada RS omejuje neodvisnost RTV SLO in s tem krati pravice nas gledalcev do kar najboljše obveščnosti? In sicer tako, da se onemogoči novinarjem neposredno možnost postavljanja vprašanj na tiskovnih konferencah, pač pa so dovoljena le vnaprej poslana pisna vprašanja.

Razumljivo je, zakaj je omejena fizična prisotnost na tiskovnih konferencah. Sodobna tehnologija pa omogoča obojestranski neposreden stik tudi prek video konferenc ipd.«

Varuhinja je gledalcu opisala prizadevanja vodstva RTV Slovenija, da bi ohranili dvosmerno komunikacijo javnosti in vlade.

»Menim, da čas krize, strahu in tesnobe zaradi epidemije, ni čas zaostrovanja, ki bi ljudi prikrajšal za kakršno koli pomembno informacijo.

Kot ste opazili, smo vzpostavili neposredno povezavo med studiem TV Slovenija in tiskovnim središčem vlade. Vsem medijem smo zagotovili možnost, da novinarska vprašanja pošljejo na poseben e-naslov in jih predstavnikom vlade na tiskovni konferenci zastavimo v njihovem imenu, prav tako imajo možnost, da sami pridejo v studio TV Slovenija in zastavijo vprašanje na daljavo. Menim, da je to največ, kar je javni medij lahko naredil za ohranitev dvostranske komunikacije med predstavniki javnosti in oblastjo.«

Gledalec **A. I.** je menil, da je bilo poročanje o vladni odločitvi pomanjkljivo, saj ni bilo umeščeno v svetovni kontekst:

»Komentiranje odločitve vlade, da njene novinarske konference ne bodo več potekale v navzočnosti novinarjev, ki naj vprašanja pripravijo v naprej: Komentarji vaših novinarjev so šli samo v smeri omejevanja novinarskega delovanja, nič z vidika ukrepov za omejevanje širjenja koronavirusa. Nobeden od vaših novinarjev ni omenil, da so podobne sklepe sprejele tudi vlade drugih evropskih držav in tudi vodje Evropske skupnosti, kar sem prebral v komentarju na portalu casnik.si. Pri poročanju "neodvisnih javnih novinarjev" je šlo samo za politični napad na slovensko vlado, brez da bi ga postavili v kontekst koronavirusa. Tudi sam se strinjam, da v normalnih okoliščinah tak ukrep ni upravičen, v sedanjih težavah pa verjetno. Prav je, da novinarji za komentar povabijo predsednico društva slovenskih novinarjev, saj s tem tudi sama jasno pokaže svoja stališča, a da nobeden ne omeni podobnih sklepov vlad drugje, pa je nerazumljivo.«

Odgovoril je generalni direktor RTV Slovenija **Igor Kadunc**:

»... ne poznam nobenega novinarja RTV, ki bi v zvezi s tem kaj negativnega povedal. Morda tudi zaradi tega, ker smo v sodelovanju z Urdom vlade za komuniciranje zagotovili snemanja iz prostora na vladi. Poleg tega pa tudi, dokler ne najdejo na Vladi prave rešitve glede večjega prostora, zagotovili tudi video povezavo za postavljanje vprašanj iz improviziranega studia 1. Seveda pa se strinjate, da bo bolje, ko bo vlada sama vzpostavila možnost dostopa vsakemu novinarju preko sodobnih možnosti na daljavo ali varno v dvorani? Ali bi vlada to lahko vzpostavila sama ali z našo pomočjo hitreje, pa je spet subjektivna ocena.«

Mnenja o vodenju televizijskih oddaj

Varuhinja je prejela več odzivov na vodenje posameznih informativnih oddaj. Gledalci so izražali mnenja o zastavljenih vprašanjih in načinu oz. poteku pogovora. Trije so se nanašali na pogovor z gospodarskim ministrom v oddaji Odmevih 19. marca, o možnosti odpisa prispevkov samostojnim podjetnikom.

»Sem s.p-jevka, s šest letno hčerko, trenutno brez vsakega prihodka (beri ne, da nimam za prispevke, nimam za hrano). Meni se situacija ne zdi prav nič smešna. In se

mi zdi nedopustno, da se ga. voditeljica posmehuje našim predlogom odpisa prispevkov.« **(Ž. K.)**

»Večini so prilivi čez noč padli na 0 € in se sprašujemo kaj je pri našem predlogu smešnega. Vsi mi smo tudi plačniki RTV prispevka iz katerega dobiva plačo omenjena voditeljica. To je vendar naša nacionalka ... Pričakujemo opravičilo.« **(M. G.)**

»... ima državno službo, ki jo mi plačujemo, ona si pa privošči smejati na račun ljudi, ki so čez noč ostali brez vsega. Naj tudi ona ostane brez vsega, odstranite jo z televizije.« **(J. T.)**

Odgovor **varuhinje**:

»Menim, da je pogovor potekal profesionalno, v skladu z vsemi standardi, in da je voditeljica gostu zastavila vsa potrebna vprašanja. Povsem pa se strinjam z vami, da je pri televizijskem novinarstvu enako pomembno, kaj se pove, kot – kako se pove. Pri tem imam v mislih tudi govorico telesa in mimiko. V konkretnem primeru je šlo za zrcaljenje gostove mimike, ki pa – o tem sem prepričana – ni imela nobenih podtonov. V zadnjih dneh radijska, televizijska in spletna uredništva RTV Slovenija oddaje pripravljajo v izjemno oteženih, okrnjenih in stresnih okoliščinah, če gre kaj narobe, je ustvarjalcem vsaj tako težko, kot občinstvu, zato v njihovem imenu prosim za razumevanje.«

Več gledalcev je vprašalo, zakaj v vodenju popoldanskih dnevnoinformativnih oddaj – ob 13. in 17. uri - sodelujejo voditelji drugih informativnih oddaj.

Iz pojasnila **varuhinje**:

»Razlog za menjave, voditeljske spremembe in nasploh prilagoditve programov je predvsem v tem, da se ustvarjalci izmenjujejo v takšnih turnusih, da bodo radijske, spletne in televizijske vsebine lahko nemoteno predvajane tudi v primeru, če se bo epidemija hitreje širila in če (ko) bodo zboleli tudi zaposleni na RTV Slovenija. Ker imamo gledalci različne okuse, je uredništvo poskrbelo, da v oddajah sodelujejo različni voditelji, tudi iz tistih oddaj, ki jih v teh okoliščinah ni mogoče pripravljati.«

Sedem mnenj se je nanašalo na specifičen slog voditelja Studia City, ki se je v spremenjeni programski shemi pogovarjal z gosti Prvega dnevnika in Poročil ob petih. Primera:

»Vse pohvale o poročanju o korona virusu na nacionalni televiziji. Me pa pri vodenju pogovorov z odlično izbranimi gosti, motijo njegova zaletava vprašanja in še bolj to, da sogovornike neprestano prekinja s podvprašaji in jim vpada v besede, dostikrat ne dopušča, da sploh zaključijo misel oz.odgovor!!« **(L. J.)**

»... na temo virusa in karantene ima zanimive goste - pogovor prične s stereotipnim, nastopaškim nagovorom gospodu predsedniku in nadškofoma, ki je popolnoma zunaj konteksta, potem pa gostom sploh ne pusti do besede. Človek posluša, da bi slišal, kaj

ima gost povedati, a ga prekinja, speljuje gostove stavke v drugo smer, drdra neke svoje samogovore, neumnosti. Prosim, recite mu, naj gostom pusti do besede.« (**M. R.**)

Primer odgovora **varuhinje**:

»Povsem se strinjam, da ima voditelj, ki ste ga omenili, zelo poseben voditeljski slog. Ravno zato ga toliko gledalcev navdušeno spremlja, za takšno vodenje je prejel veliko nagrad, številni zelo pogrešajo oddajo Studio City, ki je zaradi spremembe sheme v času epidemije ni na sporedu, in so veseli, ker ga gledajo v drugih informativnih oddajah. Prejela sem kar nekaj zahval. Hkrati pa je takšen slog za marsikoga moteč. To lahko povsem razumem. Opozorilo bom vnovič posredovala uredništvu. Menim, da si noben voditelj ne želi, da bi odvrčal gledalce.«

Gledalka **M. D.** je protestirala, ker je voditeljica Odmevov 28. februarja predsedniku SMC-ja zastavila več vprašanj o vstopu te stranke v novo koalicijo.

»Zakaj je voditeljica tako vztrajno vpraševala gospoda Počivalška, zakaj je stranka prelomila obljubo, ki jo je prejšnji predsednik Cerar dal pred volitvami, da ne bo šel v vlado z Janezom Janšo? Izključevanje je izvajal Cerar, očita se pa vedno Janši. Mi lahko razložite ta fenomen?«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pogledala sem si posnetek pogovora, ki je predmet vašega odziva. Voditeljica je delo opravila v skladu z vsemi poklicnimi in etičnimi standardi: sogovorniku ni ničesar očitala, ampak mu je zastavila več vprašanj. Med drugim ga je vprašala glede spoštovanja predvolilnih obljub. Nič več in nič manj. Zastavljanja vprašanj ni mogoče označiti za pritisk. Ravno zato, ker smo v demokraciji, je tistim, ki so izvoljeni, ki opravljajo javne naloge ali upravljajo z javnim denarjem, dovoljeno zastavljati vsa relevantna vprašanja. Prepovedanih tem ni. Enoumje je nesprejemljivo. Nosilci javnih funkcij v radijske in televizijske studie pridejo pripravljeni na vsa kritična vprašanja in nanje brez težav tudi odgovarjajo, saj vedo, da so v službi javnosti in da prek medija ne komunicirajo le s svojimi volivci, ampak s pluralnim in raznolikim občinstvom. Tako je bilo tudi v tem primeru, ko je gost podrobno in obširno pojasnil svoje politične odločitve in novo usmeritev stranke SMC.«

Gledalko **N. M.** so zmotila vprašanja, ki jih je voditeljica Tarče v oddaji 18. marca zastavljala ministroma Zdravku Počivalšku in Aleksandri Pivec ter vladnemu govorniku Jelku Kacinu.

»... včerajšnja TARČA - senzacionalističen prispevek o zalogah hrane, o blagovnih rezervah. Potem pa "vrtanje" in zaslisevanje ministrice Šele ko ji je dr. Pivčeva odločno pojasnila situacijo, je onemela. Upam, da ta prispevek ne bo povzročil nepotrebnega praznjenja trgovin. To se je namreč zgodilo pri nas prejšnji petek po četrtkovi oddaji TARČA !!! Pa "vrtanje" v gospoda Jelka Kacina v oddaji TARČA glede

testiranja bolnikov. Šele po večkratnih pojasnilih je odnehala... Minister Počivalšek bi moral po njenem bliskovito urediti vse probleme vseh kategorij zaposlenih glede odloga plačil, kreditov ... /.../ Sprašujem se, ALI JE RES POTREBNO S TAKIM NAČINOM ŠE DODATNO STRAŠITI in RAZBURJATI LJUDI? VERJETNO IMATE KAKEGA NOVINARJA, KI BI SE OB OBJEKTIVNEM POROČANJU ZNAL OBNAŠATI BOLJ PROFESIONALNO?«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da imajo novinarji javnega medija ne le pravico, ampak dolžnost, da v imenu javnosti sogovorniku zastavijo vsa relevantna vprašanja. Zlasti tistim, ki so izvoljeni, ki opravljajo javne naloge, odločajo o javnem dobrem (in javnem zdravju) ter upravljajo z javnim denarjem. Pogovor mora potekati spoštljivo in dialoško, kar pa ne pomeni, da ne smejo vztrajati pri natančnem odgovoru; tega ni mogoče razlagati kot senzacionalizem ali neprimerno vrtanje ali kot pritisk, ampak kot pridobivanje informacij in razčiščevanje nejasnosti. ... V težavnem obdobju, ki ga živimo, se vsak dan poraja več vprašanj kot odgovorov. Vsi si želimo, da bi imela epidemija čim manjše posledice, da bi bili ukrepi čim bolj uspešni, da bi krizo prebrodili čim bolj enotni in da bi bolezen čim prej minila.«

Gledalka **M. S.** je varuhinji pisala, da so bile v oddaji Politično s Tanjo Gobec 8. marca izrečene netočnosti, ki bi jih morala voditeljica takoj ovreči.

»Še zlasti bi pričakovala, da v primeru gostov tem ne dovoli govoriti podatkov, ki so povsem v nasprotju z uradnimi podatki. Zato pričakujem v naslednji oddaji, da v naslednji oddaji prikaže podatke o izseljenih iz Slovenije v letih posameznih vlad. RTV lahko dobi uradne podatke po mesecih, tako, da lahko prikažete točne podatke, sama sem zbrala podatke samo po letih in sem zanemarila čas menjave vlad. Kljub temu podatek kaže, da je gostja včerajšnje oddaje »zavajala«, gospa voditeljica pa ji je prikimala in to kimanje delno plačam tudi jaz, ker nimam sveč, ker koristim električno energijo.«

Odgovor **varuhinje**:

»Pozorno sem si pogledala oddajo, v kateri sta gosta Žiga Turk in Vika Potočnik razmišljala o prihodnosti Slovenije ter soočila svoje poglede o nalogah nove vlade. Novinarka ni izrekala nobenih neargumentiranih trditev, niti o demografiji. V politični polemiki gost nosi odgovornost za izrečeno. Voditelj mora poskrbeti, da imajo soočenjih govorci enake možnosti in da lahko drug drugega, če želijo, dopolnijo ali demantirajo. Očitek o navijaštvu je neupravičen, voditeljica je spoštljivo moderirala razpravo.

Strinjam pa se in to tudi sama opazim, da v javnem dialogu celo najodgovornejši državljani in voditelji izrekajo netočnosti in laži, zaradi česar so nekateri mediji po svetu uvedli celo številne in različne mehanizme za ugotavljanje takšnih manipulacij; v Združenih državah Amerike denimo je časnik The Washington Post v nastopih

ameriškega predsednika Trumpa od začetka njegovega mandata do 20. januarja letos naštel 16.241 netočnih ali zavajajočih trditev. Novinarji RTV Slovenija nad izrečenim v politični razpravi posebej pozorno bdijo v času volilne kampanje, v okviru projektov Detektor in Preverimo dejstva. Morda bi bilo umestno razmisliti o tem, da bi to počeli tudi v nevolilnem času. To misel bom delila z uredništvu RTV Slovenija.«

EkstraVizor: Kdo rabi in kdo dobi

Varuhinja je prejela dve pritožbi glede oddaje EkstraVizor z naslovom Kdo rabi in kdo dobi (o socialnih transferjih), ki je bila na sporedu 5. marca na TV SLO1.

Gledalec **M. M.** je varuhinji v vednost posredoval korespondenco z ekipo oddaje EkstraVizor glede studijske zasedbe v oddaji ter jo pozval, da očitke v korespondenci obravnava kot pritožbo.

»V oddajo (v studio z gosti) niste povabili nikogar, ki bi branil stališča socialno ogroženih, dolgotrajno brezposelnih oseb. Če takšno trditev zavračate in se pri tem sklicujete na denimo g. Svetino je jasno, da je g. Svetina v vlogi varuha človekovih pravic, v konkretnih zadevah, katere se navezujejo na pravice in dolžnosti brezposelnih iskalcev zaposlitve, upravičencev do denarnih socialnih pomoči, nemalokrat celo zagovarjal docela fašistična stališča g. Kovšce. To potrjuje mojo navedbo, da predstavnika te, tudi z vašo pomočjo marginalizirane skupine ljudi, v vašem studiu ni bilo. Tudi sicer ste to marginalizirano skupino ljudi predstavili neobjektivno, pristransko, zaničevalno.«

Odgovor varuhinje:

»Odgovarjam, da je pri presoji sleherne programske vsebine pogledati fokus, kontekst tin žanr obravnave. Oddaja, o kateri ste mi pisali, je pod drobnogled postavila sistem socialne politike, ne pa partikularnih interesov posameznikov oz. posameznih kategorij upravičencev socialnih transferjev. O tematiki, ki je bila v fokusu obravnave, so govorili najbolj kompetentni sogovorniki - tako po svojih funkcijah kot osebni integriteti. Svoje poglede, stališča in mnenja o sistemu socialne politike so imeli možnost izraziti tudi nekateri uporabniki teh transferjev, in sicer z izjavami v prispevkih. Poudarjam, da se celovitosti predstavitve izbrane tematike ne ugotavlja z matematičnim uravnavanjem ali dolžino posameznih izjav; pomembno je, da se zagotovi širok diapazon možnih pogledov, v razumnem obsegu, in predvsem tako, da si občinstvo o obravnavani temi lahko ustvari svoje mnenje. Dodajam še, da je izbira gostov stvar programske in avtonomne uredniške presoje. Pomembno je, da ta presoja sloni na programskih standardih ter poklicnih merilih in načelih novinarske etike. Menim, da je oddaja po vsebini, poteku in studijski zasedbi sledila tem standardom in načelom.

Dodajam, da programi javnega medija tematiko socialno ogroženega prebivalstva obravnavajo z različnih zornih kotov, tako v aktualno-političnem kontekstu ob

posameznih zakonodajnih ali drugih ukrepov, kot z vidika posameznih skupin (upokojenecv, mladih, nezaposlenih itd.), z vidika pravic državljanov, potrošnikov in ranljivih skupin ter tudi s človekoljubnega vidika – odvisno od zasnove posameznih oddaj ali programov.«

Na oddajo se je odzvalo tudi **Združenje prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje**. Predmet pritožbe je bil del prispevka o socialnih transferjih (V zapletenem sistemu socialne politike se je težko znajti), ki je po mnenju ZPM Ljubljana Moste Polje vseboval neupravičen napad na projekt Botrstvo.

Varuhinja je v zadevi podala **MNENJE** in **PRIPOROČILO**:

Menim, da je občinstvo v uro in pol trajajoči oddaji lahko sledilo rdeči niti EkstraVisorjeve raziskave o slabostih socialne politike v Sloveniji, od razpršenosti transferjev do birokratizacije in prelaganja odgovornosti države na nevladni sektor. Menim tudi, da je bila sekvenca, o kateri ste mi pisali, vsebinsko pomemben del oddaje, saj je opozorila na neprimernost izpostavljanja otrok za zbiranje pomoči. Menim, da je ni mogoče razlagati kot napad na projekt Botrstvo, ki v oddaji niti enkrat ni bil omenjen z besedo.

Menim pa tudi, da je bil prikaz z vidika nedvoumnosti, ilustriranja splošnega pojava s konkretno zadevo in označevanja arhivskega gradiva pomanjkljiv in nedosleden, in je bil lahko tudi drugače razumljen, kar potrjujeta tako vaša pritožba kot pisna objava uredništva Vala 202.

Uredništvu oz. ekipi EkstraVisorja bom na podlagi teh mnenj priporočila poglobljeno razpravo tako o zapisanih poudarkih v tem poročilu kot na splošno o Poklicnih merilih in načelnih novinarske etike, zlasti o poglavjih 1, 8 in 9 (Poklicna merila, Raziskovalno novinarstvo in Oblikovanje informacij).

Odziv ZPM Ljubljana Moste Polje in odgovor varuhinje sta v celoti objavljena kot **PRILOGA 1** na 72. strani tega poročila.

Prispevek o otroškem tekmovanju

Gledalec **F. R.** je varuhinji pisal glede prispevka o otroškem tekmovanju v sestavljanju pušk v Rusiji, ki je bil objavljen v Poročilih ob petih 7. marca.

»Ne morem verjeti, da uredništvo nacionalne RTV nima kakšnega bolj pametnega prispevka kot pa takega o tekmovanju med mladoletniki pri sestavljanju puške. Bolje bi bilo, da ni nobenega prispevka, če ni kaj pametnejšega.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da je bil iz obdelave in vsebine razumljiv kontekst, in sicer, da gre za prikaz ene od neobičajnih praks v svetu. Menim pa tudi, da ne bi bilo nič narobe, če bi bilo že v napovedi povedano, da ne gre za mednarodno orožarsko analizo, ampak za

zanimivost iz sveta, saj je brez tega očitno možna tudi drugačna razlaga konteksta – kar je razvidno iz vašega sporočila.«

Kaj pa begunci in 5G?

Več gledalcev je v času epidemije pisalo varuhinji, zakaj v osrednjih informativnih oddajah na Televiziji Slovenija ni poročilo o drugih pomembnih dogodkih, denimo o migracijskih tokovih in uvajanju nove tehnologije.

»Žal pa v osrednjih informativnih poročilih ni poročanja o naši južni meji in nezakonitem vstopu v državo, kakor tudi pogrešamo poročanje o dogajanjih na grško-turški meji. Zlasti dogajanje na naši južni meji, mnogoštevilni dnevni pribežniki, to pa me osebno zelo skrbi, o tej temi ne slišimo ničesar, sosednja Avstrija pa je močno poostrila nadzor in vstop ter prenehala izdajati azile.« **(E. W.)**

»Kot državljanka Republike Slovenije bi vas prosila, da se v teh težkih časih za vse nas, s strani vaše medijske hiše bolj obsežno poroča o vseh stvareh in dogodkih, ki se dogajajo v Sloveniji. Ker sem redna plačnica vaše naročnine, tako kot vsi državljani v naši lepi deželi, bi vas prosila, da se potrudite in bolj obširno poročate o vsem kar se tiče naše dežele Slovenije v kateri živimo vsi in jo bomo tudi v prihodnosti zelo potrebovali, da jo ohranimo neokrnjeno in da jo namerno ne zastrupljamo.« **(M. E.)**

»Čas karantene je očitno obdobje, ko ljudje več časa preživimo pred televizorji, telefoni, tablicami... V poplavi vseh informacij, zarot, dejstev pogrešam malo več novic o aktualnih temah o katerih pri nas sploh ni govora. To je 5G tehnologija, kam nas le ta vodi? Vesela bi bila vključitve tovrstnih novic, oddaj.« **(R. G.)**

Primer odgovora **varuhinje**:

»RTV Slovenija v svojih programih redno podaja tudi vsebine, ki vas posebej zanimajo. Kot razumete, je zlasti terensko poročanje zaradi izrednih razmer, omejenega gibanja ter preventivnih ukrepov, ki veljajo tudi za medije in ekipe javne radiotelevizije, izjemno oteženo. Kljub temu lahko v različnih radijskih in televizijskih oddajah, ki so razporejene čez ves dan, spremljate tudi informacije o migracijskih tokovih (povezava na oddajo). O vladnih ukrepih, tudi glede varnosti na meji, so sprotne informacije objavljene v dnevnoinformativnih oddajah, med drugim v kontekstu razprav o povečanju pooblastil vojski. Na TV Slovenija imate možnost spremljati tudi tiskovne konference vlade – med njimi nastope notranjega in obrambnega ministra, Aleša Hojsa in Mateja Tonina. Uredništvom bom sporočila vašo željo, da poskusijo v okviru možnega podajati še več relevantnih in preverjenih informacij o tej tematiki.«

Odmevi: Nazorni posnetki nasilja

Gledalka **M. R.** se je pritožila zaradi nazornih posnetkov nasilja v Odmevih 24. marca:

»Včeraj je bil po Odmevih na sporedu pogovor s psihoterapevko, ki je govorila o nasilju v družini, o konfliktih, ki lahko nastajajo zaradi teh razmer, zaprtosti v stanovanja itd. V redu. A podložen je bil s posnetki pretepanja, senco moškega, ki vihti neko reč nad senco ženske, deklico, ki se stiska v kot...Posnetke je nekdo vzel od kdo ve kdaj in kod - novinarsko diletantsko, neprofesionalno, zavajajoče, brez potrebe zastrašujoče. To je nesprejemljivo. Kot da bi na TV želeli prav sugerirati strah. Gledala sem podobne prispevke na RAI in Sky, tam so govorili psihoterapevti o istih problemih, a polni miru in razumevanja, brez kakršnihkoli grozljivih slikanic v ozadju. Prosim prepričajte svoje kolege, naj prenehajo s tem nepotrebim, neetičnim, neprofesionalnim zastrahovanjem.«

Odgovor **varuhinje**:

»Strinjam se, da je treba biti pri izbiri ilustrativnih posnetkov izjemno pozoren in pazljiv, saj morajo biti v sozvočju s povedanim. O tem bom govorila z uredništvom. Pojasnjam pa, da tudi RTV Slovenija deluje v posebnih razmerah, kar med drugim pomeni, da na delovna mesta prihaja najmanj ljudi, ki še zadoščajo za pripravo radijskih in televizijskih programov. Televizijci – novinarji, uredniki, voditelji, kamermani, grafiki, snemalci, montažerji, arhivarji, tonski in lučni mojstri itd. – se izmenjujejo v drugačnih turnusih, kot običajno, s čimer se skrbi za varnost in zdravje zaposlenih, predvsem pa zagotavlja, da bo program teklen nemoteno naprej tudi v primeru če (ko) bodo zboleli zaposleni na RTV Slovenija. Posledica tega je so lahko tudi slabše izbrani posnetki. Kot rečeno, to ne more biti alibi, prosim pa za razumevanje.«

Kje je Studio City?

Varuhinja je marca, po prilagoditvi televizijskega programa novim okoliščinam zaradi epidemije, prejela 11 vprašanj, zakaj ni oddaje Studio City. Primeri:

»Zanima me , kako to , da je odpadla oddaja Studio City . Še bolj čudno pa je , da se je to zgodilo brez kakršnega koli pojasnila ali opravičila gledalcem. Še včeraj ste oddajo reklamirali v vaših napovednikih.« **(F. M.)**

»Kdo kahko spreminja najavljen in objavljen program. Danes je izločena oddaja Studio City, nadomeščena oddaj o smeteh. Ta tema je aktualna že leta, ne pa tako kot virus, ekspresna menjava vlade, gospodarski kaos... Je to cenzura aktualo političnih dogodkov? Še sedaj med oddajo kaže napovednik, da gledamo Studio City!!!« **(V. P.)**

»Že dva ponedeljka zaporedoma ugotavljam, da na sporedu ni več oddaje Studio City. Zanima me zakaj. Namreč, ostale tedenske pogovorne oddaje, tudi tiste v živo, ne glede na epidemijo, ostajajo.« **(B. L.)**

Kot redne in zveste gledalke oddaje Studio City (ko sem doma v Ljubljani) g. Marcela Štefančiča jr. , ne razumem zakaj je ta oddaja VEDNO ukinjena ob nastopu oblasti g. Ivana Janeza Janše? Kaj je podlaga za to ukinitvev na vaši televiziji, ki ji redno plačujemo prispevek (sicer na ime soproga)? Zakaj se to dogaja? **(M. S.)**

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je pojasnila novo programsko shemo:

»Program v Informativnem programu TV Slovenija prilagajamo trenutnim razmeram, v teh dneh skušamo skoraj vse sile usmeriti v dnevno-informativne oddaje. Od srede, 11. marca ni več Slovenske kronike, pač pa je oddaja TV Dnevnik podaljšana.

Prav tako ta konec tedna nismo objavili Dnevnikovega izbora in oddaje Politično s Tanjo Gobec. Včeraj, 16. marca, nismo pripravili Studia City, pač bo kolega Marcel Štefančič v podaljšanih Poročilih ob 17h pripravljaj pogovore z gosti. Prvič že danes.

Začasno, torej do konca epidemije, smo s programa umaknili tudi oddaje Moje mnenje, Točka preloma in NaGlas. Prva tako smo odpovedali vse pogovorne oddaje na TVSLO 3. Oddajo Intervju za to konec tedna smo že posneli. Zaradi epidemije smo odpovedali snemanje naše oddaje Mednarodna obzorja o podnebnih spremembah, ki bi jo morali objaviti maja.

Če se bodo naše vrste zaradi epidemije še zredčile, bomo začeli krajšati tudi dnevno-informativne oddaje.

Državo je zajela nevarna epidemija, v medijih delamo v izjemnih in za vse zahtevnih razmerah in ustvarjamo informativni program, ki je v teh dneh osredotočen na epidemijo.

Oddaja Studio City je naša oddaja z dolgoletno tradicijo in seveda se po epidemiji vrača, kot se bodo vrstile tudi vse druge tedenske oddaje.«

Intervju: dve mnenji in pohvala

Varuhinja je prejela pohvalo za oddajo Intervju, predvajano 8. marca – posredovala jo je uredništvu.

»Najlepše se vam zahvaljujem za predvajanje čudovitega intervjuja z Gospo dr. Ignacijo Fridl Jarc.«

Na oddajo Intervju, predvajano 22. marca, je prejela dva kritična odziva:

»... Po kakšnem ključu je bil kot gost izbran Janez Kocijančič? Politično tako zelo profilirana osebnost, ekstremni levičar iz nekih drugih časov, za katere je večina prebivalcev Slovenije upala, da so že zdavnaj mimo, javna televizija pa jih z vabljenjem obuja in njihove apologete kar naprej sili v ospredje in koplje iz pozabe. In to točno pred 30. obletnico prvih pravih volitev v Sloveniji, ko je njegova stranka in politika, ki jo predstavlja, doživela prisilen sestop z oblasti, ter ob tem, ko je pred kratkim njegova stranka z vlado, ki je odstopila, dobila klofuto in doživela neke vrste poraz?

Hkrati si pa ob tem dovoli še podlo in nizkotno kritiziranje nove vlade, ki je po političnem pokru, ki si ga je dovolil igrati predsednik njihove vlade, naredila vse, da bi lahko čim hitreje začela reševati zavoženo zapuščino prejšnje vlade glede epidemije covid-19? In voditeljica mu na njegovo kritiziranje ni postavila nobenega podvprašanja ali izrekla kakšne pripombe, kar pomeni, da se je z njegovimi ekstremnimi stališči in izjavami strinjala!

Kako si lahko javna televizija sploh dovoli povabiti gosta s tako ekstremnimi, nedemokratičnimi in nestrpnimi stališči?« **(J. A.)**

Iz odgovora **varuhinje**:

»Oddajo Intervju pripravljajo trije avtorji, ki v dialogu z gosti, raznolikimi avtorski pristopi in raznovrstnostjo tematik slikajo podobo današnjega časa. Po zasnovi gre za portretni intervju, v katerem skozi empatičen dialog gledalci spoznamo življenjsko pot, življenjski opus ali življenjski pogled in nazor intervjuvanca. Tudi za to oddajo velja, da ni prepovedanih tem ali gostov. To velja tudi za tiste, ki so po vašem mnenju »levičarji« ali po mnenju koga drugega »desničarji«. Za prikaz aktualnih političnih tematik, odprtih sodnih zadev, kontroverznih družbenih tem ali nasploh konkretnih vsebin, ki terjajo prikaz različnih dejstev, se uporabijo drugi formati, žanri in oddaje. V konkretnem primeru takšnega zadržka ni bilo.«

Gledalec **A. I.** je menil, da je bil izbor gosta neaktualen glede na čas epidemije, pa tudi vsebinsko neprimeren. Iz odziva:

»... zdi se mi skrajno neprimerno, da v času težav s širjenjem koronavirusa in po nastopu nove vlade Janeza Janše kot gosta v studio povabite Janeza Kocijančiča. Spoštujem vse njegove gospodarske, športne in politične dosežke, ki pa jih je v veliki meri lahko bil deležen, ker je bil sin "partizanske komunistične" družine. Verjamem, da je v Sloveniji mnogo razumnih, sposobnih Slovencev, ki takih možnosti niso imeli ali jim jih je komunizem celo preprečil. Ne vem, kaj nam lahko tak gospod iskrenega pove v teh težkih časih. Verjamem, da je bil intervju posnet že pred širitvijo koronavirusa, a tega ne morem vzeti kot izgovor. Novinarski pogovor je oblika TV oddaje, ki je lahko prilagodljiv razmeram. Čudim se "neodvisnim" urednikom in

novinarjem, da v tem času izberejo takega sogovornika, ko je mnogo drugih veliko bolj primernih.«(...)

O političnih in človeških usmeritvah in kompetencah **dr. Janeza Kocijančiča govori tudi njegov odgovor, ki je bil objavljen v sobotni prilogi Dnevnika Objektiv**. Odzval se je na knjigo Ivana Čuka in Aleks Lea Vesta *Prevarani Sokoli* in knjigo dr. Ivana Čuka *Gospod Leon Štukelj in Tovarišija*. (...) Zanimivo, da J. Kocijančič v svojem pismu ni zanikal nobenega zgodovinskega dejstva, ki ga je v knjigi in predhodnih pismih zapisal I. Čuk, ampak mu je predvsem očital, da ni spoštljivo govoril o prej omenjenih "Sokolih" in ponavljal komunistično zgodovinsko interpretacijo, ki ne temelji na dejstvih. (...) In osebnost s takimi zgodovinskimi pogledi vaši neodvisni novinarji povabijo v osrednjo pogovorno oddajo na TV SLO. Tovrstne odločitve in druge podobne me napeljujejo k razmišljanju, da je veliko urednikov in novinarjev na RTV SLO še vedno naklonjenih komunizmu in njegovim zgodovinskim ter političnim interpretacijam, kar je seveda daleč od neodvisnega javnega stališča, ki bi ga morali zasledovati novinarji.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Moje temeljno stališče je, da v programih javnega medija ni prepovedanih tem ali gostov, pomembno pa je, da sta jasna fokus in kontekst obravnave, ob spoštovanju poklicnih, etičnih in programskih meril. Menim tudi, da sta ključni vrline novinarjev javnega medija nepristranskost in kritična distanca. Vedno znova me preseneti, ko gledalci, poslušalci ali bralci RTV-vsebin sporočajo, do koga bi morali biti novinarji bolj/manj prizanesljivi ali bolj/manj kritični, pri tem pa izhajajo iz lastnih pogledov in prepričanj. Še bolj me presenetijo sporočila, kdo vse v javnem mediju ne bi smel nastopati ali kdo je neprimeren gost, pri čemer je največkrat edini argument pritožnikov, da se z govorcem/gostom vsebinsko, politično, ideološko, svetovnonazorsko ali kako drugače ne strinjajo. V marcu je bilo še posebej veliko tovrstnih odzivov. (...)

Prav oddaja Intervju je ena od tistih, o kateri gledalci pogosto izražajo mnenja, zlasti glede izbora gostov. Pritožnikom vselej pojasnim zasnovo oddaje: vanjo trije močni avtorji z različnimi voditeljskimi slogi in poklicnimi interesi vabijo zanimive posameznike z zanimivim življenjskim opusom. Takšna je bila tudi oddaja, ki ste jo omenili: avtorica je vanjo povabila zanimivo osebnost z zanimivo in uspešno življenjsko potjo, ki sega od politike prek medijev do športa. Drži, gost je bil v času Jugoslavije član Zveze komunistov, kar pa velja tudi za številne druge goste oddaje Intervju, ki so bili dejavni ali uspešni že pred demokratičnimi spremembami. To dejstvo ali njihov pogled na polpreteklo zgodovino, sta del njihovih osebnosti, kar pa ne zmanjšuje njihovega družbenega prispevka, prav tako teh ljudi ne izključuje iz državljankega dialoga in torej tudi ne iz medijskega sveta. Pri presoji ustreznosti medijske vsebine je pomembno, ali so bili spoštovani programski standardi, poklicna

merila in načela novinarske etike. Glede tega za konkretno oddajo niste podali nobenega očitka. Tudi sama menim, da je pogovor potekal na visoki profesionalni ravni.«

Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Bogata bera igranih vsebin – pohvale, kritika, vprašanje

Ob izteku serije V imenu ljudstva so gledalci po telefonu in tudi pisno pohvalili domačo igrano produkcijo.

»Moram izreči tudi veliko pohvalo za predvajani kriminalni nanizanki, ki sta na program TV SLO po dolгих letih pripeljali kvalitetni slovenski igrani deli, ki sta verjetno imeli tudi dobro gledanost. Pohvalim tudi celovit pristop TV in RA SLO pri najavah teh nanizank, kar je imelo posledično veliko gledanost. Nanizanka V imenu ljudstva me je bolj nagovorila, saj se je videlo, da je scenarij namensko napisan za 8-delno nanizanko in gledalec lažje sledi vsebini. Njena vsebina je bila tudi družbeno bolj aktualna, o čemer govori tudi izbor imen in priimkov (Dragonja, Kordež, Perič, Zajc, Ogrin, Krt, Inford ...), ki so znana imena iz slovenskega tranzicijskega obdobja po letu 1990. **(J. A.)**

»Včeraj se je zaključila serija V imenu ljudstva, ki je produkt vaše hiše. Z zanimanjem sva si ji oba s soprogom ogledala, čeprav načelno nadaljevanek ne gledava... sploh pa ne uvoženih. Iskrene čestitke vam kot produkcijski hiši in vsem vključenem (od režije, scenografije , igralcev...) za tako vsebinsko realno delo. Redko se zgodi, da je vsebina tako realna, a vendar prikazana z globoko človečnostjo, saj je to eden izmed načinov, da je povedano to, kar čutimo navadni ljudje in državljani. Glede na pritiske, ki jih sedaj doživljate, vam želiva, da ostanete pokončni, realni in v vlogi poštenih ljudi-državljanov.« **(E. in I. A.)**

Več odzivov je prispelo na film Ženske tečejo (Zeny V Behu), ki je bil v terminu sredinega filma tedna na sporedu 25. marca.

»Hvala za včerajšnji film tedna! Med morečimi novicami smo se ob njem lahko resnično sprostili in (tudi glasno) nasmejali. To v teh časih še kako potrebujemo. Že sicer je izbor filmov na vaši (naši) TV odličen in daleč prekaša vse vaše konkurente. Zato čestitke in pohvale vsem tistim, ki filme izbirajo.« **(I. P.)**

»Sinoci je bil pa top film tedna. Ze 100 let niste vrteli tako lep, humoren film tedna. Ne vem zakaj se večkrat ne poslužujete Filmom iz evropskih držav. Verjetno je v ponudbi se kaj takih sproscujocih.« **(Z. V.)**

Gledalec **A. J.** je podal kritično mnenje:

»Zmotil me je izredno seksističen, šovinističen in stereotipen prikaz žensk ter njihovih odnosov z moškimi, okoli katerih se vrti njihovo celotno življenje /.../ Moja pripomba se torej nanaša na izbiro samega filma, saj se mi zdi nadvse seksističen, grozljivo stereotipen in preprosto neetičen. In to na Televiziji Slovenija, ki bi morala vsebino ustrezneje selekcionirati in biti v sozvočju z duhom sodobnega časa. Film, v katerem se ženske na zabaven način stereotipizira in prikaže kot nezmožne življenja brez moških, v ta duh zagotovo ne spada. Od odgovornih za izbor filmov, ki so do sedaj izbirali bolj kvalitetne vsebine, sem pričakoval več.«

Odgovor v. d. urednice Uredništva tujih oddaj TV Slovenija **Neli Vozelj Aberšek**:

»V času, ko je ves svet v krču zaradi izrednih razmer, naši gledalci dnevno komunicirajo z nami in si želijo tudi lahkotnejših vsebin, ne preveč zahtevnih za spremljanje. Pri včerajšnjem filmu gre seveda za komedijo, žanr, pri katerem so stereotipi, tudi poigravanje z njimi, del dramaturškega pristopa. Večina gledalcev to jemlje kot samoumeven del zgodbe; ta je bila poleg navedenega tudi polna ljubezni, družinskega vsakdana, in seveda športa kot elementa pozitivne družabnosti. Film je bil premišljeno izbran za osrednji programski čas, za najbolj obširno občinstvo in gledanost je pokazala, da so gledalci izbiro nagradili. Tudi in še posebej zato, ker je bila komedija predvajana v dneh, ko ljudem načeloma primanjkuje sprostitve.«

Gledalka **Z. S.** je bila razočarana, ker se je končala torkova nadaljevanka Bolnišnica New Amsterdam. Zastavila je tudi več vprašanj o televizijskem igranem programu.

»Naj poudarim, da imam sobno anteno, ker mi dodatni strošek za kabelsko itd. predstavlja finančno breme. To pišem zato, ker sem opazila da se nadaljevanka vrti na FOX programu, ki pa ga jaz nimam. Prosim za povratno informacijo kdaj bo omenjena nadaljevanka zopet na sporedu? Prosila bi tudi, da bi bilo več filmov in to ob 20 uri najkasneje 21 uri. Glede na to, da gledalci RTV naročnino tudi plačujemo, vzeto pa je bilo kar nekaj programov (POP TV, A KANAL...) se mi zdi prav, da se tudi naše želje upošteva.«

Odgovor **Natalije Gorščak**, direktorice TV Slovenija:

»Zaključila se je prva sezona nadaljevanke New Amsterdam, druga sezona bo predvidoma na sporedu po zaključku Jokerja, vsekakor pa bomo gledalce z napovedniki programa natančno obvestili, kdaj bo sledila druga. Kjerkoli je mogoče in kadar je po vsebini mogoče, filme predvajamo med 20. in 22. uro na TV SLO 1 ali 2, vendar vsebina nekaterih narekuje kasnejše predvajanje – temu smo zavezani po zakonu, v primeru Kinoteke pa je preprosto termin tak, da imamo na TV SLO 1 film na sporedu pozno. Vse filme, ki so vsebinsko primerni za predvajanje ob 20. uri ali prej, umestimo v zgodnejši termin vsaj v eni, če ne tudi v drugi ponovitvi, tako da si jih lahko vsi ogledajo.

RTV-prispevka ne plačujete le za televizijo, iz teh sredstev RTV SLO financira še 8 radijskih postaj, poleg treh nacionalnih televizijskih programov še dva manjšinska, Simfonični orkester, Big band, dva zbora, glasbeno založbo in spletne vsebine. Na televizijo pride dobra tretjina sredstev zbranih iz RTV-prispevka. Omenjali ste nekaj programov – POP TV in Kanal A. Nihče vam jih ni vzel, komercialne televizije so se pač odločile, da signala ne bodo več pošiljale »brezplačno« preko zemeljskega signala, pač pa preko kablov, kjer vam jih tudi zaračunajo. Za en komercialni program dejansko preko kabla potrošnik plača enako, kot je odstotek RTV-prispevka, ki gre za Televizijo Slovenija. Glede na to, da dostop do spleta očitno imate, vam priporočamo ogled naših programov z zamikom preko spleta in to v 7 dneh filmov in nadaljevank, seveda, če se registrirate. <https://www.rtv slo.si/tv>.«

Čestitke za Izodrom! Kaj pa učenje na daljavo?

Več gledalcev je pohvalilo oddajo Izodrom, ki je v času epidemije in zaprtja šol krajšala čas predvsem mlajšim gledalcem. Oddajo so v telefonskih klicih kot prijetno novost omenjali tudi starejši gledalci, **S. Š.** pa je zapisal:

»Vse čestitke za IZODROM, Nik in Nika pa sta super. Oddajo gledamo tudi starejši.«

Gledalka **M. Š.** je pohvalila izbor dokumentarnih filmov na TV Slovenija, ki so v pomoč tudi učiteljem ob pripravi učnih ur:

»Pohvalila bi izjemen izbor dokumentarnih filmov, s katerimi mladini širite obzorja (problematika plastike, uporabe krzna itd.). Hvala, da s predvajanimi vsebinami velikokrat rešite dilemo, kaj izvesti med kakšno (razredno) uro v sedanjih okoliščinah.
(M. Š.)

Tri gledalke so poslale sporočilo z isto vsebino – predlogom, da bi v iz TV-studia otroke spodbujali k učenju:

»Da naštejemo le nekaj predlogov... Spodbuda otrokom za računanje, učenje pisanja črk in druga osnovnošolska snov, ure angleščine z angleškimi pesmicami, predlogi ustvarjalnih delavnic, kuhanje, razlage slovnice - verjetno bolj splošne vsebine, ki bi prišle prav čim širšemu krogu otrok. Prosim, da razmislite o predlogu, da bi na ta način skupaj iz tega težkega obdobja potegnili največ in izkoristili neprizotnost pri šolskem pouku za pouk iz življenja za življenje.« **(U. D., M. P. in I. Š.)**

Glasba, dokumentarci in sezname filmovskih želja

V drugi polovici meseca je poklicalo več gledalcev, ki so izrazili željo, da bi TV Slovenija v turobnih časih epidemije predvajala več filmov z veselo, optimistično in razvedrilno vsebino. Navajali so tudi naslove starejših filmov in nadaljevank, ki bi si jih želeli ogledati.

»Lahko bi na vasi tv se kdaj zavrteli Utonilo je sonce z legendo Aleksandrom Valicem in Zlatkom Dobricem. To je nase generacije serija. Se danes se spomnim, kako so mi tekle solze ob enem prizoru.« **(M. L.)**

»Želel bi vas prositi oziroma predlagati , če bi se v času v katerem se trenutno nahajamo lahko v program uvrstili kakšne starejše čudovite slovenske nanizanke kot so Bratovščina sinjega galeba in njim podobno saj mislim da so idealne za otroke in mladino , pa morda "starejših" humorističnih serij (kot npr. Princ Bel Aira) saj menim , da bi nam malo smeha in sprostitve še kako dobro delo.« **(Š. T.)**

»Kaj ko bi ponovili črno-belo serijo Dekameron, ko se je 7 deklet in 3 fantje med kugo v srednjeveški Italiji za 14 dni umaknili iz Firenc v karanteno, kjer so se kratkočasili s pripovedovanjem žgečkljivih zgodb.« **(B. D.)**

Varuhinja se je za predloge zahvaljevala, jih posredovala vodstvu TV Slovenija ter pojasnjevala omejitve in prizadevanja za nakup avtorskih pravic. Za nadaljevanko Dekameron so se dejansko uspeli dogovoriti in jo uvrstiti v program.

Gledalka **E. J.** pa je predlagala vključitev klasične glasbe v program TV Slovenija:

»Gledam športna poročila po Dnevniku. V tej situaciji bi si pa ne samo brez škode, ampak v veselje marsikoga, na RTV lahko privoščili 5 minutk za klasično glasbo. Prvi teden en kratek menuet, slovensko ljudsko pesem, kakšno arijo, lahko tudi kakšen valček, da ne bo prehud. Potem pa bi lahko širili repertoar. Marsikdo bi verjetno spoznal veselje ob klasični glasbi, športa pa za to ne bi imel nič manj rad. Tudi jaz ga pogrešam. Klasična glasba je lahko zdravilna in ljudje v tem času to potrebujemo. RTV ima pa v svojem arhivu veliko tovrstnega gradiva.«

Gledalec **A. S.** je pohvalil prvi del dokumentarne oddaje Geopark Karavanke, predvajane 4. marca na TV SLO 1:

»Samo kratka pohvala za še en čudovit prispevek (čeprav še nisem videl vseh treh delov...) - tokrat o Geoparku Karavanke. Posebej bi pohvalil besedilo ("težka" tema o kamninah, ki jo "mehča" preplet z rastlinskimi motivi in krajino) ter tehtno izbrani in posneti kadri (kjer opazim razliko v kakovosti med delom na nacionalki in med delom s komercialnimi ekipami, ki pripravljajo podobne filme...).«

V vednost je varuhinja prejela pohvalno sporočilo za glasbeno-dokumentarno oddajo Preuoske so stazice, Od ljudske do narodno-zabavne glasbe (6. marca na TV SLO1):

»Čestitam vam za uvrstitev tega filma na spored v tem času, ko veliko mislimo na Banečijo in druge kraje, kjer živijo Slovenci za mejo in na celo Italijo.« **(M. R.)**

Za ogled primerno le ob spremstvu staršev?

Dva gledalca je zanimalo označevanje TV-vsebin glede na potrebno stopnjo zaščite otrok in mladostnikov. Gledalec **J. T.** je varuhinji pisal po ogledu filma Alice in župan, predvajanega 4. 3., na TV SLO 1.

»Na vas se obracam z vprašanjem, zakaj je bil film tedna, Alice in župan, predvajan to sredo naTVS1, za otroke primeren le ob spremstvu starsev. Sam v filmu, namrec nisem zaznal neprimerne programske vsebine.«

Varuhinja se je o podrobnostih pozanimala pri **Aleksandri Botteri**, ki je na TV Slovenija pristojna za področje, in pripravila pojasnilo:

»Zahvaljujem se za zanimivo vprašanje, nanj lahko odgovorim na kratko ali na dolgo.

Na kratko: takšna oznaka je posledica dejstva, da film vsebuje nekaj zelo blagih namigov na spolnost in nekaj blagega neprimerne jezika (ki je sicer v prevodu omiljen), zaradi česar tudi v nekaterih drugih državah veljajo omejitve – odvisne od notranje zakonodaje: na Portugalskem so ga npr. označili z 12+, v Švici z 8+, v Kanadi z oznako PG (Parents Guide, kar je enako kot slovenska oznaka »ogled s starši«).

Daljši odgovor pa je, da področje ureja Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (15. člen), podrobneje pa še nekaj dokumentov, in sicer splošni akt in pravilnik, ki veljata na državni ravni, ter estetska in etična merila RTV oz. s tematiko povezan kodeks javnega medija (povezave).

Posamezno vsebino z ustrezno oznako označijo uredniki.

Za filme, ki vsebujejo le blago neprimeren jezik tudi pristojni na RTV Slovenija menijo, da jih morda ne bi bilo nujno označevati, še zlasti, če ta jezik ni intenziven. Zato so se vključili v razpravo o popravkih oz. omilitvi zakonodaje. O tem, kaj in kako popraviti, če sploh, pa se mora seveda izreči vlada oz. pristojno ministrstvo za kulturo.

In še: če se sprašujete, katere blage besede so bile »problematične«: to sta bili francoski besedi »putain« (v filmskem prevodu: presneto) in »merde« (v filmskem prevodu: gnoj).«

Gledalec se je za odgovor zahvalil in dopisal mnenje, da »ko bi bile vsaj taki presoji, sporočilnosti vsebine, podvržene tudi risane serije (predvajane predvsem na komercialnih programih)«. Varuhinja je gledalca, če meni, da v kakšnem mediju prihaja do kršitev zakonov, napotila na Akos, ki bdi tudi nad spoštovanjem predpisov s tega področja.

Gledalka **A. M. Š.** pa je menila, da so slovenske oznake nerazumljive in nelogične, zlasti tista, ki svetuje ogled v spremstvu staršev. Bolj smiselna bi se ji zdela oznaka primerne oz. priporočene starosti. Menila je, da bi moral takšno pobudo podati kar RTV Slovenija, kot »največji predvajalec filmov v državi«.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

O parodiji v oddaji Kaj dogaja z Jonasom

Varuhinja je prejela kritična odziva na satiro in parodijo v oddaji Kaj dogaja z Jonasom. Gledalec **D. B.** je menil, da je bila 29. februarja zlasti rubrika Mala terasa (Mi2di – Nova jeba) povsem neprimerna.

»Za nacionalno TV ki naj bi poročala uravnoteženo je tak način podajanja satire prava sramota in norčevanje iz več kot polovice volilcev ki vam mesečno plačuje da jih za zahvalo zalite. Pika na in pa je bil Song Artača na koncu poln žalitev in laži.. Kdaj boste sposobni toliko pravičnosti da boste objavljali prispevke in satire o krajah na račun bolnikov, na to kaj so počeli Miki miške supermeni... Kdaj boste problematizirali javno kako se krade skozi tes6 skozi drugi tir, koliko denarja so ti nesposobneži levi pustili v Evropi itd itd...seveda nikoli ker to počnejo levi prvorazredni.«

Pojasnilo **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da za različne žanre veljajo različne zakonitosti. Odzvali ste se na satirično vsebino. Satira je dovoljena tudi v javnem mediju, pri čemer mora biti gledalcem, poslušalcem in bralcem takšne vsebine razumljivo, da ne gre za poročanje, ampak zajedljivo nastavljanje zrcala družbeni stvarnosti. Pri tem morajo ustvarjalci paziti, da ne prestopijo meje med duhovitim in žaljivim, zlasti ko gre za osebno dostojanstvo posameznikov. Parodiranja političnega dogajanja ni mogoče razlagati kot žalitve posameznega gledalca, poslušalca in bralca. Uredništvo oddaje Kaj dogaja je satirično obdelalo že številne pojave, dogodke, fenomene in ravnanja najrazličnejših akterjev – ker na to vsebino večkrat prejmem odzive, lahko zapišem, da nisem opazila, da bi uporabljali politični, ideološki, strankarski itd. ključ.

Trditev, da javni medij ne obravnava pomembnih deviantnih pojavov in ravnanj, ki škodijo družbi, je pavšalna in netočna. Že samo če spremljate TV Slovenija, niste mogli prezreti številnih polemičnih, raziskovalnih in kritičnih vsebin; teme, ki jih omenjate so med drugim pogosta tema oddaj Ekstravisor in Tarča.«

Gledalko **M. S.** pa je zmotilo parodiranje popularne pesmi v oddaji 7. marca (Germ over – Okužila si mene); menila je, da jo je mogoče razumeti kot posmehovanje okuženim z novim virusom:

»Žal pa mora moj električni priključek plačevati tudi avtorje, kot je Jonas. Zopet smo pri kodeksu, ali ga ima RTV, potreben pa bi bil tudi kodeks odnosa do gledalcev, ki so tudi plačniki oddaj »samo, da je bolj neumno. Če niste prebrala, v elektronskih medijih je veliko podobnih komentarjev. Video se ni zdel prav nič smešen članu skupine Game Over, Dennisu Vučaku....«

Vanja Vardjan, odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija je pojasnil, da se priredba pesmi dotika aktualne problematike okužb z novim koronavirusom in predvsem preventive.

»V pesmi smo na nazoren, a humorno satiričen način, sporočili naslednje:

- če pri sebi opazimo značilne simptome (vročina, kašelj, bolečina, oteženo dihanje) ostanimo doma in nikar ne hodimo v gnečo,
- ozavestiti smo želeli pomembnost kašljanja v rokav,
- če slutimo, da smo okuženi, po telefonu kontaktirajmo osebnega zdravnika (ali dežurnega),
- ostati moramo odgovorni do sebe in do drugih,
- predvsem pa ne smemo podleči paniki.

Namen pesmi ni bil posmeh, ampak spraviti ljudi v malo boljšo voljo, v teh ne najboljših časih. Vemo, da skozi humor lahko dosežemo več distance in tako s širšo perspektivo pogledamo na trenutno situacijo. Prav tako smo v tej pesmi na nevarnost in zaščitne ukrepe želeli opozoriti tudi tiste gledalce in uporabnike spleta, ki tovrstnih informacij ne spremljajo v informativnih oddajah ali objavah. Predvsem torej mlade. In očitno smo uspeli.

Odzivi na družbenih omrežjih na priredbo pesmi skupine Game Over, Germ Over »Okužila si mene« so tako neverjetno pozitivni. Na Facebooku, ki mu sledi daleč največje število prebivalcev Slovenije med vsemi družbenimi omrežji in torej najbolj relevantno odraža razpoloženje prebivalcev Slovenije, je od 3900 doslej posredovanih odzivov na FB strani Kaj dogaja, le 11 negativnih, kar je 0,28%, ostali so pozitivni. Nekaj več kritik, a tudi pohval, je ta priredba deležna na Twitterju, kar pa ja zaradi narave tega družbenega medija in njegovih uporabnikov normalno, ne odraža pa to glede na število uporabnikov in število objav razpoloženja javnosti v Sloveniji do te objave.

Še posebej nas je pri tem razveselila objava mlade uporabnice spleta, ki je zapisala:

M. G.: Mi smo to kar v soli poslušali 😊😂 se ucileljica za naravoslovje je zraven pela 😊❤️.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Šport v času virusa

Varuhinja je v prvem marčnem tednu prejela dva odziva na komentiranje zimskih športov, ki ju je posredovala pristojnemu uredništvu. Po odpovedi športnih prireditev pa so gledalci sporočali, da pogrešajo šport na televiziji, vendar ponovitvam starih športnih tekem v glavnem niso bili naklonjeni, saj – kot je zapisala Gledalka **N. T.** – »nič ni težje gledati od že videne tekme«. Gledalec **F. G.** pa je predvajanje starejših posnetkov pohvalil, zmotilo pa ga

je, ker so v program z naslovom »Zmage so doma« vključili tudi finalno tekmo evropskega rokometnega prvenstva 2020 med Hrvaško in Španijo (31. marca na TV SLO 2).

»Na uredništvu športnega programa so športne navdušence razveselili z posnetki tekom naših rokometašev. Pohvalno. No danes pa se je na dvojki pod istim naslovom "Zmage so doma" pojavila na ekranu tekma med Hrvaško in Španijo. Mnogim se to zdi sporno in me zanima kako lahko pride do takšne napake in če bomo navijači deležni kakšnega opravičila.«

Pojasnilo športnega uredništva:

»Odločili smo se za posnetke vseh tekom slovenske reprezentance na letošnjem evropskem prvenstvu in dodali še finalno tekmo med Španijo in Hrvaško, ki je bila globalni vrhunec tekmovanja. S finalno tekmo zaokrožamo sklop posnetkov evropskega prvenstva 2020.«

Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen.

V. PROGRAM PLUS

Dobro jutro: čim več svežih informacij, prosim!

Gledalci so pohvalili svežino in aktualnost oddaje Dobro jutro, ki je bila redno na sporedu tudi po spremembi programske sheme zaradi epidemije. Želeli so si čim več svežih in nedvoumnih informacij glede zdravja in preventive. Nekatera navodila so jih tudi zbegala. Gledalko **S. M.** je npr. v oddaji 16. marca zmotilo, ker so poudarjali pomembnost gibanja na svežem zraku.

»Pisem vam v zvezi z oddajo dobro jutro, kjer sem predvčeršnjim slisala od gostje iz onkološke bolnice informacijo naj ljudje gredo ven na sprehode. Nasprotno morate siriti informacije da moramo biti strogo doma, mi mano izkusnje z Italijo,kjer kaznujejo kdor je na cesti tudi z avtomobilom brez zelo nujnega opravka.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Imate prav, ko opozarjate, da imamo vsak dan nova navodila za pravilno ravnanje v teh neprijetnih časih. Menim pa, da gostja ni svetovala narobe, ko je predlagala vsem, ki imajo to možnost, da se sprehodijo in gredo na zrak ali v naravo. Poudarjam, strokovnjaki v javnem mediju vselej svetujejo v skladu z veljavnimi smernicami pristojnih inštitucij. Ker pa se stvari spreminjajo iz dneva v dan (iz ure v uro), ponedeljkov nasvet skoraj zanesljivo ne zdrži ves teden. Zato je dobro spremljati medije in navodila vsak dan.«

Merila za jutranji izbor časopisnih novic

Gledalec **M. B.** je vprašal, zakaj v oddaji Dobro jutro ne berejo novic iz vseh dnevnih časopisov:

»Sem Mariborčan. Zelo pogosto gledam oddajo Dobro jutro, še zlasti novice, ki jih prinaša dnevni tisk in odziv gledalcev nanje. Izredno pa me moti zapostavljenost dela gledalcev, ki živijo vzhodno od Ljubljane. V zadnjem obdobju še namreč nisem zasledil niti v enem primeru, da bi bila gledalcem predstavljena vsebina časnika, ki izhaja vzhodno od Ljubljane. Za primerjavo; Primorske novice so predstavljene praktično vsak dan. Ker menim, da je poslanstvo RTV namenjeno gledalcem celotne Slovenije vas prosim, da predstavljeno problematiko preverite in v okviru svojih pristojnosti pripomorete h enakopravni obravnavi vseh gledalcev.«

Odgovorni urednik Programa Plus **Rok Smolej** je pojasnil, da vseh časopisov v fizični obliki ne prejmejo dovolj zgodaj in napovedal, da bo preveril, ali je to mogoče kako urediti.

»Naš delovnik se začne v zelo zgodnjih jutranjih urah, kolegi morajo pregled časopisov najprej vsebinsko pripraviti, potem je treba pripraviti še grafike, kolegi pa se že pripravljajo naprej na druge vsebine v oddaji. Glavno merilo za uvrstitev v branje je novica, za katero urednik-redaktor presodi, da je vredna objave, to, v katerem časopisu je bila objavljena, pravzaprav ni bistveno. Včasih se urednik odloči tudi, da objavi dve novici iz istega časopisa.«

Zadnja beseda: kritika in pohvala

Gledalka **E. Š.** je varuhinji poslala pismo, v katerem je izrazila kritičnost do oddaje Zadnja beseda, ki je bila na sporedu 29. februarja, in nestrinjanje z eno od stalnih komentatork glede domačih živali.

»Vsi ljubitelji živali, ki nam veliko pomenijo starejšim, pa invalidom za spremstvo zahtevamo da se oddaja ukine zaradi nje ali da se televizija opraviči ali da jo umaknite iz odaje, kjer je že imela več takih komentarjev. Take žalitve nam starim ki ljubimo živali, jih mogoče rešujemo sedaj smo se zbrali vsi ljubitelji – ki bodo organizirali protest pred njeno hišo ali pred vašo. Odgovor prosim – sem stara 77 let kužek mi pomeni vse sem ga rešila iz ujetništva.«

Varuhinja je pritožnici poslala pojasnilo odgovornega urednika Programa plus **Roka Smoleja**, da v oddajo namenoma in preiščljeno vključujejo komentatorke z različnimi življenjskimi nazori, saj različna mnenja omogočajo izmenjavo argumentov in protiargumentov, kakšno mnenje pa je mogoče na podlagi razprave celo omehčati ali spremeniti. Varuhinja je v odgovoru še dodala, da nasprotuje vsem oblikam enoumja ali pritiskov na drugače misleče ter da je pravica do različnih mnenj temelj demokracije.

Gledalka **K. Š.** pa je pohvalila oddajo Zadnja beseda, njeno zasnovo in sodelujoče.

»Ne morem mimo tega, da ne pohvalim oddaje, ki je v zadnjem času med boljšimi, meni osebno pa najboljša!. To je Zadnja beseda! Lepo je slišati različna mnenja za izbrane teme. In lepo je, da vsaka udeleženka brez dlake na jeziku pove svoje stališče. Če bi si med seboj samo kimale, ne bi bilo zanimivo. Izbrano imate dobro ekipo sogovornic, zadnje čase pa pogrešam Mileno Miklavčič, ki je malo starejša in je dobro ravnovesje mlajšim. Upam, da bo v oddaji kmalu spet kompletna ekipa. Oddaja je res odlična, zanimiva iskriiva!!!. Velika pohvala avtorju oddaje in udeleženkam. BRAVO!«

Odgovorni urednik Programa Plus **Rok Smolej**:

»Z letošnjo sezono smo nekoliko razširili nabor stalnih komentatork, vsaj eni, ki prihaja iz Italije, se moramo trenutno zaradi izrednih razmer žal odpovedati, komentatorska zasedba je izbrana predvsem glede na tematike, ki jih obravnavamo v posamezni oddaji, tudi komentatorka, ki jo pogreša gledalka, pride še na vrsto.«

Halo TV je bila koristna oddaja

Gledalko **V. B.** je zanimalo, zakaj na TV Slovenije ni več svetovalne oddaje Halo TV in ali bi jo lahko spet uvrstili v program?:

»To je bila izredno dobra in tudi koristna oddaja in vedno je odpirala kopico vprašanj ter obenem nanje tudi odgovarjala.«

Varuhinja je pojasnila, da so v letu 2019 pripravo te oddaje opustili:

»Kot se spomnim takratnih razprav, je prevladalo stališče, da gre za izrazito radijski in netelevisijski format, da so svetovalne vsebine v veliki meri vsebovane v oddaji Dobro jutro in Koda, hkrati pa so se v uredništvu Programa plus zaradi uvajanja nekaterih novosti morali čemu tudi odpovedati.«

VI. TV-PROGRAM ZA ITALIJANSKO NARODNOSTNO SKUPNOST

Meridiani, pogovorna oddaja o fojbah

Gledalec **S. A.** je varuhinji pisal glede oddaje ob italijanskem dnevu spomina na fojbe in eksodus, predvajani 10. februarja na TV Koper Capodistria:

»Ne vem, če govorite italijansko. Če je tako, vas prosim, da si pogledate oddajo o fojbah. Medtem ko se slovenske institucije, zgodovinarji, politika, mediji borijo s potvarjanjem zgodovine in mazaškimi akcijami, v italijanskem programu RTV Slovenija delujejo nasprotno. Že z omizjem gostov, v katerem ni slovenskega ali hrvaškega predstavnika, zgodovinarja, politika.«

Varuhinja je zaprosila za prevod oddaje in v okviru obravnave uredništvo prosila za dodatna pojasnila. Zanimali so jo zasnova oddaje, pričakovano občinstvo (naslovniki), zagotavljanje

celovitosti prikaza ter konkreten fokus in kontekst, na podlagi katerega so se odločili za studijsko zasedbo in potek pogovora. Podrobnejše pojasnilo je pripravil odgovorni urednik TV-programa za italijansko narodno skupnost **Robert Apollonio**. Celoten odgovor je objavljen kot **PRILOGA 2** na strani 78 tega poročila. Poudarek:

»Zgodovinsko obdobje fojb in eksodusa je globoko zaznamovalo avtohtono italijansko narodno skupnost, ki je živela na našem območju, in je imelo kot posledico njeno razdelitev, v vseh pogledih, med tistimi, ki so ostali (manjšina) in tistimi, ki so odšli (ezuli). Koncept oddaje »Meridiani«, ki je bila emitirana 10.2.2020 in je potekala v živo, je temeljil na prikazu današnjega stanja medsebojnih odnosov med tema dvema komponentama. Ob dnevu spomina na fojbe in eksodus v Italiji smo želeli v oddaji v prvi vrsti analizirati in predstaviti sedanost odnosov med italijansko narodno skupnostjo v Sloveniji in na Hrvaškem in ezuli. Kaj se je spremenilo, kako ocenjujeta odnos matične države do njiju, kaj si ti dve skupnosti želita v prihodnosti.

Oddaja je v prvi vrsti naslavljala pripadnike italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem, kot tudi tisti del italijanske narodne skupnosti, ki je v tistem času iz tega območja odšla v Italijo. Zaradi zgodovinske vpetosti našega programa v dogajanje ob meji, nagovarjamo gledalce, ki živijo na treh obmejnih območjih, in nasploh vse gledalce, ki jih zanima dogajanje v italijanski narodni skupnosti skozi oči manjšine.«

Varuhinja je v programski vsebini ugotovila nekaj nedoslednosti, o katerih je obvestila uredništvo. O tem je zapisala **MNENJE** in **PRIPOROČILO**:

»Menim, da je pri tematikah, ki delijo javnost in stroko, javni medij posebej zavezan k preudarnemu, nepristranskemu in celovitemu podajanju vsebin ter takšni nastavitvi fokusa in konteksta, ki ne sproža pomislekov in dilem, kaj je bila zasnova programske vsebine (oddaje, prispevek). V narodnostnem programu javnega medija takšna usmeritev še zlasti velja za tematike, o katerih vlada nesoglasje med dvema državama – torej državo, v kateri deluje medij in v kateri živi manjšina, in državi, v kateri živi matični narod. Ker ta dvojnost vpliva na življenje narodnostne skupnosti, se je treba še posebej zavedati pomena natančnosti in tenkočutnosti.

V primerih, ko imata državi, njeni zakonodajalci, politiki, civilna družba, zgodovinarji, deli prebivalstva itd. do tematik diametralno nasprotne poglede in stališča, je javni medij v programih za narodnostno skupnost tem bolj zavezan k celoviti predstavitvi tematik. Celovitost pomeni, da v programsko zaokroženi oddaji, ki lahko deluje tudi samostojno, ni mogoče izpuščati pomembnih informacij in se zanašati, da so bile podane v drugi oddaji, da so splošno znane ali samoumevne.

Menim, da bi pogovorna oddaja, katere predmet je državni praznik v Republiki Italiji, glede katerega ima Republika Slovenija bistveno drugačno razlago in stališče, morala vsebovati vse ključne informacije in vpoglede v takšne razlage in stališča. Pri tem

mora biti v programski vsebini ves čas nedvoumno jasno, ali se govori o zakonodaji, oblasti, prazniku itd. ene ali druge države; v programih RTV Slovenija je zorni kot vselej takšen, da se neoznačeni pojmi parlament, vlada, država itd. nanašajo na slovenski parlament, vlado, državo itd. To javni medij dolguje svojemu občinstvu, ne glede na to, na kateri strani meje je.

Poudarjam, da v nobenem programu RTV Slovenija ni prepovedanih tem ali gostov, prav tako ni upravičeno pričakovati, da bi neko tematiko prikazovali le z enega vidika ali na en način. Nasprotno. Možni, dovoljeni in zaželeni so različni pogledi, s čimer se zagotavlja pluralnost in raznolikost. Vselej pa je treba v ospredje postaviti glavne vrednote javnega medija, to pa so natančnost, nepristranskost in celovitost.

Uredništvu priporočam, da o teh odtenkih programske obravnave kontroverznih vsebin opravite podrobno notranjo razpravo.«

VII. SPLOŠNO

O programskih ločilih in slovenskih mostovih

Gledalec **G. M.** je predlagal, da TV Slovenija med miniaturne vinjete za programske ločnice, ki se predvajajo med premori oddaj in vsebujejo slovenske znamenitosti, doda tudi slovenske mostove.

»Oglašam se vam, ker pre pogosto gledamo ene in iste slovenske znamenitosti v premorih oddaj. Npr. Cerkniško jezero, cerkva Sv. Ana nad Podpečjo (odločno prevečkrat!), Izola, kamšt v Idriji itd. Predlagam, da izbor razširite tudi na slovenske mostove. Imamo kar nekaj svetovno znamenitih in čudovitih mostov v Sloveniji (solkanskega, zmajskega, Hradeckijevega, vipavskega, Lantierijevega ...).«

Odgovor vodje službe za promocijo TV-programov **Doris Vozny Potočki**:

»Hvala za posredovanje teh dobrih idej gledalca. Se zavedamo, da je lepot Slovenije ogromno in naša želja je bila, pokazati čim večjo pestrost naravnih in kulturnih znamenitosti tega koščka raja v katerem živimo. Absolutno nismo želeli samo turističnih razglednic (Bled in Bohinj) ampak smo poskušali poiskati zanimivosti, ki kažejo na zgodbe tega prostora. Imamo več kot trideset različnih ID-jev, torej programski ločil in trudili smo se obiskati različne pokrajine, od Goriškega do Pirana. Od solin, do »kleklarskega punkla«, od Proteusa do mlina na Muri.

Tik pred epidemijo smo posneli vsaj še deset (upam, da bo celo več ustreznih!) novih atrakcij z dronom (kamera na vodenem helikopterju), in sicer Veliko planino, Planico, Velenjsko jezero, belokranjske stelnike... s snemanji bomo seveda še nadaljevali, takoj ko se razmere umirijo in bomo lahko šli na teren. Gre za tehnično zahtevno snemanje, saj ne gre za statične fotografije, ampak za domišljeno estetiko, profesionalno najvišjo možno visoko ločljivost in dovršen greading (tako pravijo naši video

strokovnjaki). Niti približno še nismo izčrpali vseh lepot, ki se ponujajo in na katere nas ljudje spominjajo. Povezovanje tega prostora in časa s prvim programom TV Slovenije je bil cilj te podobe, ki jo imamo na ekranu.«

Pobuda za podrobnejšo predstavitev knjige

Varuhinja je v vednost prejela pobudi gledalcev za predstavitev knjige Slovenski razkol, ki jo je napisal Jože Možina.

»Knjiga Slovenski razkol, avtorja Vašega novinarja na RTV SLO, gospoda Jožeta Možine, je zagotovo vredna vse pozornosti. Zagotovo ste ponosni, da imate v svojih vrstah človeka, kot je gospod Jože Možina, ki je sposoben takšno knjigo napisati, da jo narod dobesedno pograbi. Pograbi pa zato, ker je pomemben dokument in ljudje to radi berejo. Ponos tudi za Vašo televizijo. Žal sem in smo ljudje zaman pričakovali kakšen intervju z gospodom Možino na temo, o kateri v knjigi piše. To bi bila za gledalce dodana vrednost in gledanost bi bila zagotovo visoka.« **(M. R.)**

»Zanima me, ali ste v kakšni oddaji na RTV SLO, televizijski ali radijski, že strokovno poročali o Možinovi knjigi Slovenski razkol. Menim da ne in zelo bom vesel, če se motim. Velik pomen knjige izpostavlja zgodovinska stroka, seveda ne partizansko-komunistična, izjemen odmev pa je tudi med bralci, saj je pošla že tretja izdaja. Hvala avtorju J. Možini za obsežno, poglobljeno, dokumentirano monografijo. Imate prednost, da je avtor vaš sodelavec, a vem, da ga mnogi kolegi novinarji in uredniki ne marajo, zaradi njegove oddaje Pričevalci, pogovorov z J. Dežmanom, I. Čukom in podobnimi osebnostmi. Hvala, da novinarju J. Možini omogočate njegovo delo, čeprav vem, da mora za svoje delo še vedno preskakovati visoke ovire, ki so mu pogosto nastavljene tudi s strani vodstva, urednikov in sodelavcev RTV SLO.« **(A. I.)**

Iz odgovora generalnega direktorja RTV Slovenija gledalcu **A. I.**, ki ga je v vednost prejela tudi varuhinja:

»Glede dvomov ali smo o knjigi Slovenski razkol dr. Možine strokovno poročali, se po mojem motite, kajti o knjigi smo na RTV Sloveniji poročali in sicer na dan izida smo jo predstavili v oddaji Odmevi, jo predstavili na MMC in v pogovoru v oddaji Obzorja duha. Pri tem ne gre pozabiti, da snema oddaje s to tematiko in jo je v njih že kar na nekaj primerih že predstavil. To tudi navaja v knjigi. Sam ne vem, ali ga imajo sodelavci »radi« ali ga ne »marajo« in me to niti ne sme zanimati. Za svojo priljubljenost ali nepriljubljenost smo praktično v celoti odgovorni sami. Prvič tudi slišim, da bi moral dr. Možina pri svojem delu »preskakovati« kakršne koli visoke ovire. Oziroma se mi zelo zdi, da niste dobro obveščeni. Seveda pa noben novinar ne more delati karkoli si zamisli, kajti odgovornost za oddaje vendarle nosijo uredniki in odgovorni uredniki. Ne vem koga mislite pod »vodstvom« ampak kolikor vem, do sedaj ni dobil nobene »visoke ovire« ne od odgovorne urednice, ne od direktorice

televizije, zagotovo pa ne od mene! Tudi, da bi mu jih nastavljali sodelavci, se ni nikdar ne formalno ne neformalno pritožil.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Informativne oddaje: o nevtralnosti in nepristranskosti

V drugi polovici marca, po ustavitvi javnega življenja, razraščanju epidemije in prvih ukrepih nove vlade, je bilo več odzivov občinstva, ki so tudi Radiu Slovenija, očitali nenatančnost in pristranskost v poročanju o delovanju nove vlade.

Primer kritičnega odziva brez navedbe konkretne programske vsebine oz. kršitve:

»Po nepotrebem razburjate javnost, včeraj sem na radijskih valovih 1. programa poslušal na temo zvišanja plač izjave vseh možnih sindikalistov. Ali se v teh časih, ko v Italiji vojska odvaža krste iz bolnišnic greste politični aktivizem. Že tako ste naredili dovolj škode, ker ste se pretekli mesec ukvarjali izključno in samo s tem, kako do novih volitev, kako preprečiti formiranje vlade. Trenutno pač ni čas za kritiko, ali ne vidite, da se vlada v nemogočih razmerah trudi storiti kar se da največ po "katastrofalni" zapuščini Šarčeve vlade. V vaših oddajah sem danes ponovno zasledil povzetek kritik Marjana Šarca, ki jih naslavlja na novo vlado. Prosim, da se končno zresnite in poročate situaciji primerno, tudi kakšna pohvala ali vzpodbuja vladi ne bi škodila, saj se ne samo trudijo, so tudi izpostavljeni okužbi. Občutek je, da še vedno želite padec vlade in predčasne volitve v teh razmerah. Političnih aktivistov prosi vladi je že na družbenih omrežjih preveč glede na stanje v državi.« (I. S.)

Varuhinja je pojasnjevala vlogo javnega medija in raznolika pričakovanja javnosti. Iz odgovora:

»Neupravičeno je pričakovati, da bi bile vse vsebine javnega medija v popolnem sozvočju z vrednotami in pogledi posameznega gledalca (poslušalca bralca) ali da bi obstajal en sam merodajen pogled. Prav tako ni upravičeno pričakovati, da novinarji javnega medija nosilcem javnih funkcij ne bi smeli zastavljati kritičnih vprašanj. Prav nasprotno: nejasnosti so dolžni razčiščevati in tudi zahtevati pojasnila v imenu raznolike javnosti.«

Dva odziva sta se nanašala na konkretno programsko vsebino. Poslušalca **B. S.** je zmotila opazka voditeljice dopoldanskega programa 25. marca, ko je govorila o 130 zapornikih, izpuščenimi iz zapore zaradi nevarnosti okužbe s koronavirusom.

»... ob novici je na koncu (slučajno), za napredovanje v službi, piškotke, plus točke, omenila, da se ni vrnil tudi Igor Bavčar obsojen zaradi gospodarskega kriminala. Mogoče pa se ni vrnil še kdo drug kot samo on, ki je naredil težja kazniva

dejanja, pa je na "vaši" strani? ... Prosim, da jo opozorite, da to ni nepristransko poročanje. Če ima gospa problem, da je Janez Janša na oblasti, naj gre po pomoč k ustreznemu specialistu, ali pa naj zapusti delo na radiu.«

Odgovor **varuhinje**:

»Tudi v času krize v javnem mediju in prepovedanih tem, prav tako ni imen, ki bi jih bilo prepovedano omeniti. Podatek, da se Igor Bavčar ni vrnil na prestajanje kazni, je točen, in potrjen iz uradnih virov. Preseneča me, če gledalci, poslušalci in bralci RTV-vsebin o »pristranskosti« sodijo po lastni »pristranskosti« ter menijo, da je njihov pogled edini meritoren.

Sporočila, ki jih prejmem, preberem z vso pozornostjo in spoštljivostjo. Pričakujem, da se elementarnih načel kulture dialoga držijo tudi tisti, ki mi pišejo. Menim, da je tudi najostrejšo kritiko mogoče izreči brez zajedljivosti, podtikanja in žaljivk.«

Poslušalec **M. R.** se je pritožil nad informativno oddajo Danes do 13, predvajano 20. marca. Po mnenju pritožnika je novinar v poročilu izrazil svoje osebno, pristransko mnenje.

»Kot plačnik prispevka, državljan in zlasti redni poslušalec Radia Slovenija, vlagam PRITOŽBO na nesprejemljivo vmešavanje osebnih političnih mnenj in stališč v osrednje informativne oddaje informativnega programa javnega medija Radia Prvi, ki so namenjene objektivnemu in neponarejenemu obveščanju prebivalstva in ne osebnim komentarjem, mnenjem in političnim stališčem, zlasti v delih oddaje, kjer to ni jasno in nedvoumno navedeno. ... Novinar po podajanju stanja, odloka vlade o prepovedi gibanja, besedah premierja, zvito vmeša svoje osebno stališče ali stališče svoje politične skupine in nadaljuje z vehementnim podajanjem osebnih političnih mnenj in osebnemu obračunavanju z ravnanji nove vlade, namesto da bi profesionalno izkoristil čas in bolje in več vsestransko informiral prebivalstvo še o drugih aspektih izrednega stanja v tem kritičnem trenutku in kritičnem političnem trenutku v državi zaradi nove vlade.«

Varuhinja je poslušala pogovor med voditeljico oddaje in poročevalcem ter odgovorila:

»Zahteve po novinarski nepristranskosti ni mogoče enačiti s popolno nevtralnostjo v slehernem prispevku. Novinar ne sme izrekati svojega subjektivnega mnenja, sme pa izreči poklicno, novinarsko sodbo, ki temelji na relevantnih dejstvih. Pričakovanje, da bi bil sprejemljiv en sam način poročanja RTV Slovenija, in to takšen, ki je v popolnem sozvočju z vrednotami in pogledi posameznega poslušalca, ni upravičeno.

Novinar ni komentiral besed premierja, ampak je analiziral ravnanje vlade, ko je dvignila plačne razrede državnim sekretarjem, kar je v javnosti sprožilo burne odzive. Kasneje je vlada napovedala znižanje plač funkcionarjem. To ni osebno politično mnenje, ampak dejstvo.«

Mnenja o glasbi na Prvem

Varuhinja je v marcu prejela dve telefonski in dve pisni mnenji o glasbeni ponudbi na Prvem.

»Zadnje čase je izbor glasbe na prvem programu katastrofalen. Več poslušalcev se pritužuje vendar vasi glasbeni uredniki pošiljajo v eter samo razbijanje. Danes 1.3. od 16 do 16.26 je katastrofa. Sreča je, da so se drugi programi.« **(K. J.)**

»Od nekdanj dajem prednost slovenski popularni glasbi in se me kot glasbenika, ki sicer deluje na opernem področju in glede popularne glasbe nimam osebnih interesov, osebno dotakne dejstvo, da prek prvega programa ne morem (večkrat) slišati festivalskih skladb Eme, Popevke, MMS-a in druge kvalitetne slovenske produkcije. Prisiljen pa sem poslušati tuje hite prejšnjega stoletja (takrat radio večinoma ugasnem), ki so že našle pot na veselice, ohceti in obletnice. Se pravi jih slišimo tam in menim, da ni potrebno, da jih slišimo prek valov Prvega. Kolikokrat pa smo slišali Šesti čut Eve Hren in podobne čudovite skladbe. Kako naj se te skladbe usidrajo med poslušalce, če jih ne slišimo.

Škoda. Ogromno odlične slovenske ustvarjalnosti steče po Vodi. Tudi te še nisem slišal po radiu, pa nas bo zastopala na Evroviziji....« **(K. T.)**

Odgovor glasbene urednice Prvega **Simone Moličnik**:

»Ne morem se strinjati z Vašimi očitki. Namreč glasba na Prvem programu je kakovostno zelo preiščljena. Ko uporabim besedo kakovost, resnično mislim na absolutno glasbene (tudi besedilne) komponente. Glasbene izbore pripravljamo muzikologi in akademski glasbeniki. Res je, da slišite tu in tam tudi kakšen starejši »hit«. Nikakor se ne morem strinjati, da gre za »hit« veseličinega značaja, vendar poslušalci ste zelo različni, z različnimi glasbenimi okusi in veliko je takih, ki prosijo za starejšo glasbo. Zato jo seveda tudi umeščamo v glasbene izbore. Vsekakor pa upoštevamo vse zakonske opredelitve in določene kvote.

Seveda je slovenska popularna glasbena produkcija na prvem mestu. Šesti čut in zdaj Vodo predvajamo skoraj vsak dan, zgodi se, da tudi po dvakrat na dan, v času aktualnosti sta bili obe skladbi predvajani tudi trikrat na dan.

Morda imate smolo in poslušate ravno ob takih urah, da niste ujeli omenjenih skladb. Seveda so predvajane prav vse skladbe iz vseh slovenskih festivalov in tudi iz siceršnje produkcije, če je le kakovostna. Razveseljivo pa je, da je veliko kakovostne slovenske glasbene produkcije! Med drugim jo Prvi program Radia Slovenija tudi spodbuja (npr. koncerti živo Prva vrsta).

Želim Vam, da tudi takrat, ko ste z nami ob Prvem ujamete čim več Vam na kožo pisane glasbe.«

Varuhinja je še dodala:

»Vem, da ima urednica izjemen posluh za domačo produkcijo, zato je razmerje med slovensko in tujo glasbo na Prvem visoko nad predpisanimi kvotami. Verjamem pa, da so poslušalke navade tako različne, da se poslušalcu dejansko lahko izmuznejo pasovi z glasbeno ponudbo, ki jo ima najraje, ali pa – nasprotno – da vedno znova naleti na takšen uredniški izbor, ki mu ne ustreza. Tu imajo uredniki dejansko izjemno težko nalogo. Za tiste, ki so ves dan doma, je zelo nadležno, če neko popevko slišijo večkrat na dan. To vem, ker prejemam tudi takšne odzive.

Vem tudi, da uredniki vsak spoštljivo napisan odziv (če je še tako kritičen in izboru nenaklonjen) skrbno preberejo in se o njem pogovorijo (beseda »prepirajo« bi bila morda ustreznejša). Namen je, da iz pisem razberejo vsaj kakšno smernico za nadaljnje delovanje. Iskreno upam, da se je »iskrilo« tudi ob izmenjavi mnenj o vašem pismu in da se bo kaj od tega poznalo tudi na glasbeni ponudbi.«

II. VAL 202

Na kaj se je navezovala voditeljeva opazka?

Poslušalec **P. K.** se je pritožil nad opazko, ki jo je voditelj jutranjega programa Vala 202 izrekel 13. marca.

»... privoščil si je neresno in žaljivo izjavo ob menjavi vlade "predno nas bodo zaradi nje izolirali drugi". Ker ste nacionalni radio želim in pričakujem uravnoteženo in spoštljivo do vseh državljanov radijsko govornišтво.«

Pojasnilo **Nejca Jemca**, odgovornega urednika Vala 202:

»Izjava se je navezovala na to, da v evropskem prostoru nekatere države veljajo za problematične, saj ne spoštujejo evropskih načel in vrednot, jim celo nasprotujejo. Na to so predvsem Madžarsko in Poljsko različne evropske institucije opozorile že večkrat. Slovenija je z javno izraženimi nazori in izjavami številnih predstavnikov trenutne oblasti (od sekretarjev, ministrov do predsednika vlade) na poti, da se pridruži naboru teh držav. Izolacija in samoizolacija pa sta hkrati besedna igra (v povezavi s trenutno zdravstveno situacijo) in metafora odnosa Evrope do Madžarske, Poljske in še koga.«

Uporaba besede fašizem

Poslušalec **P. M.** se je odzval na voditeljev komentar v jutranjem programu 12. marca, ko je uporabil besedo fašist, ne da bi upošteval dejansko težo te besede.

»Glede na trenutno vladno stanje v naši državi, ne gre z gotovostjo trditi, ali je voditelj s tem ciljalo na vlado Marjana Šarca ali prihajajočo vlado Janeza Janše. Gotovo pa je, da je izraz "fašist" ne le pretiran, ampak močno sovraženo.

Zakaj? V medijskem prostoru se je v zadnjem času termin "fašist" izjemno razrasel, a brez pomisleka, kakšno težo nosi. Si predstavljate grozote, storjene pod fašizmom? Ljudje, ki so v mukah in mnogokrat sramotnem nasilju izgubljali življenja, nemalokrat skupaj s svojimi družinami. Moreč sistem, ki je nadzoroval vse pore življenja in gospodoval nad njegovim tempom? Sistem, ki je skupaj z nacizmom in komunizmom prelil reke krvi.

Ali se voditelju ali komu, ki je spisal jutranji program res zdi, da lahko politike trenutne odhajajoče ali prihajajoče vlade, ali pa predsednika države, označimo za fašista? Se zaveda teže besede, ki jo je uporabil. Pa vse bolj se izpostavlja, da je v našem prostoru potrebno omejiti napadalen, tudi sovražni govor, pa ga slišimo prav na nacionalnem radiu.«

Odgovorni urednik **Nejc Jemec** je posredoval daljšo voditeljevo obrazložitev, s katero se, kot je zapisal strinja, ter odgovoril:

»Z voditeljem in urednikom jutranjega programa smo se o omenjeni mnenjski intervenci – obliki, tradicionalno značilni za Val 202, ki se predstavlja kot družbeno odgovoren in mnenjski program – pogovorili. Predebatirali smo strukturo deloma improviziranega krajšega monologa, ki bi lahko bila nekoliko bolj dodelana, in samo govorno izvedbo, ki je bila resda za odtenek preveč čustveno zaznamovana. Voditelj je sugestije sprejel.«

Varuhinja pričakuje, da bo dialog, ki je na podlagi pritožbe stekel v uredništvu, prispeval k razjasnitvi, predvsem pa k takšnemu podajanju vsebin, ki bo preprečil nesporazume. V odgovoru pritožniku je dodala še načelno mnenje:

V radijskem mediju ni pomembno le, kaj se pove, ampak tudi – kako se pove. Razumljivo je, da ima vsak voditelj, ki je tudi gostitelj večurnega programa v živo, svoj specifičen voditeljski slog. Nanje se poslušalci tudi navadimo in jih imamo ravno zaradi posebnosti radi ali pa nam tudi niso všeč. Ne glede na slogovne in avtorske pristope pa je pomembno troje: prvič, zavedanje, da se prek etra javnega medija nagovarja raznoliko občinstvo, z raznolikimi pogledi, predstavami, prepričanji in pričakovanji ter tudi političnimi preferencami, ki jih je treba spoštovati; drugič, zavedanje, da so izrekanju subjektivnih mnenj namenjeni predvsem komentatorski žanri, in da mora biti v govornih vsebinah jasna ločnica, kdaj gre za osebne ali čustvene poglede, kdaj pa za navajanje dejstev; in tretjič, zavedanje o nenapisani pogodbi med ustvarjalci in občinstvom, po kateri morajo poslušalci vselej razumeti, kaj je bilo povedano in zakaj, ne da bi morali iskati podtone in podtekste ter brati med vrsticami in ugibati, kaj je bilo mišljeno s povedanim.«

Koncerti v živo - kaj pa varnost?

Varuhinja je v vednost prejela pismo poslušalke **B. P.**, ki je bila razočarana, ker so na Valu 202 med epidemijo prirejali koncerte v živo:

»Glede na vsa opozorila stroke in vlade o preprečevanju širjenja okužb s COVID-19 se mi zdi nezaslišano, da ima Val 202 koncerte v živo v studiu. Čisto po nepotrebnem izpostavljate tako vaše delavce kot goste okužbi!«

Odgovor **Mirka Štularja**, direktorja Radia Slovenija:

»Pri organizaciji koncertov upoštevamo stroge varnostne protokole. Produkcijška ekipa je skrčena, koncerti so minimalistični, poti udeležениh smiselno ločene, takisto tudi produkcijske faze, upoštevamo higienske nasvete, vzdržujemo oddaljenost, pri delu uporabljamo tudi zaščitne maske. Skratka, upoštevani so vsi zaščitni postopki, koncerti so pripravljani pod budnim očesom Službe za varnost pri delu, o organizaciji smo se posvetovali tudi z zdravstvenimi strokovnjaki in z NIJZ.

Poleg tega koncerti potekajo v studiu 26, sicer namenjenem simfoničnemu orkestru, s čimer gostom, ki med nastopom praviloma ne nosijo mask, zagotavljamo dovolj prostora in primerno oddaljenost.

Kljub vsem pomislekom menimo, da se življenje v krizi ne sme popolnoma ustaviti. V obdobju številnih strahov, stisk, tesnobe in popolne odsotnosti javnega življenja je vloga javnega radia tudi zagotavljanje kakovostne sprostivne ponudbe, ki lahko pomembno blagodejno vpliva na duševno zdravje in pomirjanje javnosti. Sploh, če podobno kakovostne glasbene produkcije ta hip ne more ponuditi nihče drug.

Če bi logiko omejevanja v skrbi za zdravje prignali do konca, bi lahko z oddajanjem prenehali. Tako kot bi z delom lahko potemtakem prenehali trgovci, prevozniki, čistilke itn. Družbe brez javnega radia si v takšnih trenutkih ne želimo.«

III. ARS

Po notah slovenskih skladateljev?

Poslušalec **N. K.** je predlagal preimenovanje glasbene oddaje Izpod peresa slovenskih skladateljev, ki jo ustvarjajo na programu radia ARS:

»Sem strasten poslušalec ARS. Radio imam cel dan prižgan na tem programu. Velikokrat naletim na oddajo Izpod peresa slovenskih skladateljev. Meni se zdi, da je pero izrecni simbol pisateljev, pesnikov, literatov. Ni značilno orodje skladateljev. Ali ne bi bil lepši naslov te oddaje: Po notah slovenskih skladateljev?

Varuhinja je predlog posredovala odgovornemu uredniku Arsa **Mateju Venierju** in ga prosila, da o njem premisli. Poslušalcu je odgovorila:

»Vem, da se v uredništvih velikokrat oklepajo rešitev, ki so se prijele in so že dolgo v rabi, zaradi česar se zdijo nedotakljive in večne. Menim pa, da ni nikoli prepozno za popravek logične napake.«

MMC

I. UPORABNIŠKE VSEBINE

6 tisoč komentarjev na dan – komaj obvladljivo!

Varuhinja je v marcu prejela odzive 7 uporabnikov, ki so menili, da so bili njihovi komentarji neupravičeno odstranjeni ali pa so se pritoževali nad komentarji drugih uporabnikov. V odgovorih je podajala splošna pojasnila o namenu moderiranja, odgovornosti po Zakonu o mediji in uredniških pristojnostih. Pritožnike je napotila k branju spletnega kodeksa ter pogostih vprašanj in odgovorov o komentiranju in moderiranju.

Urednica uredništva novih medijev Kaja Jakopič je varuhinjo 24. marca seznanila s spremenjenim načinom moderiranja komentarjev, ki velja v obdobju epidemije:

»Zaradi izrednega povečanja števila komentarjev pod novicami, vezanimi na novi koronavirus, kolegi administratorji ne zmorejo več tako hitro in učinkovito pregledovati vseh teh vsebin. Iz prejšnjih 3 tisoč v povprečju na dan, jih je zdaj več kot 6 tisoč na dan samo pod novicami na koronavirus. Zato smo se odločili, da od jutri naprej uvedemo podoben način komentiranja kot v času begunske krize.

Komentiranje pod nekaterimi novicami bomo preusmerjali na glavno novico, v kateri dogajanje doma in po svetu spremljamo "iz minute v minuto". Na ta način bodo naši administratorji lažje pregledovali komentarje«.

Anonimnost piscev komentarjev

Bralko novic in uporabniških komentarjev **N. Ž.** je zmotilo, ker se komentiranje omogoča anonimnim uporabnikom:

»Danes sem pogledala portal mmc v živo in z grozo ugotovila, da pri komentarjih kraljujejo predvsem ali skoraj samo anonimni pisci. Take, vsaj jaz, na spletnih omrežjih, vse zablokiram.

RTV SLO naj bi bila resen medij, ne pa gnojišče primitivizma. Zato vas prosim, da prepoveste anonimno oglašajo, saj ti »heroji« pišejo same bedarije, laži, so nevljudni in nesramni.«

Odgovor **varuhinje**:

»Komentiranje na www.rtvsllo.si ni anonimno, ampak v njem sodelujejo registrirani uporabniki. Vse registrirane uporabnike zavezuje spletni kodeks (povezava). Uporabniške komentarje postmoderirajo moderatorji MMC, ki neprimerne zapise odstranijo, uporabnike, ki večkrat zapored prekršijo pravila, pa dajo pod t. i. nadzor. Več o tem si lahko preberete med pogostimi vprašanji in odgovori (povezava). Če

menite, da uporabnik z objavo krši kodeks, lahko nanj opozorite moderatorje prek gumba »prijavi neprimerno vsebino«.

Glede uporabniških komentarjev prejemam precej odzivov, in sicer z dveh vidikov: nekateri uporabniki menijo, da bi morala biti svoboda govora brezmejnna, zlasti v javnem mediju, drugi pa menijo, da bi morali možnost uporabniškega komentiranja ukiniti – ravno zato, ker gre za javni medij.

O tem večkrat pišem v mesečnih/letnih poročilih, ki jih lahko – če vas zanimajo – spremljate na moji spletni strani.

Kot varuhinja nimam vloge nadmoderatorja, lahko pa posredujem v primeru komunikacijskih nesporazumov med uporabniki/bralci na eni strani in uredništvom na drugi. Na mojo pobudo so v uredništvu novih medijev v minulih treh letih sprejeli nekaj dodatnih ukrepov.«

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Uporabna neknjižnih besed

Več gledalcev je zmotila uporaba neknjižnih besed ali tujk v programu TV Slovenija:

»Moti me, da nekateri gosti v oddajah, predvsem Dobro jutro, pa tudi v drugih, uporabljajo razne besede, ki niso knjižne (dons, lohk..) Potrebno bi jih bilo pred oddajo opozoriti, da se držijo slovenskega jezika maksimalno knjižno.« **(M. R.)**

Iz odgovora **varuhinje**:

»Večkrat prejmem podobno kritično mnenje o govorni kulturi gostov, saj občinstvo enako visoko raven pričakuje tako od poklicnih govorcev kot od tistih, ki to niso, a imajo možnost nastopiti v studiu javnega medija. Žal pri gostih ne moremo uporabiti enakega merila kot pri novinarjih in voditeljih. Pri gostih so osnovna merila strokovnost, podkovanost na določenem področju, sposobnost in pripravljenost nastopanja v živo, zlasti pri tistih, ki svetujejo, pa tudi sposobnost oblikovanja misli in podajanja odgovorov tako, da so hkrati strokovni in zanimivi. Seveda so pomembne tudi jezikovne kompetence, ki pa so, kakršne so. Zagotovo vsi gostje govorijo po svojih najboljših močeh in bi se brez dvoma izražali v zborni slovenščini, če bi to znali. Pred vsakim gostovanjem se nastopajočega opozori, da se pričakuje jasnost in pravilnost v izražanju. Vendar je tu še kamera, ki na različne ljudi deluje različno: trema velikokrat naredi svoje.«

Gledalec **J. P.** je varuhinji pisal zaradi izgovorjave krajevnih imen in uporabe besede podkast:

»Ste varuhinja gledalcev in poslušalcev. Sočasno bi morali biti po tej funkciji tudi zaščitnik slovenskega jezika. Nisem še opazil, da bi kdaj protestirali proti nasilnemu uvajanju tujk v slovenski jezik na radiju in televiziji.

Kar naenkrat smo dobili » podkaste ali podcaste » čeprav imamo od nekdanj slovenski izraz za ta samostalniški pojem .

Tudi nasilno vsiljevanje izgovorjave nekaterih krajevnih imen ki jih izgovarjajo »modno«, namesto da bi jih izgovarjali kot jih izgovarjajo prebivalci teh krajev (domorodci). Primeri: Črni kau, Jeušane , Šmarje pri Jeušah. Nikar mi ne servirajte slovarja FRAN, ki nabija »ljubljanščino. No sicer je pa tudi Ljubljana Ljubuana, a ne?«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Povsem razumem, da ste spregledali številna prizadevanja RTV Slovenija in tudi varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev za ohranitev zborne slovenske izreke. Verjamem, da posameznik ne more spremljati vseh radijskih, televizijskih in spletnih vsebin javnega medijskega servisa, ki se nanašajo na ta prizadevanja. Lahko pa, če vas tematika zanima, spremljate varuhova mesečna poročila, v katerih je tematika govorne kulture redno obravnavana, in so okoli 10. v mesecu objavljena na spletni strani.

Glede podkastov pojasnujem, da slovenski jezikoslovci še niso uspeli najti ustrezne slovenske besede za pojem, ki je razmeroma nov, nastal pa je kot sestavljenka iz dveh angleških besed (i-pod + broad-cast). Eden od predlogov – poddaja – se je izkazal za neuporabnega, saj te besede ni mogoče dovolj razumljivo izgovoriti, hkrati pa je tudi vsebinsko nejasna. O tem je tekla živahna razprava tudi na RTV Slovenija, v njej so sodelovali jezikovni svetovalci in medijski poznavalci. Dokler stroka ne najde boljše ustreznice, se – kot kompromisna rešitev – uporablja beseda podkast.

Glede pravilne izgovorjave krajevnih imen vam lahko predlagam uporabo govornega pomočnika, ki je plod lastnega znanja RTV Slovenija in je prostodostopen za vse, ki jih to zanima: (povezava). Pravila so črpana iz veljavne strokovne literature, od Slovenskega pravopisa do Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Če menite, da so ta pravila neustrezna, so pravi naslov strokovne inštitucije. Njihove naslove, kakor tudi druge odgovore na vaša vprašanja, lahko poiščete na spletni strani vlade: (povezava)

Naslavljanje sogovornikov

Gledalca **K. M.** je med ogledom prenosa novinarske konference vlade o novem koronavirusu, 30. marca, na TV SLO 3, zmotil način, kako novinarji naslavljajo sogovornike:

»Na novinarski konferenci je vaša novinarka ministra, ko je zastavljala vprašanje naslovila kar z gospod Hojs, brez navedbe funkcije. Takšen način domačijskega

pristopa k sogovornikom prakticirajo mnogi novinarji ne samo RTV Slovenije. Pri tem ne gre za konkretno osebo, ampak za spoštovanja funkcije. Enako nespodobno je nastavljanje eminentnih strokovnjakov zgolj s priimkom brez titul.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede naslavljanja sogovornikov pojasnujem, da se pri nosilcih funkcij priporoča, da se jih v pogovorih naslavlja s temi funkcijami (gospod minister, gospa predsednica, gospod sodnik, gospa premierka, gospod direktor itd.), dovoljena je uporaba priimka (gospod Hojs, gospa Kustec, gospod Pahor), vendar je ta oblika manj priporočljiva. O vašem opozorilu bom zato pisala uredništvu Informativnega programa TV Slovenija in jih prosila, da so čim bolj pozorni na odtenke pri uporabi nazivov.

Glede titul pojasnujem, da v javnem mediju velja naslednje pravilo: znanstveni naziv doktor/doktorica (dr.) ali kateri drug akademski, uradni, častni oziroma protokolarno dogovorjeni naziv se uporabi, če sogovornik nastopa v vlogi, povezani z nazivom, drugače se naziv opusti. Kot primer lahko navedem poslance, ki so doktorji znanosti. Če govorijo kot politiki, člani stranke in poslanci DZ, se akademska titula ne uporabi. Če nastopajo kot strokovnjaki na svojem strokovnem področju, se jih predstavi z ustreznim titulom.

Dober-večer-anje

Gledalca **N. K.** je ob spremljanju informativnih oddaj na TV Slovenija zmotil način vklapljanja novinarjev v oddaje, z nepotrebnimi mašili, pozdravi in »dober-večer-anjem«:

»Ne morem se sprijazniti z načinom vstopanja zunanjih reporterjev v studio med TV dnevnikom ali Odmevi. Voditeljica ali voditelj v studiu predstavi temo, naredi uvod in napove, da se bo v živo oglasila ta in ta dopisnica ali novinar z zunanje lokacije. Zagledamo omenjeno, omenjenega na lokaciji in največkrat se zgodi sledeče: Novinar pozdravi (neredko »pozdravljeni tudi z moje strani«) kot da je to njegova posebna oddaja in še enkrat pove kje se nahaja in o čem bo govoril. Izguba časa. Bil je že predstavljen, predstavljena je bila lokacija in tematika. Ne vem zakaj še enkrat pozdravljanje, saj ga je napovedal in predstavil že voditelj oddaje, in še enkrat kje se nahaja in o čem bo govoril. (To je tako kot če bi novinar, ki piše za časopis, vsak svoj članek začel s: pozdravljeni dragi bralci.) Razen tega vsak novinar, ki se javlja z lokacije začne svoj nagovor z mašili, kot npr., JA, NO, TOREJ, itd.

Ali ne bi teh nastopov nekako uskladili oz. kanonizirali na ravni režije informativnih oddaj?«

Iz odgovora **varuhinje**:

»O tem se veliko pogovarjamo in lahko rečem, da gre za tematiko iz našega železnega repertoarja. Vedno znova se postavljajo (obnavljajo) pravila, potem pa stres, posebne okoliščine, trema, samovšečnost in še kaj prispevajo, da se moteči elementi vrnejo.

Naj omenim, da je na mojo pobudo leta 2017 na ravni RTV Slovenija začela delovati neformalna skupina za jezikovne smernice, ki obravnava tovrstne izzive. O medsebojnem naslavljanju in pozdravljanju voditeljev in novinarjev smo smernico zapisali novembra leta 2018. Vaše pismo me je spodbudilo, da sem urednici Informativnega programa TV Slovenija Manici J. Ambrožič predlagala, naj se o tej smernici vnovič pogovorijo.«

Pravilno zastavljanje vprašanj

Gledalec in poslušalec RTV-programov **D. Z.** je pisal, ker ga moti zastavljanje vprašanj z izpuščanjem besede ali:

»Cas bi ze bil, da prenehate z neko trapasto modo posiljevanja in koncno prenehate vprasalne stavke zacenjati s trdilno besedo BO. Slovenska slovnica ima za vprasanja eno lepo zacetnico, in sicer besedo ALI, torej. velika razlika je med stavkoma:

"VAM je to prepovedano?", "BO sarec predsednik?" in "ALI vam je to prepovedano?", "ALI bo sarec predsednik?"«

Varuhinja se je o pravilih pri oblikovanju vprašalnic posvetovala z lektorico **Darinko Koderman Patačko** in pritožniku sporočila, da gre za enakovreden način oblikovanja vprašalne povedi ter priložila razlago iz knjige Osnove slovenskega jezika.

Kdo je kdo v poročanju o Siriji

Poslušalec Radia Slovenija **S. L.** je vprašal, ali je sirijsko vojsko ustrezno označevati kot »sile režima Bashara Al Asada«, kar je slišali v poročilih na Prvem 4. marca:

»To po mojem ni pravilno in se s tem navajanjem širi napačna slika v že takšni zmedi tega konflikta. Verjetno tudi SV ni sila režima Boruta Pahorja.«

Pojasnilo iz **pisarne varuhinje**:

»Pojasnjujemo, da so novinarji v radijskih poročilih uporabili standardno terminologijo slovenskega žurnalizma, v kateri se izrazi »sirska vojska«, »vladne sile«, »režimske sile« uporabljajo za pripadnike sirske vojske, na čelu katere je Bašar Al Asad, izraz »uporniki« pa za nasprotnike Al Asada. Pri poimenovanju »sile režima Bašarja Al Asada« gre torej za splošno poimenovanje vojske ene od strani v sirske državljanski vojni.

Dodajamo še splošno pojasnilo, da novinarstvo po naravi stvari pomeni poenostavljanje in povzemanje, kar pomeni, da novinarji niso zavezani striktno uporabljati pravnoformalnega besednjaka. Kot ste zagotovo opazili, novinarji javnega medija uporabljajo publicistični jezik ne le v obravnavi zunanjepolitičnih in mednarodnih tematik, ampak tudi pri notranjepolitičnih, družbenih, kulturnih in drugih temah.«

Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen:

»Kdo jetisti, ki določi nek standar za poimenovanje neke vojske. Ali bi lahko novinar prebral novico, kjer bi ameriško vojsko poimenoval "režimska vojska" ali "imperialstčna" vojska? Smatram, da novinarji morajo podati novico z pojmovanjem, ki je uradno. Verjetno tudi novice berejo v slovenskem knjižnem jeziku.«

Odgovor **varuhinje**:

»Novinarji pri podajanju informativnih vsebin uporabljajo standardno terminologijo slovenskega žurnalizma, t. i. publicistični jezik, ki je funkcijska zvrst slovenskega jezika, namenjena poljudnemu in razumljivemu podajanju različnih vsebin medijskemu občinstvu.

Kot praktični primer rabe publicističnega jezika lahko navedem uporabo izrazov »ameriški predsednik« ali »britanski premier«. V obeh primerih povprečno občinstvo razume, da ima medij v mislih »demokratsko izvoljenega predsednika Združenih držav Amerike Donalda Trumpa« in »po demokratičnih postopkih imenovanega ministrskega predsednika Združenega kraljestva Borisa Johnsona«. V obeh primerih je uporabljen slovenski knjižni jezik.

Ko v neki državi oblast prepove opozicijsko delovanje in ukine demokratične inštitucije, govorimo o avtorskih režimih in režimskih silah. V Siriji divja državljanska vojna, v kateri je ena od vojskujočih se strani vojska Asadovega režima.

Posebej poudarjam, da je poenostavljanje v medijskem poročanju potrebno in neizogibno pri vseh tematikah, tudi denimo v spremljanju epidemije novega koronavirusa, kjer javni govorniki in novinarji uporabljajo splošne izraze, razumljive najširšemu občinstvu, ne pa strokovnih terminov iz medicinskih učbenikov epidemiologije, virologije, mikrobiologije, infektologije, klinične farmakologije itd., ki ga uporablja stroka.«

Simultano prevajanje, sinhronizacija, podnapisi

Dva gledalca sta vprašala, zakaj so prenosi sej Evropskega parlamenta simultano prevajani. Predlagala sta, da bi jih podnaslovili ali pa - sinhronizirali.

»Ko je govorila Ursula von der Leyen, je bilo prevajanje nemogoče poslušati. Z vsem spoštovanjem do simultanih prevajalcev, toda to sodi v parlament, ne na TV! Ni primerjave poslušati izvirne govorke, kot neko podajanje besed. Pustite nam poslušati original in podnaslavljajte kot do sedaj.« (B. V.)

»Zakaj ne bi tujih govorcev sinhronizirali, kot to počnejo na hrvaški televiziji. To olajša spremljanje, ni treba brati podnapisov, pa tudi nič ne zmoti, kot pri simultanih prevajalcih, ki redko govorijo tekoče, ampak bolj besedo po besedo.« (J. J. po telefonu).

Varuhinja je gledalcema pojasnila, da javni medij vse tuje vsebine prevede v slovenski jezik. Če je potreben takojšen oz. hkraten prevod, se uporabi storitev simultanih prevajalcev. Prenosi zasedanj evropskega parlamenta na parlamentarnem programu TV Slovenija so tako opremljeni s simultanimi prevodi v slovenščino, ki jih zagotavlja evropski parlament. Kdor bi želel spremljati razprave v izvirniku, lahko poskusi prek spletne strani evropskega parlamenta. Pri umetniških in dokumentarnih vsebinah prevodna besedila včasih preberejo poklicni bralci (radijski oz. televizijski napovedovalci, t. i. spikerji), sinhronizacija pa je obvezna le pri tujejezičnih igranih ali risanih filmih za predšolske otroke. Podnapisi so najbolj uveljavljena in prevladujoča oblika TV-prevodov, deloma tudi zato, ker jih je mogoče realizirati razmeroma hitro in preprosto.

II. OGLAŠEVANJE

O oglasih, ki izkoriščajo stisko ljudi

Več gledalcev je pisalo zaradi televizijskih oglasov, ki po njihovem mnenju ciljajo na lahkovrneže in so v času epidemije še posebej neprimerni.

»Čas koronavirusa je še posebno občutljiv za veliko vaših gledalcev in tudi starejših, ki so še bolj dovzetni za "zdravje"... Prehranska dopolnila v vaših reklamah so pravo nasilje raznih "Hert" in drugih vseznalcev. V drugih oddajah nas opozarjate na razna goljufanja, vsak dan večkrat pa nas posiljujete s temi izkoriščevalci in lakomneži. Komercialne TV naj to delajo, če ne morejo drugače, od vas pa pričakujem poštene vsebine in nasvete.« (M. T.)

»Če je reklamiranje zdravil, za uvedbo katerih je potreben strogo predpisan izredno strog in natančen postopek, prepovedano, je reklamiranje teh pripravkov, za katere dame, ki jih predstavljajo, trde, da so znanstveno dokazano učinkoviti (kje pa so ti dokazi?), res nedopustno in škodljivo, posebej v času epidemije. Kot zdravnica, specialistka splošne medicine in učiteljica mladih zdravnikov vas pozivam, da čimprej intervenirate in ukinete to zlorabo.« (M. B.)

»Nerazumljivo je ti. "vojno dobičkarstvo" ki ga izvajate s predvajanjem, milo rečeno, dvomljivih reklamnih sporočil za še bolj dvomljive "zdravstvene preparate" ki ozdravijo skoraj vse. Do sedaj so bile take reklame predvsem na obrobnih in irelevantnih tv kanalih, sedaj pa na javni TV? Radi se sklicujete na javni interes in javni servis, upam da vam je jasno kdo so v veliki večini gledalci te oddaje in kaj povzročate z reklamiranjem pomad in čudežnih zdravil? (M. K.)

Trije gledalci pa so menili, da se ne bi smeli predvajati oglasi, ki ne upoštevajo omejitev zaradi epidemije.

»... pričakujem, da boste ustrezno ukrepali v zvezi z reklamnimi sporočili, ki so na RTV SLO ne samo prepogosta, temveč ob upoštevanju nastale situacije tudi škodljiva. V mislih imam reklamna sporočila, v katerih trgovec SPARR poziva upokojenca, da se

(že) jutri »oglasijo« v njegovih prodajalnah in v zameno ponuja 10% popust. Takšno reklamno sporočilo, ki se nanaša izključno na upokoјence, ki pa so najranljivejša skupina pri okužbah s korona – virusom je v nasprotju z ukrepi vlade RS, saj odgovorni v tej vladi ravno upokoјencem resno odsvetujejo, da zapuščajo svoje domove.« **(M. Ž.)**

Ampak, ko se vsi trudimo ostati doma in nas na to pozivate tudi mediji, kar povsem pozdravljam, se mi zdi nekako neprimerno, ko za pozivi "ostanite doma", zavrtite oglas nemškega trgovca o ugodni ponudbi neživilskih proizvodov. Saj razumem - "denar je sveta vladar"! **(G. M.)**

Varuhinja je odzive posredovala službi za trženje oglasnega prostora in vodstvu TV Slovenija. Direktorica **Natalija Gorščak** je zagotovila, da iz ure v uro prilagajajo programske sheme, tudi na področju marketinga, in da so se z naročniki uspeli dogovoriti za umik številnih oglasov, zmanjšali pa so tudi oglasne bloke okoli informativnih blokov. Direktorica je predlagala še dodatno krčenje, vendar pri tem ni bila povsem uspešna, saj je treba zagotavljati dotok potrebnega denarja.

Varuhinja je glede oglaševanja »čudežnih pripravkov« dodala splošno pojasnilo:

»Oglasi, ki so vas zmotili, se ne predvajajo od včeraj ali od začetka epidemije, ampak so sestavni del oglasnih vsebin na javni radioteleviziji.

V vlogi varuhinje sem dosegla umik nekaj ekstremno trapastih in poneumljajočih oglasov (npr. mazilo, s katerim shujšaš za 5 cm obsega, čudežni odstranjevalec mozoljev itd.), pri čemer sem se sklicevala na programske standarde. Strinjam pa se s pristojnimi, da breme ugotavljanja (ne)etičnosti posameznih oglasnih sporočil ne bi smelo biti le na mediju, ampak tudi na drugih inštitucijah, od inšpekcij do oglaševalske zbornice.

Če vprašate mene, si tudi sama – in ne le v imenu poslušalcev, bralcev in gledalcev RTV Slovenija - želim radijskih, spletnih in televizijskih programov brez oglasnih prekinitev, še posebej bi si želela, da bi se lahko odrekli oglasom, ki oponašajo novinarske pogovore, predvsem pa t. i. televizijski prodaji, ki je po mojem mnenju globoko pod produkcijsko in vsebinsko ravno javnega medija. To mnenje večkrat javno povem. Zavedam pa se, da se tako pridobi dragocena sredstva, brez katerih javni medij ne bi mogli producirati pomembnih programskih vsebin in zagotavljati številnih pomembnih storitev.«

Je lahko še kaj bolj neokusnega?

Gledalko **J. K.** je opozorila na televizijski oglas za napravo za odstranjevanje ogrcev, ki je po njenem mnenju skrajno neokusen in neprimeren. **Ana Mušič** iz službe za trženje oglasnega prostora je pojasnila, da ni podlage za zavrnitev predvajanja. S pritožbo pa so seznanili

naročnika, ki se je strinjal, da se ustavi predvajanje tega oglasa, a je opozoril, da bo to zanj pomenilo poslovno škodo. Gledalka se je za ukrepanje zahvalila.

III. TEHNIČNE ZADEVE

Križanje govora in glasbe

Varuhinja je prejela tri odzive glede križanja govora in glasbe v oddajah TV Slovenija. Gledalki **M. M.** in **A. J.** je zmotila glasba v ozadju dokumentarne serije Rusija iz zraka, ki je bila predvajana marca na TV SLO 2.

»Oddaja Rusija iz zraka - glasba v ozadju je preglasna tako, da preglasi Igorja Velšeta. To z zvokom se vam dogaja pogosto!!! Sicer je v zadnjem času večkrat zvokovna obdelava zelo slaba (n.pr. nadaljevanka Jezero), pa ni z mojim TV aparatom nič narobe.« (**M. M.**)

»Pogosto gledam dokumentarne oddaje na 2. programu RTV Slovenija, pa me zelo moti preglasna glasba v ozadju, ki celo onemogoča poslušanje. Izpostavila bi predvsem oddajo Rusija iz zraka. Prosim, če ukrepate, da se bodo tovtstne oddaje, ki nimajo podnapisov, lažje spremljale. Verjamem, da se ta pomanjkljivost da odpraviti.« (**A. S.**)

Odgovor varuhinje:

»Zahvaljujem se za odziv. V anonimizirani obliki sem ga posredovala pristojnim v televizijsko produkcijo in jih prosila za kritično poslušanje in analizo. Sporočili so mi, da so oddajo Rusija iz zraka preverili, vendar so imeli o zvočni sliki različna mnenja. Režiserka in realizatorica nista imeli pripomb, tonska mojstra pa sta ugotovila, da je bila na določenih mestih razumljivost na meji, na kar sta opozorila vse oblikovalce zvoka. V odgovoru sem jim v imenu občinstva svetovala, naj – kadar so v dvomih – uporabijo najvišji kriterij razumljivosti.«

Gledalka **M. M.** je pisala tudi zaradi glasbene podlage v igrano-dokumentarnem filmu Lebdenje, baletna zgodba Rut Vavpotič, predvajanem 25. marca na TV SLO 2:

»Danes sem spet gledala dokumentarec Rusija iz zraka Obala in vas moram pohvaliti, ker je bila tokrat zvokovna obdelava primerna. Žal pa to spet ni bilo v redu pri včerajšnji oddaji Lebdenje, baletna zgodba Rut Vavpotič. Spremljevalna, predvsem klavirska glasba skupaj z govorom absolutno preglasna! Zakaj se takrat, ko je govor, glasba ne utiša? Predvsem govor g. Milčka Komelja je bil skoraj nerazumljiv ob tako glasni spremljavi.«

Varuhinja je sporočilo posredovala pristojnim in jih prosila za strokovno poslušanje, takoj ko bodo okoliščine to dopuščale.

Geoblokada ali napaka?

Gledalec **S. M.** iz Karlovca je pisal varuhinji, ker ni mogel gledati Odmevov na spletu:

»Kot zdomec na Hrvaškem si rad ogledam kakšno oddajo prek spleta. Začudilo me je ko je, včeraj zvečer, v času Odmevov, na spletu, bilo napisano opozorilo da se oddaja ne predvaja zaradi omejenih avtorskih pravic. Začudojoče je da se vsa vsebina TV programa ne predvaja na spletu.«

Varuhinja je pojasnila, da gre verjetno za napako, saj so geoblokirane izključno vsebine, za katere RTV Slovenija nima avtorskih pravic za predvajanje v drugih državah. Gledalca je opozorila na storitev, ki je na voljo plačnikom RTV-prispevka, in sicer, da geoblokirane vsebine gledajo tudi v tujini, in sicer v državah članicah EU, če izpolnijo poseben uporabniški obrazec na spletni strani RTV Slovenija.

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Pomen tolmačev in podnapisov v kriznih razmerah

Koordinatorica dostopnosti in invalidskih vsebin na RTV Slovenija **Mateja Vodeb** je od prvih informacij o širjenju virusa vse pristojne in tudi varuhinjo seznanjala z načrtovanimi potezami v primeru razglasitve epidemije oz. izrednih razmer – kot to predvideva protokol za obveščanje občinstva z različnimi oblikami oviranosti.

Takoj po uvedbi rednih tiskovnih konferenc glede koronavirusne bolezni je bilo poskrbljeno za tolmačenje za gluhe, povečal se je tudi obseg drugih tolmačenih informativnih oddaj, informacije so bile sproti ažurirane na portalu www.rtv slo.si/dostopno ter posredovane zvezam, društvom, sekcijam oz. vsem organizacijam, prek katerih je bilo mogoče doseči kar najširši krog občinstva z okvaro sluha in drugimi oviranostmi.

Direktorica TV Slovenija **Natalija Gorščak** je odobrila vse uresničljive predloge in sodelovala v iskanju najboljših rešitev. Služba za podnaslavljanje, ki jo vodi **Aida Ljubiankič**, je skušala podnasloviti še več vsebine kot sicer, predvsem pa tako, da jih je bilo mogoče že zelo kmalu podnaslovljene spremljati na spletu. V soglasju z vodjo MMC **Luko Zebcem** so se preizkusili tudi novi prijemi, in sicer simultano povzemanje vsebin s hitrim tipkanjem in podnaslavljanjem z nekajsekundnim zamikom, vendar so se ti načini izkazali za nezanesljive, s preveč napakami, ki bi glede na javnozdravstvene vsebine lahko zavajajoče in škodljive, zato se jih ni uveljavilo v praksi.

Glede dostopnosti je veliko sporočil prejela tudi varuhinja – od pohval za nenadomestljivo vlogo, ki jo je prevzel javni medij, do pobud in tudi kritik ter pričakovanj, zlasti glede podnaslavljanja v živo, ki bi pomagal predvsem naglušnim.

V nadaljevanju je nekaj primerov korespondence.

Po TV-prenosu tiskovne konference ob prvih potrjenih okužbah z novim koronavirusom v Sloveniji, 5. marca na RTV SLO 1, je prejela dva odziva, ker tolmačka ni bila dobro vidna:

»Na konferenci je bila poleg vlade povabljena tudi prevajalka za gluhe in gluhoneme, ki je sproti kazala, kar se je govorilo. Vendar kamera le nje ni kazala, samo vladne govornice. Po nekaj minutah se je prikazalo sporočilo, da si novinarsko konferenco z prevajalko lahko ogledamo na tej in tej spletni strani. Žal nimamo/jo vsi dostopa ali možnosti do internetnih spletnih strani, zato bi bilo smotrno opozoriti kamermane oz. novinarje da naj snemajo kompletno, tako bomo vsi državljani seznanjeni z situacijo.« **(J. H.)**

»... nedopustno je, da se v teh kriznih zdravstvenih in življenjsko pomembnih situacijah ob pojavu korona virusa iz kadra briše tolmačka znakovnega jezika, ki je edini možen vir informacij za gluhe osebe, še posebej zato, ker tudi podnapisov ni. Tolmačka se pojavi samo uvodoma, potem se jo pa enostavno izbriše iz kadra. Vljudno vas naprošam za pomoč, sodelovanje in posredovanje v okviru vaših možnosti, da se kaj takega v bodoče ne bo več dogajalo. Dejansko je tak način žaljiv in nespoštljiv do vseh uporabnikov znakovnega jezika in do vseh tolmačev, ki opravljajo plemenito poslanstvo.« **(Boris Horvat Tihi, podpredsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije)**

Odgovor je pripravila direktorica TV Slovenija **Natalija Gorščak**:

»Poročila z novinarsko konferenco smo istočasno tolmačili na MMC TV. Ob gledanju prenosa sem osebno reagirala, saj sem predvidela ravno reakcijo gledalca. Moteče je bilo, da smo nekaj časa tolmačko imeli v kadru, nekaj časa pa ne. Žal snemalca, ki je bil v parlamentu, nismo mogli opozoriti na to, naj ima v kadru ves čas tudi tolmačko, vendar smo se za v prihodnje dogovorili, da bo vedno, ko bo ob govorcih tolmač, kader na govorcju in tolmaču. Vseeno pa menim, da smo včeraj dobro poskrbeli za tolmačenje ob vseh najpomembnejših poročanjih, bodisi na TV SLO 3, TV SLO 2, TV Mb ali MMC TV. Dodajam, da smo prejeli tudi pozitivne odzive gledalcev z okvaro sluha, saj so bili - kljub začetni zmedi s prenosi novinarskih konferenc, z delom Tv Slovenija zelo zadovoljni.«

Koordinatorica dostopnosti **Mateja Vodeb** je dopisala:

»Tolmačili smo vse informativne oddaje od 13. ure dalje, direktorica si je zelo prizadevala za korektno informiranje gluhih in je omogočila dodatni programski prostor za predvajanje Dnevnika na TV SLO 2, saj je ves dan in še v terminu Dnevnika na TV SLO3 potekala seja v DZ. Odmeve pa smo uspeli predvajati sočasno na TV SLO 3.«

Podpredsednik ZDGNS **Boris Horvat Tihi** se je za odgovor zahvalil:

»Hvala za odgovor in pojasnilo predvsem pa za skupno ugotovitev, da so sedaj tiskovne konference tolmačene tako kot je prav. Moj namen ni bil graja ampak samo seznanitev in prošnja, da se kaj takega v bodoče ne bi več dogajalo in zdaj lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo s kupnimi močmi to tudi dosegli v zadovoljstvo vseh naših uporabnikov.«

Zahvalil se je tudi predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije **Mladen Veršič**:

»V imenu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in naših uporabnikov oseb z okvaro sluha se vam iskreno zahvaljujemo, da se na tiskovnih konferencah Vlade RS omogoča, da je tolmač slovenskega znakovnega jezika na vidnem mestu ter da so osebe z okvaro sluha, ki uporabljajo znakovni jezik v enakopravnem položaju do informacij s slišječimi gledalci. Srčno si želimo, da smo se iz tega primera veliko naučili ter da bo tudi stalnica v bodoče.«

Več gledalcev je spraševalo o možnosti podnaslavljanja govora v živo:

»Naj povem, da izredno cenim trud vseh, ki se trudijo in trudite osveščati javnost ter še posebej Novinarsko središče, Dostopno, ki skupaj z Zavodom združenjem tolmačev SZJ omogočate simultano tolmačenje za gluhe gledalke in gledalce ter da so z zamikom podnaslovljene vse novinarske konference na spletu.

Težava pa se pojavlja pri neposrednih prenosih iz Urada za komuniciranje Vlade RS, kjer je je zvok ob neposrednih prenosih izredno slabo razumljiv, saj zvoki brnenja kamer, šum tehnologije, ki jo je najbrž veliko v prostoru, preglasi govor sodelujočih.

Zanima me tudi ali je možno med neposrednimi prenosi novinarskih konferenc vklopiti podnapise?« (**M. K.**)

»Ali mi prosim lahko razložite, kako naj v teh kriznih časih spremljajo tiskovne konference tisti ki so v starejših letih dobili slušne aparate (ki jih ni malo) in se nanje že tako težko privajajo, v veliki večini televizijo slabo razumejo, zlasti v dvoranah kjer odmeva, KRETATI NE ZNAJO, podnapisov pa NI.« (**M. Z.**)

»Za kaj gre v teh težkih časih, ko ravsaja bolezen korona virus je vsaka informacija, ki je pravočasna zelo pomembna. Na TV pa smo naglušni in osebe z PV zelo odvisni od tega, da bi bilo vse pod naslovljeno in to v tistem trenutku, ko je informacija podana. Vsakodnevno me na to opozarjajo in kličejo naši člani.

Upam, da boste uspeli čimprej vse pomembne informacije podnasloviti, tudi kar poteka v živo, kar pove kakšen minister, ali tiskovni predstavnik in ostali govorniki. Upam, da Vam nisem za težil preveč, saj je za nas to nujno in zelo pomembno, da smo v pravem trenutku o vsem informirani celovito.« (**Franč Forštner**, predsednik MDGN Velenje)

»V imenu oseb z okvaro sluha vam posredujemo pobudo, da v času izrednih razmer povezanih s koronavirusom in številnimi ukrepi Vlade RS, omogočite ustrezno prilagojene informacije s podnapisi vseh dnevno informativnih oddaj in tiskovnih konferenc Vlade RS, saj je zelo pomembno, da tudi najbolj ranljive skupine prebivalstva, kar osebe z okvaro sluha vsekakor so, pravočasno in sproti dobijo ustrezne in razumljive informacije o vseh ukrepih, navodilih in drugih informacijah povezanih s preprečevanjem širjenja koronavirusa. Vsekakor je pohvalno, da je pri nekaterih oddajah prisoten tolmač slovenskega znakovnega jezika, vendar je potrebno upoštevati tudi osebe z okvaro sluha in uporabnike slušnih aparatov, ki potrebujejo za boljše razumevanje še podnapise pri vseh omenjenih oddajah.«
(**Ernestina Savski**, predsednica Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor in **Milan Kotnik**, predsednik Sveta invalidov Mestne občine Maribor)

Primer odgovora **varuhinje**:

»Zelo dobro razumem vašo prošnjo, zavedam se, da imamo v državi veliko naglušnih, ki ne razumejo znakovnega jezika, ki nimajo dostopa do spletnih pripomočkov in si upravičeno želijo podnapisov. Razumem, da si želijo podnapisov.

Če bi v Sloveniji premogli napravo, ki bi zmogla v živo zapisovati govorjeno slovensko besedo, bi jo javna televizija zagotovo imela in uporabila.

Menim, da RTV Slovenija kljub temu, da na državni ravni ni systemske rešitve, na tem področju premika meje, ko resnično velik del televizijskega programa z lastnimi močmi izpisuje, zapisuje in podnaslavlja. Vsaj z zamikom. Menim, da naredijo največ, kar je v njihovi moči.

Ne glede na to, še kar iščemo rešitve. Direktorici TV Slovenija sem danes predlagala, da se poveže z vladnim uradom za informiranje (Ukom) in preveri, ali bi bilo mogoče s skupnimi močmi najti pot, da bi se vsaj nekatere vsebine, morda tiskovne konference sproti podnaslavljalje. Pravkar mi je sporočila, da se je povezala z Ukomom in da preverjajo vse možnosti. Če menite, da bi lahko tudi sami preverili, kakšne možnosti bi bile za to, se morda lahko tudi sami pozanimate pri Ukomu.

Dodajam, da možnosti ad hoc rešitev preučuje tudi vodja MMC, preko katerega poteka podnaslavljanje.

Predlagam vam, da vsem vašim članom in vsem, ki bi jim to lahko bilo v pomoč, za zdaj svetujete, naj v čim večji meri uporabljajo spletni predvajalnik RTV 4D <https://4d.rtvlo.si/>, kjer so vsebine z zamikom večinoma podnaslovljene; tiste, ki imajo podnaslove, so označene s piktogramom. Morda lahko starejšim pomagajo mlajši člani gospodinjstev. Več informacij o tem lahko najdete na tej povezavi: <https://www.rtvlo.si/dostopno/>.

Kot sem že večkrat zapisala: kot varuhinja si bom vedno prizadevala za vaše pravice, iskreno upam, da bo ovir vse manj, čeprav nam časi niso posebej naklonjeni, saj bodo izredne razmere zagotovo posegle v družbene prioritete.«

II. SPLOŠNO

Vloga javnega medijskega servisa

Varuhinja je prejela številna mnenja o vlogi RTV Slovenija v času koronavirusa. Prispelo je kar nekaj zahval za kakovostno delo in prilagojene programe, mnogi so ob kritičnih mnenjih ali konkretnih pritožbah pripisali tudi vzpodbudne besede programskim ustvarjalcem. Sporočila je posredovala uredništvom, gledalcem, bralcem in poslušalcem RTV-vsebin pa se je zanje zahvalila.

Največ kritik in protestov je bilo glede poročanja o epidemiji v kombinaciji z menjavo oblasti in vladnimi ukrepi. Tudi te je posredovala na prave naslove.

Na konkretne pritožbe je odgovarjala konkretno (ti odzivi so razporejeni po poglavjih tega poročila), če so bila podana pavšalna mnenja, pa je pritožnike pozvala k dopolnitvi in konkretizaciji, pojasnjevala vlogo javnega medija v demokraciji, ki ni združljiva z enoumjem, posredovala povezave na Programske standarde ter Poklicna merila in načela novinarske etike, večkrat opozorila na neprimerno raven komunikacije in poudarjala krivičnost pavšalnih kritik, ki letijo ne vse ustvarjalce vseh programov v vseh medijih RTV Slovenija.

Na žaljive, vulgarne in sovražne zapise ni odgovarjala.

Občinstvo se je v odzivih večkrat sklicevalo na objave na družbenih omrežjih ali različnih spletnih portalih. Varuhinja je spremljala te objave, vendar jih ni komentirala. Spremljala je tudi izjave in sporočila vodstva RTV Slovenija, ki se je odzivalo na objave predstavnikov vlade. Iz izjave 21. marca, z naslovom Omejevanje svobode poročanja je nedopustno:

»Epidemija s koronavirusom ne sme biti izgovor za prehod iz pluralnosti mnenj v enoumje. Omejeno je naše gibanje, toda naše medijsko delovanje mora ostati svobodno, ostro in po potrebi tudi kritično.

Zavračamo neprimerne, nespodobne in škodljive twitterske napade na našo suverenost, na naše delo, na naš trud in požrtvovalnost. Posredno omejevanje svobode izražanja kaže na pritisk in željo po vmešavanju v neodvisno uredniško politiko in je kot takšno nedopustno in nesprejemljivo. Tudi sedanja politična in družbena realnost nikakor ne opravičujeta takšnega vedenja in poskusov vplivanja na RTV Slovenija.

Poudarjamo, da je v Sloveniji potrebno okrepiti kulturo javnega dialoga in za vsako ceno ohraniti neodvisnost in avtonomnost novinarstva. Ne smemo izgubiti demokratičnih vrednot in ne smemo dopustiti, da bi nas strah prisilil v slepo sledenje enostranskemu poročanju.

Stopnjevanje neposrednih in posrednih pritiskov ter prikrite grožnje, razumemo kot napad na novinarsko delo in RTV Slovenija kot javni medijski servis.«

Ob navajanju netočnih podatkov, na primer o številu zaposlenih, ali ob zavajajočih poenostavitvah, da je RTV Slovenija le televizija, je varuhinja pritožnikom posredovala dejanske podatke, povezave na spletne strani javnega medija, tudi na letna poročila in letne načrte ali rubrike o pogosto zastavljenih vprašanjih in odgovorih. Priporočala je tudi branje rubrike Preveri dejstva, ki ga na www.rtv slo.si pripravlja Služba za komuniciranje.

V nadaljevanju je nekaj primerov kritičnih in pohvalnih odzivov na delovanje javnega medijskega servisa.

Protesti in kritična mnenja o delovanju in poročanju RTV Slovenija

»Prosim vas vsi zaposleni na javni RTV Slovenija bodite nepristranski kajti le tako boste prispevali k temu da nam bo boljše in lepše v tej situaciji se pa vidi da pač eni ne morete iz svoje kože« (M. T.)

»Nehajte s podlim primitivizmom in poročajte o delovanju nove vlade korektno! Kot zavedni Slovenec in redni plačnik naročnine zahtevam, da me nehate žaliti!

Sedaj mi je popolnoma jasno, zakaj so se morali pošteni ljudje med 2. sv. vojno samoorganizirati in braniti pred levičarskimi izrodki, ki so prav tako , kot danes, izrabili stisko ljudi za svoje barabinske cilje.« (B. G.)

»Opozarjam vas, da starejše novinarske kolegice – levice močno napihujejo in spodbujajo levo usmerjene državljane, da stalno kritizirajo desne sposobne državljane. Posebno tiste, ki nekaj pomenijo v mednarodnem merilu... Potem večkrat nepravilno neresnično razlagajo določene novice, ker pridejo od desne opcije.

Zato vas prosim, da malo bodite pazljivi, previdni, ker drugače bomo zahtevali zamenjavo novinarjev.« (K. R.)

»Zakaj novinarji (poročevalci) RTV kršijo prvo alinejo 4. člena ZRTVS, ko poročajo o delu nove vlade, oziroma, o delu vladne koalicije za preprečevanje COVID-19. Pač pa posveča pozornost politikom, ki so zapustili vlado, posebno predstavnikom Levic, ki ponavljajo že dorečeno in Šarcu, kot, da je vse to že njegova vlada storila. In tudi, na primer, da vlada ni v povezavi z EU, za nabavo prepotrebne zaščitne in druge medicinske oprem. o je pobuda, ki jo je na video konferenci predlagal sedanji predsednik vlade. Ali ga imamo radi ali ne. RTV SLO je hiša nas vseh! Zato so novinarji dolžni nas obveščati z resnico.« (F. K.)

»RTV SLO gledam zelo malo, ob določenih političnih dogodkih pa "preverjam" tudi vaše poročanje o njih. Že leta ugotavljam vaše izkrivljeno poročanje o njih, ko bodisi določene (beri : mnoge) za državljane ne nepomembne informacije prikrijete, prikrojite, celo kdaj navržete kratko lažno informacijo, vzamete vsebino iz konteksta

in s tem preusmerite poudarek, ponavljate lažno novico, čeprav natanko veste, da zadeva bodisi ni resnična ali pa je zakonita, vi jo pa prikazujete kot nezakonito,.....To se dogaja dnevno, v zadnjih letih pa ste še bolj opazno aparat zakulisja za usmerjanje javnega mnenja, še posebej v času pred volitvami oz drugih kriznih časih.

Zato protestiram proti taki politiki javne RTV SLO, ki smo jo obvezni plačevati vsi skozi poseben RTV davek, saj opazno in grobo kršite temeljni 5. člen Zakona o RTV.

Državljeni to vaše ravnanje razumemo kot poneumljanje in zavajanje gledalcev in s tem rušenje temeljev poštene in demokratične države.« (M. M.)

»Dokler ne zagotovite spoštovanja osnovnih načel nepristranskosti pri pripravi novinarskih prispevkov in vašega informativnega programa v celoti (izbor vabljenih gostov, izbor novinarjev, izbir obravnavanih tem, itd.) NIMATE PRAV NIKAKRŠNE PRAVICE govoriti in vpiti o tem, da vam je kršena novinarska svoboda!« Vi ste tisti, ki KRŠITE VSA PRAVILA OBJEKTIVNEGA POROČANJA! (J. A.)

»HVALA novinarjem informativnih programov, res se zelo trudijo zrušiti obstoječo vlado, upam da bodo aktivnosti na rušenju vlade še intenzivirali. Prizadevanje, da se prepreči formiranje Janševe vlade je bilo ŽAL neuspešno, čeprav ste se izredno trudili. Vseeno vam hvala !« (I. S.)

Varuhinja je v vednost prejela javno izjavo skupine raziskovalcev iz akademske sfere o nestrinjanju z načinom poročanja RTV Slovenija glede delovanja nove vlade, ki so jo naslovili na generalnega direktorja RTV Slovenija **Igorja Kadunca**. Izjavo so podpisali **Matija Ogrin, Igor Bahovec, Boris Golec, Stane Granda, Igor Grdina, Stane Okoliš, Renato Podbersič, Brane Senegačnik, Marjan Senegačnik, Luka Vidmar, Lilijana Žnidaršič Golec**. Poudarek iz izjave:

»Nedavna analiza o ideološkem aktivizmu na RTV Slovenija civilne iniciative Glasno (<https://glasno.si/objave>) je s podrobnostmi dokazala, kar smo opažali zadnji teden vsi: RTV Slovenija javnosti ne informira objektivno, temveč v informativnih oddajah pristransko, neosnovano in zavajajoče kritizira delovanje demokratično izvoljene vlade, kar je v neskladju s poslanstvom tega zavoda. S tem v javnosti spodjeda verodostojnost vlade in spodkopava zaupanje državljanov, potrebno za izvajanje ukrepov. (...)

Ko nova, sredinska vlada RS v skrajno resnih razmerah epidemije skuša nadoknadi zamujeno in se trudi za dobrobit vseh državljanov, se zdi, kot da Javni zavod RTV Slovenija ali vsaj njegov najvplivnejši del sabotira njeno delovanje. S tem vodstvo in pristojni uredniki zavoda RTV Slovenija v resnici sabotirate voljo nas, državljanov, ki smo sedanjo oblast demokratično izvolili. Postavljate se proti svojim državljanom, ki plačujemo RTV prispevek, in proti slovenski javnosti, ki ste jo dolžni informacijsko podpirati. Si ne bi najprej sami odgovorili na vprašanje, kako so vaši dopisniki informirali slovensko javnost o nevarnosti novega virusa, ko se je pojavil v azijskih

državah? Kako resno ste epidemijo obravnavali pred nastopom sedanje vlade? Javen medijski zavod, ki ni sposoben poročati objektivno, je disfunkcionalen, zato ga ne potrebujemo. Ker pa je objektivna informiranost nepogrešljiva, še posebej v tako izjemnih družbenih razmerah, zahtevamo, da nas korektno informirate, kot vam nalaga zakon in za kar vam plačujemo.«

Varuhinja je pisal tudi družbeni kritik in publicist **Boris Vezjak**; pozval jo je, naj odprto pismo generalnemu direktorju, ki ga je objavil na svoji spletni strani, obravnava kot pritožbo. V javnem pismu je opozoril, da javni medij v prvem tednu po začetku delovanja nove vlade v svoje oddaje ne vključevala politične opozicije:

»Da bo vlada za svoje orodje uporabila vaš zavod, ker edini opravljate javno službo na področju radijske in televizijske dejavnosti, z vidika interesa javnosti ni sprejemljiva rešitev, kakor tudi ne omejevanje komunikacij z novinarji v časih številnih tehničnih možnosti. Lahko pa za neizogibno štejem, da ste ob razglasitvi epidemije morali spremeniti programsko shemo in prilagodili produkcijo posamičnih vsebin, odpovedali določene oddaje, razredčili povabila gostom in uvedli tudi pogovore po skypu in telefonu. Hvalevredno! (...)

S tem, ko v programe RTV Slovenija v tem trenutku ne vabi politične opozicije ali dopušča mnenj civilne družbe, se nevarno oddaljuje od svojega poslanstva, zapisanega v zakonu, statutu in pravilnikih, ki od javnega zavoda zahtevajo maksimalni novinarski profesionalizem. Zato vas kot prvega človeka RTV Slovenija sprašujem, kaj boste storili, da zaščitite omenjene novinarske standarde? Kako boste preprečili, da RTV Slovenija v času epidemije ne podleže že videni skušnjavi in se spremeni v medijski kanal vladajočih?«

Varuhinja je pojasnila, da se do odprtih pisem ter drugih javnih ali medijskih objav o RTV Slovenija ne more opredeljevati, ne glede na to, ali se z vsebino strinja ali ne.

»Vsesplošno odgovarjanje, pojasnjevanje ali polemiziranje bi postalo neobvladljivo. Menim tudi, da vsak opravlja svoje delo: budni državljani in medijski watchdogi svojega in varuh svojega. Tega načela se držim odkar sem varuhinja.(...)

Dodajam, da sem zelo natančno prebrala tudi odgovor generalnega direktorja RTV Slovenija. Zame je ključno zagotovilo, da se uredništva javnega medija ne zdaj ne v prihodnje (ne glede na krizo, epidemijo, omejitve, kdo nam vlada itd) ne bodo izogibala nobeni tematiki ali zornemu kotu in da bodo novinarji vztrajali pri profesionalnih standardih. Razumem pa in se strinjam, da je v posebnih okoliščinah še bolj kot sicer treba upoštevati sosledje, torej najprej informirati in šele nato analizirati oz. komentirati. In seveda tehtati, kdaj je čas za sporočanje novic in kdaj za polemiko.«

Pohvale, zahvale in spodbude ter podpora RTV Slovenija

»To ni kritika, ampak zares VELIKA pohvala za delo javnega zavoda RTV Slovenija na neštetih področjih. Ne morem zadostno pohvaliti vseh odličnih posameznih radijskih in televizijskih prispevkov, zato se želim na tem mestu zahvaliti VSEM za vaše delo. Ravno sem se že spet raznežila nad nedeljsko gostjo na 202 (vsi nedeljski gostje so itak SUPER)...

Vsebine, ki jih spremljam na vaših tv in radijskih valovih, po mojih merilih, do (-pre) segajo kvaliteto, ki bi se pričakovala od kateregakoli medija. Včasih sicer spremljam razne forume, ampak tam večina komentarjev (+-) potone, zato tam le redko objavljam. Zato sem uporabila to komunikacijo, da vam sporočim, da ste vrhunski... vse dobro vsem... **(A. H.)**

»Nihče ne ve, koliko časa bodo trajale trenutne razmere in boj proti koronavirusu. Čeprav smo pravzaprav šele na začetku, moram posredovati zahvalo vaši medijski hiši, vsem uredništvom - informativnemu, razvedrilnemu, televiziji, radiu itd. Vsak posameznik se sooča s prisilno osamitvijo, ločeni smo od svojih otrok, vnukov, prijateljev, kolegov, sošolcev in vseh, ki so nam naredili življenje lepše.

Vaša hiša se trudi, da bi v naše domove prinesla vse informacije - upam, da bo tako tudi ostalo in bodo vašim novinarjem pustili delati. Skrbite za naše otroke, za rekreacijo (čez 10 minut grem delat sklece), kulturo. Mislím, da vsak vaš gledalec in poslušalec lahko najde tisto, kar mu je pomembno in mu v teh čudnih dneh pomaga. Jaz si ne morem predstavljati življenja brez glasbe, zato neizmerno uživam ob gledanju koncertov na Valu 202, kar sem jim tudi že sporočila.

Veliko misli bi rada strnila v nekaj stavkov in upam, da mi je uspelo povedati bistvo. Vam in vsem vašim sodelavcem še enkrat hvala za ves trud, dobro voljo in spodbudne besede. Želim vam veliko uspehov pri vašem delu in seveda najpomembnejše, bodite in ostanite zdravi!« **(A. K.)**

»Želim izraziti vso podporo zaposlenim na RTV Slovenija k neodvisnem poročanju. Vsako "priklanjanje" določenim negativnim političnim silnicam vodi k enoumju in diktaturi. Sam zagovarjam tisto družbo, ki bo trajno naravnana, ki bo skrbela za zadnjega najbolj revnega prebivalca, brez egoizma in nadvlade določene finančne elite. V času, ko medijske hiše postajajo trobila določenih skupin, ste vi lahko s svojo pokončno držo upanje za boljši jutri. Prav dobro je bilo slišati vaš odločen "NE" in to pričakujem tudi v prihodnosti. Zlata vredna so komentarji, ki nimajo dlake na jeziku, kar se še posebej sliši med radijskimi valovi. Ne dajte se. Mislím, da za svobodomiselno besedo, tudi povečana naročnina ne bo odveč.« **(I. P.)**

»Zaskrbljen spremljam tvite Predsednika vlade in ministra za notranje zadeve. Gre za nedopustne pritiske na novinarsko delo, ki je pomemben dejavnik delovanja

demokracije. Take izjave s pozicije moči predstavljajo zlorabo oblasti in so nevarne! Verjetno je cilj teh oblastnikov ukinitvev ali znižanje rtv prispevka, da bi postala RTVSLO bolj odvisna od vsakokratne politike. Menda ti oblastniki prispevka sploh ne plačujejo in s tem zanikajo pomen institucije za slovensko kulturo, jezik in vse nujne segmente države, ki niso tržno blago. Zaradi tega sem zaskrbljen!

Podpiram pa odziv novinarjev RTVSLO na te pritiske, kot tudi sicer objektivno in strokovno novinarsko delo, ki je za to institucijo nuja.« **(M. J.)**

»Tokrat se obračam na vas s podporo vsem vašim novinarjem in vodstvu! Ostanite tako profesionalni, nepristranski in korektni pri svojem delu. Ne dajte se ustrahovati posameznim politikom, ki vsako priložnost izkoristijo za svoje osebne cilje. V teh kaotičnih časih vas še posebej potrujemo. Ne dajte se!!! Prepričana sem, da nisem edina ki tako misli! Prenesite te misli vašim sodelavcem, ostanite nam zdravi in še naprej prihajajte v naše domove.« **(T. R.)**

»V tem težkem, nenavadnem času bolj redno spremljam medije: poročila, intervjuje... Izražam čestitke in globoko spoštovanje do dela vaših novinarjev in sodelavcev tako informativnega programa, spletne strani, otroškega programa. Posredujete veliko relevantnih, verodostojnih informacij, opravljate vlogo izobraževalca vseh nas. Tudi vaše vsebine mi pomagajo pri komunikaciji s starši in učenci, delam namreč na šoli. Posebej bi pohvalila povezovanje vsebin različnih področij, tako politike, kulture, gospodarstva, zdravstva, filozofije, psihologije... v mislih imam intervjuje z različnimi strokovnjaki. Vidi se, da ste tudi v vaši hiši stopili skupaj on združili moči. Zdržite še naprej. Vse dobro želim vsem in ostanite zdravi.« **(M. H.)**

»Vsem radijskim in televizijskim delavcem se zahvaljujem za krasen program« **(M. O.)**

»Vsem, ki se v vseh programih nacionalnega medija trudite, da smo dobro obveščeni, da lahko gledamo kvalitetne filme in oddaje, se najlepše zahvaljujem in želim obilo zdravja.« **(K. T.)**

»Želela bi pohvaliti večino oddaj na vseh treh kanalih slovenske RTV. Predvsem so v naši družini vseč dokumentarne oddaje vseh vrst. Zanimivi so tudi intervjuji ter oddaje v živo, kot so Dobro jutro, športni dogodki, prenosi iz našega državnega zbora, pa še kaj se najde.« **(M. R.)**

»Zahvaljujem se vsem, ki sodelujejo pri pripravi in izvedbi informativnih oddaj in programa.« **(E. W.)**

»Vse pohvale o poročanju o korona virusu na nacionalni televiziji.« **(L. J.)**

Izrekam splošno zahvalo vsem sodelavcem RTV SLO, še posebej tistim v informativnih programih, ki zaradi ukrepov za omejevanje širjenja koronavirusa delajo preko

razumnih časovnih in osebnih zmožnosti za dobrobit celovite informiranosti slovenske javnosti. **(A. I.)**

»Najlepša hvala, da v dani situaciji poročate zelo profesionalno in brez senziacionalističnega naboja, pretiravanja, dramatičnih efektov in z učinki ustrahovanja.

Resnično z veseljem odprem aplikacijo MMC RTV na telefonu vsak dan, ker ste me navadili, da tam dobim vse informacije, ki jih potrebujem.

Resnično, danes je v medijih preveč strahu in napihovanja situacije. Moment je resen, ampak z doslednim upoštevanjem bomo vse premagali. Ne potrebujemo dodatne drame.« **(A. H.)**

»Običajno zaradi natrpanega urnika ne prezivim prav veliko časa pred TV zasloni (tu pa tam sem zvečer pogledala kako kriminalko). Te tedne pa me je delo od doma bolj prikovalo pred domače zaslone in moram cestitati za izbor vsebin, za raznolike okuse in kvaliteto (tako na 1 in 2 kanalu) . Od oddaje Dobro jutro, do informativnih oddaj, filmov ter odličnih dokumentarnih filmov – enostavno navdusujete me. In moja prva izbira sta vedno RTVSLO1 ali 2.

Ko te dni listam ostalo množico TV kanalov, se vse ponavlja in nima neke vsebine oziroma dodane vrednosti.

Odlično delo opravljate in lahko ste ponosni na vse zaposlene.

Kar tako naprej!« **(T. A.)**

Ker sem po novem tudi sama doma cel dan, zaradi danih razmer, spremljam bolj TV program. Vse **pohvale** kako ste se znajdlji! Pri tem nastaja vrhunski program – še posebej bi pohvalila oddajo “Dobro jutro”. **(N. M.)**

Javnomnenjske raziskave v programih RTV Slovenija

Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) je varuhinji 2. marca v obravnavo odstopila prijavo o domnevnih nepravilnosti pri obveščanju gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija z meritvami javnega mnenja. V odstopu informacij je KPK zapisala:

»Prijavitelj je s podano prijavo Komisijo za preprečevanje korupcije seznanil, da RTV Slovenija takrat, ko obvešča svoje gledalce in/ali poslušalce z meritvami javnega mnenja, povzema ugotovitve iz časopisa Dnevnik (Ninamedia) in Delo (Mediana), ne povzema pa drugih medijskih hiš, ki po mnenju prijavitelja prav tako izvajajo meritve javnega mnenja.«

Varuhinja se je seznanila z odgovorom, ki ga je pripravilo vodstvo RTV Slovenija. Pripravila je podrobnejše pojasnilo o tem, kako področje urejajo programski standardi in poklicna merila RTV Slovenija ter mnenje o tem, kako te smernice uveljavljati v praksi. S pojasnilom in mnenjem je seznanila vodstvo in uredništva RTV Slovenija ter o tem obvestila KPK.

Pojasnilo in **MNENJE** varuhinje:

»Javni medij je javnosti dolžan posredovati vse pomembne vsebine, ki omogočajo razumevanje družbene stvarnosti, vključevanje v družbeno življenje in soodločanje v skupnih zadevah. Pri tem izhaja iz predpostavke odgovornega državljanstva, kot ga opredeljujejo Programski standardi RTV Slovenija. V tem kontekstu je cilj informiranja državljanom zagotoviti dovolj verodostojnih podatkov, da se na njihovi podlagi zavedajo pomena, dosega in posledic svojih državljanskih odločitev. Med takšnimi pomembnimi vsebinami so tudi informacije o razpoloženju javnosti, se pravi o tem, kakšna so načrtovana ravnanja, mnenja, stališča, vrednote in pogledi vprašanih o različnih družbenih temah, med drugim o političnih oz. strankarskih preferencah.

Podrobnosti o tem, kako se v javnem mediju uporabijo in objavijo rezultati javnomnenjskih raziskav, so opredeljena v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike, in sicer v točkah 5.1.1., 5.1.2. in 5.1.3., pri čemer je ključno izhodišče, da medij teh raziskav ne sme izvajati sam, ampak to lahko počnejo le javnomnenjske agencije, ki raziskave opravljajo s preverjenimi metodami anketiranja in na reprezentativnem vzorcu.

RTV Slovenija je večkrat naročnik javnomnenjskih raziskav, praviloma pa v referendumskih in volilnih obdobjih, ko se izvajalca izbere v formalnem postopku, s strogo določenimi metodološkimi izhodišči. V takšno naročilo so praviloma vključene predvolilne ankete in vzporedne volitve na volilni dan (za objavo izidov vzporednih volitev veljajo pravila, zapisana v točki 3.5. Poklicnih meril in načel novinarske etike).

Programi in platforme javnega medija objavljajo tudi rezultate raziskav, ki jih javnomnenjske agencije izvajajo za druge medijske hiše in jih povzemajo tiskovne agencije; s tem se prispeva k raznolikosti in vsebinski pluralnosti. Ko se uredništva odločajo, katere podatke bodo objavila, morajo biti posebej pozorna na velikost vzorca oz. število vprašanih, obdobje anketiranja, metodologijo ter vprašanja, ki so bila dejansko zastavljena, kar je posebej pomembno za primerjave ali objave v časovnem nizu. Posebna natančnost je potrebna pri objavi podatkov o vzorcu, načinu in obdobju anketiranja ter izvajalcu ankete.

Menim, da se pri objavi anket o političnih oz. strankarskih preferencah pluralnost ne zagotavlja tako, da bi javni medij objavljajal ugotovitve vseh agencij, ki merijo razpoloženje javnosti. Menim, da morajo uredništva dajati prednost agencijam z referencami o strokovnosti in zanesljivosti ter daljšo zgodovino opravljanja tovrstnih raziskav po najvišjih standardih. Izogibati pa se je treba objavljanju anket, katerih naročniki so politične stranke ali jih izvajajo agencije, ki so lastniško, finančno ali interesno povezane s političnimi strankami. Če pa se uredništva iz vsebinskih razlogov odločijo za objavo takšnih anket, je potrebno občinstvo posebej opozoriti na povezavo ali naklonjenost agencije določeni politični stranki, kar bi lahko vplivalo na

ugotovitve. Menim, da posebna zadržanost velja v obdobju političnih preobratov in pred odločanjem na volitvah in referendumih.«

Uporaba posnetka TV Slovenija na spletu

Gledalec **A. Z.** je varuhinjo opozoril, da po spletu kroži odlomek iz Odmevov z dne 28. februarja, ki ga lahko predvsem gluhi gledalci napačno razumejo, saj je pogovor z ministrom Zdravkom Počivalškom opremljen z izmišljenimi podnapisi.

»Video, ki ga je včeraj objavil zavod Danes je nov dan, je kot kaže prvi "fake news" v Sloveniji, ki je targetiran na gluhe. Ni prav, da si privoščijo ljudi z okvaro sluha, saj imajo dostop le do izmišljene plati intervjuja. Po vrhu vsega pa so uporabili še vašo vsebino (mogoče celo brez vašega dovoljenja) - vemo pa, da je vaše poslanstvo med drugim prav ozaveščanje družbe o pravicah in potrebah ljudi z različnimi oblikami invalidnosti ter tudi omogočanje dostopa do informacij na različne načine invalidnim osebam.«

Varuhinja je o zadevi obvestila uredništvo Informativnega programa in pisarno za avtorske pravice. Vodja te pisarne **Luka Rupnik** je sporočil, da so na naslov imetnika FB profila naslovili zahtevek za odstranitev vsebine in plačilo nadomestila za neupravičeno uporabo programske vsebine.

Spet lažne strani MMC RTV na spletu

Varuhinja je prejela tri opozorila o pojavu lažnih strani MMC RTV Slovenija na družabnih omrežjih.

»Ravnokar zasledil na socialnem omrežju FB. Uporabljajo vaš logo (RTVSLO)« (**M. M.**)

»Po facebooku krožijo, neresnični podatki o nekem intervjuju z Lukom Dončičem, katerega namen je oglaševanje aplikacije BitcoinEra za namen spletne bančne goljufije uporabnikov.« (**S. G.**)

»Danes sem na platformi facebook zasledila ponavljajoč se, plačan, zaskrbljujoč oglas pod krinko članka, ki ga na vašem portalu ni bilo. Očitno gre za zavajanje in lažne novice z zlouporabo izgleda vaše spletne strani.« (**T. J.**)

Varuhinja se je zahvalila za opozorila in o zadevi seznanila pristojne službe RTV Slovenija. Uporabnikom je posredovala opozorilo MMC iz lanskega decembra, ko so se na FB prvič začela širiti sporočila s povezavami na lažno spletno stran MMC.

III. VARUHINJA

Letno poročilo za 2019

Varuhinja je 9. marca na spletni strani www.rtv slo.si/varuh objavila poročilo za leto 2019. Tega dne ga je podrobneje predstavila tudi na seji Programskega sveta RTV Slovenija. Po razpravi so programski svetniki sprejeli letno poročilo in sklep o seznanitvi z odzivnim poročilom vodstva RTV Slovenija. Ugotovitve in poudarke iz letnega poročila je varuhinja občinstvu predstavila tudi v nekaj medijskih nastopih. Več načrtovanih predstavitev je bilo zaradi epidemije preloženih v prihodnost.

Novinar v času virusa in medij v kriznih časih

Ob izbruhu epidemije je varuhinja uredništvom poslala priporočila za sporočanje javnozdravstvenih vsebin ter opozorila na točke Poklicnih meril in načel novinarske etike, povezane z zdravjem. O tem, kako naj novinarji javnega medija poročajo v času virusa, je objavila tudi kolumno na varuhovi spletni strani in na mnenjski strani MMC. Kolumna z naslovom Novinar v času virusa je objavljena kot **PRILOGA 3** na strani 80 tega poročila.

Varuhinja je bila tudi v stiku s pooblaščenko za varstvo osebnih podatkov **Simono Habič**, in sicer v dveh primerih, ko so pritožniki opozorili, da je bila morda v sliki in/ali besedi razkrita identiteta obolelega oz. obolelih. Varuhinja je v stikih z novinarji in uredniki opozarjala na pomen varovanja osebnih podatkov.

O rekordnem številu odzivov v mesecu marcu, kritikah in pohvalah, neupravičenih pričakovanjih ter vlogi javnega medija v kriznih časih je na spletnih straneh varuha in MMC objavila kolumno z naslovom Eksplozija odzivov in protistrup za jezo (kolumna je objavljena kot **PRILOGA 4** na strani 83 tega poročila).

Delo od doma

Varuhinja Ilinka Todorovski in njena strokovna sodelavka Eva Semič sta bili v skladu s preventivnimi ukrepi po razglasitvi epidemije s 16. marcem napoteni na delo od doma. Stiki z občinstvom prek e-pošte, telefonske številke in klasične pošte niso bili okrnjeni, saj so bile pisarni varuhinje zagotovljene ustrezne varne povezave s strežniki, aplikacijami in klicnim centrom. Nekoliko oteženo je bilo neposredno komuniciranje s programskimi ustvarjalci, ki v pogojih epidemije delujejo po posebnih in prilagojenih urnikih, turnusih itd., kar onemogoča sprotno in hitro notranjo razpravo o posameznih zadevah. Zaradi novih okoliščin je bilo preklicanih nekaj že dogovorjenih predavanj o varuhovem delovanju.

PRILOGE

Priloga 1: EkstraVisor: Kdo rabi in kdo dobi, 5. marec 2020

Odziv ZMP Ljubljana Moste Polje in odgovor varuhinje, ki vsebuje mnenje in priporočilo

ZADEVA: ODZIV NA OBJAVO V ODDAJI EKSTRAVIZOR, dne 5.3.2020

V oddaji EkstraVisor dne 5.3.2020 je bil v oddaji objavljen prispevek, v katerem je novinar ob slikovnem gradivu Botrstva in spletne strani Vala 202, navedel, da bi bilo takih zgodb bistveno manj, če bi pristojni opravili svoje delo in nadalje, da takšnih zgodb ne bi smelo biti, razen, če so motivi humanitarnih organizacij pri izpostavljanju otrok, drugačni.

V nadaljevanju je bil objavljen posnetek govora otroka, ki je bil pripravljen v sodelovanju programa Botrstvo in Vala 202 že v letu 2012. Prispevek je pripravila novinarka Jana Vidic, katere prispevek k boju zoper revščino, zlasti revščino otrok in odkrivanje revščine otrok, sočutno in ob spoštovanju njihove popolne anonimnosti, je neprecenljiv.

Ne gostje v studiu, ki so bili pozvani h komentarju ne gledalci niso bili opozorjeni, da je izjava stara osem let in da je v celoti iztrgana iz konteksta časa. Novinarski prispevek v oddaji EkstraVisor je direktno impliciral, da se v projektu Botrstvu ob sodelovanju Val 202 razkrivajo identitete otrok, kar povzroča stigmatizacijo le teh in brez slehernih dokazov navedel, da bi lahko bili motivi za izpostavljanje otrok drugačni – ne pristni, ne humanitarni, ne opozorilo na dejanske stiske.

Po objavi prispevka novinarja, ki je neposredno impliciral, da se v Botrstvu otroke izpostavlja na način, da se jih identificira, kar je popolna laž, je bil montiran prispevek Barbare Kobal Tomc, direktorice Inštituta za socialno varstvo, ki je izjavila, da so stvari – revščina otrok – izvzete iz konteksta in da se ji ne zdi primerno, da se otroke na ta način izpostavlja. Nadalje je voditeljica ponovno ob zavajanju, da gre za pred kratkim posneto izjavo in za izpostavljanje otrok s polno identiteto, pogovor vodila tudi v studiu, kjer gostov ni opozorila na ta dejstva in jih s tem neprimerno zavajala.

Gostje so bili tudi pozvani k oceni, ali so lahko take zgodbe dandanes resnične – kar je z osem let staro izjavo, ki je nastala ob bistveno drugačnih, kriznih razmerah in ob drugačni zakonodaji popolno in načrtno zavajanje.

Ob tem je gostja, generalna sekretarka ZPMS Breda Krašna opozorila, da ob tovrstni uporabi izjav otrok niso upoštevane Smernice o poročanju. Te so bile sprejete maja 2014, torej skoraj dve leti po pripravi prispevka iz katerega je vzeta dečkova izjava. Poleg tega anonimnost, ki je v zgodbah vselej zagotovljena, v teh smernicah sploh ni zahtevana.

Ne znamo si pojasniti kaj je bil namen neupravičenega, neutemeljenega in nedopustnega napada ne vseslovenski projekt Botrstvo. Vemo, da nam novinarji v zvezi s hudimi obtožbami, ki so jih izrekli na račun našega delovanja, niso poslali nobenih vprašanj in da so uporabili gradivo Val-a 202, ki je nastalo v letu 2012 in v nobenem primeru ni bilo aktualno ali bi lahko predstavljalo podlago za današnjo debato o stanju revščine. Je šlo samo za slabo

novinarsko delo ali za naklepno krnitev ugleda našega humanitarnega projekta in organizacije, ne vemo. Vsekakor pa je takšno postopanje na javni televiziji nesprejemljivo.

Skupaj z Valom 202 kot medijskim podpornikom projekta BOTRSTVO pa ob pro bono pomoči odvetniške pisarne Nine Zidar Klemenčič - smo ob Botrovanju botrov otrokom, pričeli s predlogi sistemskih sprememb, ki bi omilila tako zelo napredujočo revščino, ki je najranljivejše te družbe dobesedno potiskala v brezno.

Skupaj z Valom 202 - smo dosegli izjemne premike v politiki in družbi:

- najrevnejšim otrokom je bila znova dostopna brezplačna (tudi topla) prehrana med poukom
- banke niso smele obračunavati storitev poplačil dolgov delavcem z minimalnim osebnim prejemkom
- stanovanja občin in stanovanjskih skladov so po ukinitvi znova doživela subvencijo (to bitko nam je pomagala izbojevati varuhinja človekovih pravic, ker je naši pobudi dala podporo) in še bi lahko naštevali.

Že več kot šest desetletij se trudimo za enake možnosti otrok, mladih in družin, spoštujemo določila ustave in Konvencije o otrokovih pravicah. Spoštujemo pravice otroka, spoštujemo diskretnost zgodbe in otrok. Jana Vidic, na Valu 202 avtorica zgodb, povezanih s projektom Botrstvo, je zanje leta 2012 prejela nagrado Društva novinarjev Slovenije za izstopajoče dosežke. V obrazložitvi je komisija zapisala, da "z izjemnim občutkom za človeške stiske razgalja vso tragičnost življenja številnih otrok in družin v Sloveniji, njihove zgodbe ji predstavljajo profesionalni izziv, ki ga izpolnjuje po najvišjih novinarskih standardih."

Prav zato, ker je ugled in zaupanje za delovanje humanitarnih organizacij, njihovo verodostojnost pri ljudeh v stiski in v odnosu do države, ključnega pomena, si ne moremo dovoliti, da ga neprofesionalni novinarji tako grobo in nedopustno teptajo. Zato zahtevamo, da se nam ustvarjalci oddaje EkstraVizor za vse neresnične obtožbe in napačno povzemanje prispevka v vašem mediju v istem terminu javno opravičijo.

Hkrati zahtevamo jasno opozorilo v vašem mediju, da je bila izjava stara osem let in da so bili tako gostje v studiu, posneta gostja na terenu kot tudi gledalci zavedeni.

Ravnanje ekipe Ekstravizorja je bilo nesprejemljivo in predstavlja grobo kršitev kodeksa novinarske etike. Z jasno uporabo slikovnega gradiva v času zavajanja in navajanja nedokazanih insinuacij pa tudi etično in pravno nedopustno krnitev ugleda projekta Botrstvo in povezave z Val 202 ter Zveze prijateljev mladine Moste Polje.

ZPM Ljubljana Moste Polje:

Milena Štular, pobudnica projekta Botrstvo in predsednica Nadzornega odbora

Nina Zidar Klemenčič, pro bono Odvetniška pisarna Botrstva in strokovna članica Nadzornega odbora Botrstvo

(dopis posredovala Anita Ogulin, predsednica)

ODGOVOR VARUHINJE, ki vsebuje MNENJE in PRIPOROČILO

Spoštovani,

prejela sem odziv ZPM Ljubljana Moste Polje na vsebino oddaje EkstraVisor z naslovom Kdo rabi in kdo dobi (o socialnih transferjih), ki je bila na sporedu 5. marca na TV SLO1. Pismo ste naslovili še na direktorico TV Slovenija Natalijo Gorščak in odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija Manico J. Ambrožič, v vednost pa poslali direktorju Radia Slovenija Mirku Štularju, njegovi pomočnici Nataši Zanuttini in odgovornemu uredniku Vala 202 Nejcu Jemcu.

Predmet vašega odziva je del prispevka o socialnih transferjih (V zapletenem sistemu socialne politike se je težko znajti), v katerem je novinar dejal, da zgodb, kot smo jih pred časom poslušali v nekaterih medijih, ne bi smelo biti, če bi vse pristojne inštitucije, od vlade naprej, dobro opravile svoje naloge, razen, če je humanitarna organizacija namenoma izpostavljala otroke. Ta del povedanega je bil ilustriran s posnetki spletnih zapisov Vala 202 o Botrstvu in zvočno izpovedjo otroka, ki je lačen. Sledil je komentar predstavnice Inštituta za socialno varstvo glede izpostavljanja otrok. V studijski razpravi sta o tem spregovorila še varuh človekovih pravic in predstavnica ZPM.

Po vašem mnenju je ta del oddaje vseboval neupravičen napad na projekt Botrstvo, ki poteka v organizaciji ZPM Ljubljana Moste Polje, njegov medijski podpornik pa je Val 202. Povezovanje projekta (in medijskega podpornika) z namigi o neupravičenem izpostavljanju otrok je po vašem mnenju okrnila ugled projekta. Menite, da objava zvočne izpovedi otroka ni bila umeščena v pravi kontekst, manjkala je tudi oznaka, da je posnetek nastal pred več leti, zaradi česar so bili sogovorniki in gledalci lahko zavedeni. Menite, da ekipa ni ravnala etično.

Uvodoma pojasnujem, da zbiranje informacij in običajen notranji dialog, ki poteka pred pripravo varuhovega odziva, tokrat nista potekala kot običajno. Zaradi epidemije, posebnih programskih zahtev, preventivnih ukrepov in dela od doma je komunikacija okrnjena in parcialna ter podrejena zdajšnjim družbenim in medijskim razmeram. Kljub takšnim okoliščinam sem se povezala z vpletenimi in skušam kar se da celovito odgovoriti na vaše dileme.

Oddajo, prispevek in zlasti sekvenco, ki je predmet vaše pritožbe, sem si večkrat pogledala. O zasnovi tokratnega EkstraVisorjevega projekta, pripravi in poteku oddaje sem se pogovorila z vodjo projekta EkstraVisor in urednico oddaje Lidijo Hren ter novinarjem Vikijem Twrdyjem; pripravila sta tudi kratek pisni odziv. O zadevi sem se pogovorila z direktorico Televizije Slovenija Natalijo Gorščak in odgovorno urednico Informativnega programa Manico J. Ambrožič; soglašali sta, da poskusim pripraviti odgovor, ki bi veljal tudi v njunem imenu. Dvakrat sem na kratko govorila tudi z odgovornim urednikom Vala 202 Nejcem Jemcem in si pozorno prebrala odziv tega progama na spletu.

Ekipa EkstraVisorja je pripravila naslednji odgovor: »Oddaja EkstraVisorja o socialni politiki ni bila nikakršen napad na ZPM Ljubljana Moste Polje, enako kot oddaja ni bila napad na socialno politiko države – oddaja je le izpostavila kritične točke v sistemu, od izjemne razpršenosti, birokracije, zavajanj uporabnikov, neuspešne reorganizacije centrov za socialno delo - do milijonskih zaslužkov privatnih podjetij. V tem kontekstu je bil izpostavljen tudi posnetek lačnega dečka – v prvi vrsti kot sistemski problem; Slovenija je dovolj razvita in socialna država, v kateri ne glede na datum ali trenutne politične razmere, otroci ne bi smeli biti lačni.

Oddaja je opozorila na anomalije sistema socialnih transferjev in jo gre razlagati tudi v smislu ciljev, ki jih zasledujejo humanitarne organizacije. Prikazani naslovi medijskih člankov iz različnih medijev, različnih datumov, in tonski posnetek dečka so služili ilustrativnemu prikazu zgoraj opisane težave sistema, ki glede na dejstvo, da projekt Botrstvo za otroke še vedno poteka, ni odpravljena. Tako tudi za ilustrativen prikaz sistema ni relevantno, kdaj se je posnetek dečka v medijih množično predvajal. So pa sodelujoči v oddaji, ki poznajo svoje področje delovanja, sistem socialnega varstva in tudi dela humanitarnih organizacij, vsi po vrsti z dokazano strokovno in funkcionarsko integriteto, poznali tudi dotično medijsko akcijo, zato je očitek, da so bili kakorkoli zavedeni tudi iz spoštovanja do njihovega dela in osebnosti, neprimeren in žaljiv.

Zmontirana izjava otroka, predvajana na radiu, je služila akciji zbiranja sredstev, igrala je torej na čustva potrošnikov, da akciji namenijo čim več denarja. Nihče v oddaji ni medij ali humanitarno organizacijo obtožil, da razkriva identiteto otroka, sogovorniki pa so dejali, da je kakršnokoli izpostavljanje otroka za kakršenkoli namen nesprejemljivo. Torej tudi, če ne poznamo otrokove identitete, čeprav bi ga v konkretnem primeru kljub temu osebe, ki so z njim v stiku, lahko prepoznale po glasu. Medijsko izpostavljanje otrok, še posebej v promocijski namen, ni bilo primerno pred letom 2012, po letu 2014 in tudi ni danes.

Verjamemo, da bo trud tako medijev kot humanitarnih organizacij tudi v bodoče prispeval k izboljšanju razmer v katerih živijo otroci, za kar se prizadeva tudi Televizija Slovenije, ko svoj programski prostor namenja humanitarnim organizacijam, tudi in v veliki meri ZPM Ljubljana Moste Polje.«

Menim, da gre za vsebinsko ustrezen odziv. Dodajam mu še nekaj mnenj o objavljeni sekvenci, in sicer z vidika novinarske etike in poklicnih meril.

Ilustrativna uporaba gradiv: Slikovno in zvočno gradivo je dovoljeno uporabljati tudi v ilustrativne namene, vendar je pri tem potrebna posebna previdnost, da si občinstvo posnetkov ne bi narobe razlagalo. V televizijskem mediju mora gledalec razumeti, kaj gleda in posluša oz. kdaj je posnetek (zvočni, slikovni) uporabljen kot avtentičen prikaz konkretno obravnavane vsebine, kdaj pa le ilustrira splošen pojav. To velja tako za arhivske kot za aktualne oz. sveže posnetke. Če je za razumevanje potreben časovni ali drugačen kontekst, je za to treba poskrbeti z ustno, pisno ali grafično navedbo. Če obstaja možnost zmede, je

posnetke smiselno časovno opredeliti (z datumom, letnico) oz. navesti, da gre za arhivske posnetke.

Raziskovanje v javnem interesu: Predmet raziskave so lahko dogajanja in protislovja na vseh področjih družbenega življenja in tudi, če se kakor koli navezujejo na RTV Slovenija. Za raziskovalne projekte tem bolj velja, da morajo logični sklepi izhajati iz dejstev, širokega izbora mnenj in nedvoumno podanih sporočil.

Merilo za objavo je javni interes, temeljno vodilo pa, da je obravnavana vsebina podana tako, da si občinstvo samo oblikuje stališče o raziskanem pojavu, dogodku, delovanju, sistemski anomaliji.

Nedvoumnost obravnavane vsebine: Že majhna nejasnost pri navajanju dejstev, zlasti o protislovjih v obravnavanih pojavih, lahko okrni razumevanje sporočila. Občinstvo si ga lahko razlaga različno in tudi narobe. Zaradi nedvoumnosti sporočil mora biti novinarski jezik jasen, preprost in jedrnat. Novinarski jezik v televizijskih vsebinah obsega tako govorjeno besedo kot posnetke, grafične elemente, zvočne učinke in način montaže. Vsebina mora biti podana tako, da pri gledalcu ne povzroča zmede ali dvoma, kaj je bilo povedano in o kom. To zlasti velja za primere, kadar se splošen pojav ilustrira s konkretno zadevo oz. če se konkretna zadeva uporabi kot ilustracija splošnega pojava.

Mnenje: Menim, da je občinstvo v uro in pol trajajoči oddaji lahko sledilo rdeči niti EkstraVisorjeve raziskave o slabostih socialne politike v Sloveniji, od razpršenosti transferjev do birokratizacije in prelaganja odgovornosti države na nevladni sektor. Menim tudi, da je bila sekvenca, o kateri ste mi pisali, vsebinsko pomemben del oddaje, saj je opozorila na neprimernost izpostavljanja otrok za zbiranje pomoči. Menim, da je ni mogoče razlagati kot napad na projekt Botrstvo, ki v oddaji niti enkrat ni bil omenjen z besedo. Menim pa tudi, da je bil prikaz z vidika nedvoumnosti, ilustriranja splošnega pojava s konkretno zadevo in označevanja arhivskega gradiva pomanjkljiv in nedosleden, in je bil lahko tudi drugače razumljen, kar potrjujeta tako vaša pritožba kot pisna objava uredništva Vala 202.

Priporočilo: Uredništvu oz. ekipi EkstraVisorja bom na podlagi teh mnenj priporočila poglobljeno razpravo tako o zapisanih poudarkih v tem poročilu kot na splošno o Poklicnih merilih in načelnih novinarske etike, zlasti o poglavjih 1, 8 in 9 (Poklicna merila, Raziskovalno novinarstvo in Oblikovanje informacij).

Na koncu še enkrat poudarjam, da sem odgovor z mnenjem in priporočilom napisala v takšnih okoliščinah, ki mi ne omogočajo uporabe najdragocenejšega orodja pri varuhovem delu, to pa je neposredni dialog, analiziranje in razčlenjevanje vsebin skupaj s programskimi ustvarjalci. Namen takšnega dialoga je preprečitev ponovitve napak, zdrsov, nedoslednosti in odstopanj od standardov in meril.

Ker je v konkretnem primeru prišlo tudi do nesporazumov in napetosti med dvema uredništvoma oz. ekipama radijskega in televizijskega medija RTV Slovenija, kar je prvi tak primer, s katerim se srečujem doslej, bi si tem bolj želela, da bi se o objavljeni vsebini lahko kakovostno pogovorili na način, da bi zadevo razčistili, predvsem pa ohranili razumevanje in medsebojno spoštovanje. Verjamem, da bo za to še čas po vrnitvi v novinarsko »normalo« po koncu epidemije.

S tem odgovorom bom seznanila vse naslovnike vašega pisma. V upanju, da sem odgovorila na vaše dileme, vas lepo pozdravljam.

Ilinka Todorovski

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Priloga 2: Meridiani, pogovorna oddaja o fojbah, 10. februar 2020

Pojasnilo odgovornega urednika TV-programa za italijansko narodno skupnost o zasnovi oddaje, pričakovane občinstvu (naslovniki), celovitosti prikaza ter fokus in kontekst obravnave programske vsebine

V skladu z Ustavo Republike Slovenije in kot izhaja iz Zakona o Radioteleviziji Slovenija ter Statuta Javnega zavoda Radiotelevizija Slovenija, je osrednja vloga (radijskega in) televizijskega programa za italijansko narodno skupnost javno obveščanje in spodbujanje povezovanja narodne skupnosti z matičnim narodom, v našem primeru Italijo.

- Zgodovinsko obdobje fojb in eksodusa je globoko zaznamovalo avtohtono italijansko narodno skupnost, ki je živela na našem območju in je imelo kot posledico njeno razdelitev, v vseh pogledih, med tistimi, ki so ostali (manjšina) in tistimi, ki so odšli (ezuli). Koncept oddaje »Meridiani«, ki je bila emitirana 10.2.2020 in je potekala v živo, je temeljil na prikazu današnjega stanja medsebojnih odnosov med tema dvema komponentama. Ob dnevu spomina na fojbe in eksodus v Italiji smo želeli v oddaji v prvi vrsti analizirati in predstaviti sedanost odnosov med italijansko narodno skupnostjo v Sloveniji in na Hrvaškem in ezuli. Kaj se je spremenilo, kako ocenjujeta odnos matične države do njiju, kaj si ti dve skupnosti želita v prihodnosti.

- Oddaja je v prvi vrsti naslavljala pripadnike italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem, kot tudi tisti del italijanske narodne skupnosti, ki je v tistem času iz tega območja odšla v Italijo. Zaradi zgodovinske vpetosti našega programa v dogajanje ob meji, nagovarjamo gledalce, ki živijo na treh obmejnih območjih, in nasploh vse gledalce, ki jih zanima dogajanje v italijanski narodni skupnosti skozi oči manjšine.

-Voditelj ni govoril o »naši vzhodni meji«. Prevod je zgrešen: govori o zapletenih dogodkih na »vzhodni meji« (v ital. »confine orientale«), in s tem povzema tekst zakona, ki se glasi: *Legge 30 marzo 2004, n. 92 "Istituzione del «Giorno del ricordo» in memoria delle vittime delle foibe, dell'esodo giuliano-dalmata, delle vicende del confine orientale e concessione di un riconoscimento ai congiunti degli infoibati.*

Prav tako ni rekel, da danes »obeležujemo« 10 februar: Prevod je netočen: v italijanščini bi se glasilo »celebriamo«, novinar pa je rekel: »si celebra«, torej je uporabil neosebno glagolsko obliko (v prevodu je sicer še nekaj pomanjkljivosti).

- Gostje oddaje so bili izbrani na podlagi zasnove oddaje, ki je opisana na začetku. V studiu smo gostili: 3 predstavnike organizacij ezulov oz. t.i. optantov, na tem območju priznanega zgodovinarja in pripadnika italijanske manjšine v Sloveniji (Kristjan Knez), predsednika Obalne Samoupravne Skupnosti italijanske narodnosti v Sloveniji- javna ustanova Republike Slovenije s sedežem v Kopru (Alberto Scheriani) in predstavnico italijanske manjšine na Hrvaškem ki je tudi podžupanja mesta Umag (Floriana Bassanese Radin).

Glede na zgoraj opisan koncept in fokus oddaje, v studio nismo povabili kogarkoli ki bi govoril v imenu Slovenije, kot tudi ne kogarkoli, ki bi govoril v imenu Italije ali Hrvaške.

V studio so bili povabljeni gostje, ki so govorili v imenu avtohtone italijanske narodne skupnosti in ezulov oz. t.i. optantov o svojih izkušnjah in doživljanju stvari.

- Občinstvo je bilo seznanjeno z odzivi slovenske države, saj je vsebino sporočil slovenskega zunanjega ministrstva in slovenskega predsednika države Boruta Pahorja povzel voditelj. Oddaja »Meridiani« je bila na sporedu takoj po informativni oddaji »Tuttoggi«, ki je ponudila gledalcem natančen pregled dogajanj dneva v zvezi z dnevom spomina in odzivov v Sloveniji.

-Kot odgovorni urednik Tv programa za italijansko narodno skupnost, menim, da glede na zgoraj opisani fokus in zasnovo, z oddajo niso bila kršena Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Robert Apollonio, odgovorni urednik TV programa za italijansko narodno skupnost

Priloga 3: Novinar v času virusa, kolumna varuhinje

Kolumna je bila objavljena na spletni strani varuhinje in na mnenjski strani MMC 12. marca 2020.
<https://www.rtv slo.si/varuh/novinar-v-casu-virusa/516936>

Novinar v času virusa

Javni medij informira in ne alarmira

Preudarnost v poročanju o virusu je ključ odgovornega novinarstva. Novinarjem RTV Slovenija ni treba tekmovati v hitrosti sporočanja in štetju okužb, ampak v preverjanju dejstev. V očeh občinstva štejeta verodostojna informacija in koristen nasvet.

Ko svetuješ, svetuj še enkrat!

Kritik je malo, veliko je prošelj: gluhi in naglušni prosijo za podnaslove in tolmačenje, starejši za pregledne grafike, ki bodo na TV-zaslonu dovolj časa, da jih preberejo in prepišejo, občinstvo z okvaro vida za razločno branje števil in pomembnih informacij. Prav vsi pa želijo slišati čim več nasvetov in sporočil iz prve roke: kaj pravijo zdravniki, strokovnjaki, civilna zaščita, vlada? Ko uredništvo meni, da je izčrpalo nasvete in da vsi vse vedo, ne more zgrešiti, če svetuje še enkrat: kako poskrbeti za higieno rok, kdaj uporabiti razkužilo, kako se prenaša virus, kako zmanjšati nevarnost prenosa, kdaj koristi maska, kakšna je razlika med virusom in prehladom, koga poklicati in kdaj.

Štirikrat DA

Informirajmo, ne alarmirajmo.
Tekmujmo v verodostojnosti, ne v hitrosti.
Poročajmo o okužbah, ne stigmatizirajmo okuženih.
Prestrašenim svetujemo in se jim ne posmehujemo.

Podobe bolezni

Celovita informacija ni le naštevanje okužb, števila umrlih in držav, ki jih je zajela pandemija, ampak tudi natančno podajanje informacij o deležu ozdravljenih in ogroženosti po starostnih skupinah ali izpostavljenosti.

Preudarna informacija je tudi zadržanost v obsegu: ali je občinstvo treba iz minute v minuto bombardirati z istimi sporočili? Še ni virusa, že je virus, še ni ukrepa, je že ukrep, še ne potrebujemo, že potrebujemo ... ?

Premisleka je vredna tudi vizualizacija bolezni: maske, skanfandri, laserski termometri, prazne police in opustele ulice, strašljive rdeče krogle, ki prežijo iz zraka in televizijskega studia. Od tu do preplaha je le korak.

"Pretirane podobe ljudi navdajajo s tesnobo, nelagodjem, kažejo se znaki psihoze. Komu to koristi?" je vprašal izkušeni novinar. "Prizanesite nam. In pomislite, kaj še bo. Življenje gre

naprej tudi zunaj epidemije in bolezni," je posvarilo nekaj gledalcev. Zaupanja vreden medij upošteva in se uči tudi iz takšnih mnenj.

Etika: vse je že zapisano

Novinarji javnega medija imajo privilegij, ker imajo vsa vodila o tem, kako poročati o bolezni, natančno zapisana v hišnem kodeksu. Poglejmo, kaj piše v točki 10.2. poklicnih meril in načel novinarske etike RTV Slovenija.

10.2 Odnos do zdravja

Na RTV Slovenija spoštujemo osnovno načelo iz Hipokratove prisege: Ne stori ničesar, kar bi škodovalo zdravju bolnika. Zato pri poročanju o tej problematiki spoštujemo naslednja poklicna načela:

1. Z informacijami in oddajami ne smemo ogroziti zdravja ljudi.
2. Pred objavo je treba vsa dejstva, ki vplivajo na zdravje ljudi, skrbno preveriti v posvetovanju z medicinsko stroko, tudi če bi s tem ogrozili roke za pripravo posameznih oddaj.
3. S poročili in oddajami ne ustvarjamo lažnih upov oz. pričakovanj, češ" kmalu bo odkrito čudodelno zdravilo".
4. Zaradi nasprotujočih si interesov se izogibamo tržnemu propagiranju zdravil posameznih proizvajalcev.
5. Posebno skrbno varujemo tajnost podatkov o pacientih in njihovih boleznih. Skrbno pazimo, da jih ne žalimo ali kakor koli ne prizadenemo njihovega človeškega dostojanstva. Zavedati se moramo, da utegnejo naši prispevki trajno vplivati na potek njihovega življenja.
6. Skrbno se bomo izogibali, da ne bi povečevali žalosti in prizadetosti posameznikov, posebej če gre za otroke in za zelo bolne ljudi.
7. Spoštujemo zasebnost družin obolelih ali kakor koli prizadetih oseb. Zasebnost ljudi zagotavljamo tudi ob naravnih nesrečah. Bližnjim posnetkom ranjenih, bolnih ali kakor koli drugače prizadetih oseb v teh nesrečah se, kolikor je mogoče, izogibamo.
8. Če bomo v dvomih, poročil o zdravstveni tematiki ne bomo objavljali.

Kaj pa polemika?

Uredništva ravnajo prav, če nenehno tehtajo ne le, kako dosehati in ohranjati pravo ravnovesje med informiranjem in svetovanjem ter koliko informacij je premalo, preveč ali ravno dovolj, ampak tudi, kako kritično presojati ravnanja in ukrepanja pristojnih. Drži: niti v teh časih ni prepovedanih tem. Nasprotno: v imenu javnosti je treba iskati odgovore na vsa ključna vprašanja.

Odgovorno novinarstvo ne sme ničesar prezreti, spregledati ali celo zamolčati.

A tudi v teh časih velja, da mora javni medij delovati povezovalno, brez tendencioznosti, senzacionalizma, hujskaštva in razdiralnosti, ki vodijo v preplah in kaos. To je odgovornost, ki ga javni medij dolguje javnosti.

Priloga 4: Eksplozija odzivov in protistrup za jezo, kolumna varuhinje

Kolumna je bila objavljena na spletni strani varuhinje in na mnenjski strani MMC 2. aprila 2020.

Eksplozija odzivov in protistrup za jezo

Medij v službi javnosti vpraša vse. Ne le kaj, ampak tudi zakaj in ali je tako prav

Pod vtisom zamenjave oblasti in življenja s koronavirusom nekateri sporočajo, da je zanje sprejemljiv en sam način poročanja RTV Slovenija, in to takšen, ki je v popolnem sozvočju z njihovimi in le njihovimi vrednotami in pogledi. Seveda nimajo prav.

Marca je bilo odzivov na vsebine RTV Slovenija več kot kdaj koli doslej. Rada bi zapisala, da so zahtevni časi virusa, ko smo vsi v istem čolnu, v ljudeh prebudili le dobro in najboljše. Žal niso. Daleč od tega. Tesnoba, strah, jeza in nejevolja zaradi časa, v katerem živimo, se v odzive zlivajo v obliki besednega nasilja, ki ga nemalokrat - kot na ukaz - spodbudi strupena objava na družbenih omrežjih.

"Bodite malo pazljivi, previdni, ker drugače bomo zahtevali zamenjavo novinarjev," je marca sporočil gledalec iz Tišine, in prikrito zagrozil vsakomur, ki po njegovem mnenju "nepravilno neresnično razlaga določene novice, ker pridejo od desne opcije". Kdo, kdaj, kje, kako ... naj bi tako poročal - o tem le pavšalno in povprek, brez konkretnosti in argumentov. A vsaj brez žaljivk in težkih besed, ki jih je v pritožbah več kot kdaj prej.

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev Ilinka Todorovski obsoja besedne napade, grožnje in pritiske na novinarje in javni medij sploh. Izraža upanje, da je bil napad na ekipo in vozilo RTV Slovenija, ki se je zgodil 31. marca, le eksces, ki ga bo policija raziskala in se ne bo ponovil. Poziva k odgovornemu ravnanju vseh sodelujočih v javnem dialogu, da v teh zaostrenih časih ne bi spodbujali nestrpnosti.

Hvala, čestitamo, pohvaljeni

Protistrup so sporočila občinstva, ki tudi v času virusa in omejitev javnemu mediju ostaja zvest ali ga spoznava na novo: bogastvo in kakovost televizijskih in radijskih programov, spletno ponudbo, podkaste, dostopnost vsebin RTV Slovenija. Hvala, čestitamo, le tako naprej - tudi teh besed je več kot kdaj prej. Tako se končujejo pohvale za vsebine, ki jih v drugih medijih ni: umirjene, vsestranske, pestre, od informacij in nasvetov, otroških in izobraževalnih oddaj, dokumentarcev in igranega programa, prek kulture in umetnosti, vse do razvedrila in najboljše glasbe. Pohvaljeni!

Javni medijski servis je v času omejitev in strahu bolj nepogrešljiv kot kdaj koli prej. Ertevejevcem, ki so v službi javnosti, je v zadoščenje, ko vedo, da javnost to ceni in razume.

RTV v službi javnosti

Kako odgovarjam pritožnikom, ki zahtevajo drugačno poročanje, in sebe vidijo kot edino merilo nepristranskosti? Pojasnujem jim, večkrat in včasih v neskončnost, da so novinarji in drugi programski ustvarjalci RTV Slovenija v službi javnosti.

Javnost v demokratični Sloveniji k sreči ni monolitna in enoumna, ampak pluralna, večkulturna in z različnimi pogledi na svet, svetovnimi nazori, političnimi stališči, strankarskimi preferencami, verskimi prepričanji, okusi in tako naprej. Ta raznolikost se odraža tudi v javnem mediju.

Nestrinjanje z neko vsebino ali stališčem ali govorcem ni nič nenavadnega, težava pa je, če nekdo iz svojega ozkega zornega kota ali na podlagi svojih partikularnih interesov vztraja, da je njegov pogled edini merodajen, njegova razlaga edina pravilna in njegov interes edini mogoč. To je nezdržljivo z naravo javnega medija.

Javni medij ni nikogaršnje trobilo

Težava je tudi, če kdo meni, da novinarji ne smejo zastavljati kritičnih vprašanj, dvomiti o povedanem, razčiščevati nejasnosti in zahtevati pojasnil, ali če pričakuje, da sta preverjanje in kritičnost dovoljena le v odnosu do enega političnega pola. Takšna pričakovanja so neupravičena. Kritična distanca do vseh je temeljna vrлина novinarstva.

Novinar ni zgolj držalo za mikrofon, v katerega predvsem vlada, včasih pa še opozicija, civilna družba, interesne skupine, združenja, vplivni posamezniki itd. sporočajo svoje misli in ideje.

Novinar ne vpraša le, kaj se je zgodilo, ampak v imenu javnosti sme in mora spraševati tudi, zakaj se to dogaja, kako naprej in ali je tako prav. Ta dolžnost tem bolj velja, ko gre za poteze in odločitve tistih, ki so jim zaupane javne naloge, ki odločajo o usodi javnega dobrega, javnega zdravja in življenja, ki upravljajo z javnimi sredstvi. Katere koli barve že so.

Še večji nesporazum nastane, ko nekdo pričakuje, da bo javni medij posamezne teme ali govorce pospravil v bunker in jih izločil iz javnega dialoga. Takšen bunker iz nekih drugih časov bi se razpočil, če bi upoštevali vse, kar zapišejo pritožniki. K sreči živimo v demokraciji, v kateri ni prepovedanih tem ali govorcev, prav tako ni nedotakljivih.

Premalo, preveč, ravno prav?

Ali se v javnem mediju zgodijo tudi napake, nedoslednosti in zdrsi? Seveda. Ali so vsi programi, vse vsebine, vse odločitve brezhibne? Seveda ne.

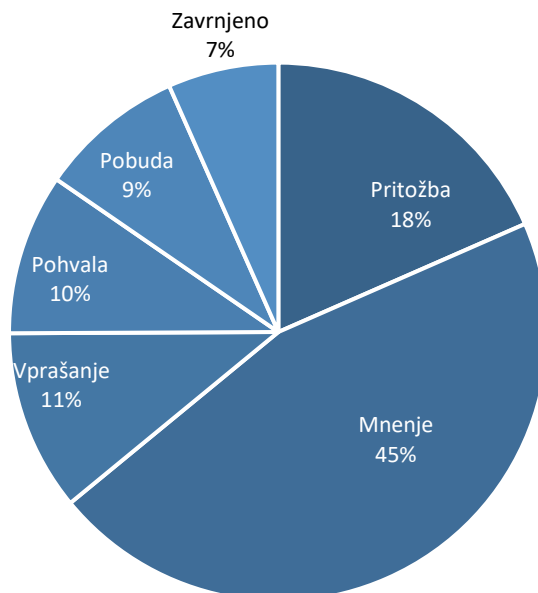
Novinarstvo je ena sama dilema: kako poročati, o čem in kdaj. Kolikokrat preveriti, katerim virom verjeti, koliko podrobnosti je premalo, preveč ali ravno dovolj, kako zagotavljati celovitost, predvsem pa ohranjati nepristranskost in temeljno poštenost? Odgovor na vse dileme se glasi: s kritično distanco, preudarnostjo, osebno in poklicno etiko. Ter z vsakokratnim tehtanjem fokusa in konteksta obravnave. Nič več in nič manj.

STATISTIKA

	MAREC 2020	FEBRUAR 2020	MAREC 2019
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	199	112	87
Informativni program	129	58	30
Kulturno umetniški program	25	21	9
Razvedrilni program	7	10	13
Športni program	4	5	12
Program plus	11	11	13
Ostalo	23	7	10
REGIONALNI CENTER / TV program	1	0	0
Televizija Koper	1	0	0
Televizija Maribor	0	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	14	10	9
Radio Prvi	7	5	7
Val 202	5	2	0
Ars	1	3	1
Koper	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	1	0	1
MMC			
SKUPAJ	11	13	14
Novinarske vsebine	2	5	4
Uporabniške vsebine	7	2	3
Storitve	2	6	7
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	106	50	67
Jezikovna kultura	9	6	8
Oglaševanje	9	5	8
Dostopnost in prilagojeni programi	10	9	0
RTV prispevek	5	3	1
Tehnične zadeve	5	4	10
RTV SLO - splošno	45	2	10
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	0	1	5
Ostalo	1	7	0
Zavrnjena obravnava	22	13	25
VSI ODZIVI	331	185	177

Statistika po vrsti odzivov

SKUPAJ	331
Pritožba	61
Mnenje	151
Vprašanje	36
Pohvala	32
Pobuda	29
Zavrjneno	22

SKUPAJ	331
Elektronska pošta	229
Spletni obrazec	34
Pismo	5
Telefon	63

